



Rapport 926

Kostnader i barnehagene 2024

TROND ERIK LUNDER, SVEINUNG SELE OG EMIL C. BJØRU

Tittel: Kostnader i barnehagene 2024

Rapport nr.: 926

Forfatter(e): Trond Erik Lunder, Sveinung Sele og Emil C. Bjøru

Dato: 27.02.2026

ISBN: 978-82-336-0825-5

ISSN: 2703-7894

Prosjekt: Økonomisk analyse av barnehager – Ressursbruk og nasjonale satser

Prosjektleder: Trond Erik Lunder

Oppdragsgiver(e): Utdanningsdirektoratet

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf.: +47 35061500

Forord

I denne rapporten presenteres analysene av økonomi og ressursbruk i barnehagene for regnskapsåret 2024. Tilsvarende analyser har vært gjort årlig siden 2001, og Telemarksforskning har hatt oppdraget fra og med 2010-årgangen. Denne rapporten er tredje utgave av kostnadsanalyser i et prosjekt på oppdrag for Utdanningsdirektoratet som går fram til høsten 2026.

Prosjektet omfatter også beregning av nasjonale tilskuddssatser til private barnehager, og disse publiseres i et eget notat på høsten.

Prosjektleder er Trond Erik Lunder. Sveinung Sele er prosjektmedarbeider fra Telemarksforskning, og fra Samfunnsøkonomisk analyse har vi med oss Emil C. Bjørn.

Denne rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet, og vi takker for godt samarbeid med oppdragsgiver og nyttige innspill underveis.

Bø, 27. februar 2026

Trond Erik Lunder

Prosjektleder

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag	7
Summary	10
1. Innledning	14
1.1 Bakgrunn og formål.....	14
1.2 Leseveiledning.....	14
1.3 Datagrunnlag og metode.....	15
1.3.1 Datagrunnlag.....	15
1.3.2 Metode og definisjoner.....	16
1.3.3 Metodiske endringer fra forrige rapport.....	20
2. Kommunale barnehager	21
2.1 Driftskostnader.....	21
2.1.1 Datagrunnlag.....	21
2.1.2 Beregning av driftskostnader.....	23
2.2 Beregnede kapitalkostnader	25
2.3 Kostnadsutvikling 2019–2024.....	26
2.3.1 Kapitalkostnader	26
2.3.2 Totale kostnader.....	28
2.3.3 Nærmere undersøkelse av kostnadsutviklingen i 2024	29
2.4 Kostnadsvariasjon	30
2.5 Sammenligning mot KOSTRA	35
2.6 Oppsummering – kommunale kostnader.....	37
3. Private barnehager	38

3.1	Kartlegging av kostnader.....	38
3.1.1	Datagrunnlag og regnskapsbegreper.....	38
3.1.2	Beregning av kostnader.....	40
3.2	Kostnadsutvikling 2019–2024.....	43
3.2.1	Ordinære barnehager.....	43
3.2.2	Familiebarnehager.....	46
3.3	Kostnadsvariasjon.....	47
3.4	Eiendomskostnader og gjeld.....	52
3.4.1	Husleie og eierkostnader.....	52
3.4.2	Egenkapital, gjeld og lånekostnader.....	55
3.5	Pensjonsutgifter.....	58
3.5.1	Gjennomsnittsverdier.....	59
3.5.2	Utvikling og variasjon.....	61
3.6	Transaksjoner med nærstående.....	65
3.6.1	Kategorisering av transaksjonene med nærstående.....	65
3.6.2	Omfang av transaksjoner med nærstående.....	65
3.7	Årsresultat og driftsresultat.....	69
3.7.1	Ordinære barnehager.....	69
3.7.2	Familiebarnehager.....	72
3.7.3	Disponering av årsresultat.....	74
3.8	Oppsummering – private barnehager.....	77
4.	Sammenstilling kommunale og private barnehager	80
4.1	Sammenstilling av kostnader og kostnadsfaktorer mellom barnehager.....	80
4.2	Analyse av kostnadsforskjeller.....	82
4.3	Finansiering av barnehagene.....	85
4.4	Kommunale kostnader og tilskudd til private barnehager.....	86

4.4.1	Kommunale tilskuddssatser for ordinære barnehager.....	86
4.4.2	Kommunale og private kostnader i samme kommune	90
4.5	Nasjonale kostnader og finansiering	91
4.6	Oppsummering.....	95
5.	Tema – analyse av balanseregnskap i BASIL	96
5.1	Beskrivende statistikk fra balanseregnskap 2023 og 2024	96
5.2	Kan investeringer i eksisterende barnehager anslås fra balanse og avskrivninger?.....	100
5.3	Endring i kostnader ved overgang fra eie til leie	101
	Referanser.....	105
	Vedlegg.....	106

Sammendrag

Fra 2023 til 2024 økte kostnad pr. plass i private barnehager med 4,6 % i ordinære barnehager og 6,9 % i familiebarnehager. Inntektene økte litt mindre enn kostnadene, så resultatene var svakere enn året før for begge barnehagetyperne. Resultatene har svekket seg klart sammenlignet med nivået for fire-fem år siden.

Blant kommunale barnehager var det en kostnadsreduksjon på 1,4 % fra 2023 til 2024. Dette skyldes i stor grad at pensjonskostnadene ble redusert med 20 %, etter å ha vært svært høye i 2023. Private pensjonsutgifter er lavere enn kommunale, men fortsatte å øke etter at nivået i 2023 også var høyere enn tidligere år.

Ulik kostnadsutvikling i kommunale og private barnehager medførte at kostnadsforskjellen ble redusert fra 14,6 % i 2023 til 9,5 % i 2024, regnet fra kommunalt kostnadsnivå. Alle de nevnte tallene gjelder kostnader til ordinær drift. Inkluderer vi kostnadene til særskilt tilrettelegging, er kostnadsforskjellen 17,4 %.

Ettersom andelen barn med særskilt tilrettelegging er høyere i kommunale barnehager, gjøres de fleste sammenligninger i rapporten med utgangspunkt i det som regnes som ordinær drift.

Følgende tabell oppsummerer de sentrale kostnadstallene for 2024 i kroner pr. plass for de tre barnehagetyperne som analyseres i rapporten.

	Kommunale Ordinære	Private barnehager	
		Ordinære	Familie
<i>Sum kostnader store barn</i>	<i>223 329</i>	<i>184 511</i>	<i>210 973</i>
Herav særskilt tilrettelegging	26 542	6 348	683
<i>Driftskostnader ordinær drift, store barn</i>	<i>196 805</i>	<i>178 163</i>	<i>210 290</i>
Herav avskrivninger og husleie	9 908	12 759	16 968
Herav netto finansposter		617	-30
Herav skattekostnad		561	533
<i>Sum kostnader små barn</i>	<i>401 993</i>	<i>332 120</i>	<i>263 716</i>
<i>Sum kostnader ordinær drift, små barn</i>	<i>354 249</i>	<i>320 693</i>	<i>262 863</i>

Tabellen viser at vi skiller mellom små og store barn. Små barn er barn i alderen 0–2 år, og i beregningene av kostnader i ordinære barnehager antas et barn i denne alderen å kreve 80 % mer ressurser enn et barn som er tre år eller eldre. Kostnadene fordeles derfor med forholdstallet 1,8 mellom små og store barn.

Tabellen viser at kostnadene til ordinær drift i kommunale barnehager er 354 249 kroner pr. plass for barn under tre år, og 196 805 kroner pr. barn som er tre år eller eldre.

For familiebarnehagene brukes forholdstallet 1,25. Familiebarnehagene er små barnehager i private hjem og brukes først og fremst av barn under tre år. Ressursinnsatsen pr. barn er generelt lavere enn i ordinære barnehager, men sammenlignet med ordinære barnehager er det begrensede muligheter for å utvide med flere barn etter fylte tre år. Dermed er storbarnsplassene relativt sett dyrere i familiebarnehagene enn i ordinære barnehager, slik tabellen også viser.

Utover forskjellen i kostnadsvekst siste år, er det lite som skiller resultatene fra de siste årenes kostnadsanalyser.

Analysene av kommunale barnehager viser at disse i gjennomsnitt har høyere kostnader i små kommuner og i kommuner med høye inntekter. Kostnadene er også høyere i kommuner uten private barnehager. Kommuner med små kommunale barnehager har høyere kostnader enn de med større barnehager. Det er personalkostnadene som driver disse forskjellene.

Hos private barnehager finner vi det samme mønsteret med at små barnehager har høyere kostnader, og at små kommuner har dyrere private barnehager. Det er også høyere gjennomsnittlig kostnadsnivå i kommuner med høye inntekter enn i kommuner med lave inntekter. Kostnadssammensetningen i de private barnehagene er tydelig knyttet til typen privat eierskap. Det er generelt lavere personalkostnader i barnehager tilknyttet konsern, mens utgifter til husleie, avskrivninger og finanskostnader derimot er høyere hos konsernene. Resultatet er at det ikke er store forskjeller i totale kostnader. De store norske konsernene er gruppen med svakest driftsmargin og resultatgrad.

De totale kostnadene i barnehagesektoren i 2024 beløper seg til 70,3 mrd. kroner, fordelt på 39,1 mrd. til kommunale barnehager og 31,2 mrd. til private barnehager. Dette er kun en økning på 0,9 % fra året før. Den lave veksten skyldes lavere kostnadsnivå i kommunale barnehager og lavere barnetall i private barnehager. Sektoren er i en trend med fallende barnetall. Fra 2023 til 2024 var det en nedgang på 1,1 % heltidsplasser i private barnehager, og en økning på 0,2 % i kommunale barnehager. Samlet er det en nedgang på 0,4 %. Det er størst nedgang blant barn under 3 år.

Rapporten er strukturert slik at kapittel 2 omhandler kommunale barnehager, kapittel 3 private barnehager, og kapittel 4 inneholder en sammenligning av kommunale og private barnehager samt anslag over nasjonale kostnader. Innledning og overordnede metodebeskrivelser presenteres i kapittel 1. Disse fire kapitlene oppdateres årlig med nye data, men har i hovedsak samme struktur og innhold fra år til år.

Kapittel 5 er rapportens temakapittel, hvor vi gjør analyser som kan være av interesse, men som ikke nødvendigvis trenger å oppdateres årlig. I årets temakapittel tar vi en nærmere gjennomgang av balansetallene som barnehagene startet å rapportere i 2023. Med to årganger har vi mulighet til å se nærmere på datakvaliteten og gjøre vurderinger av hvordan dataene kan brukes. Vi har også undersøkt økonomien tilknyttet bygg for barnehager som gikk fra å eie til å leie mellom 2021 og 2023.

Ikke alle barnehager har plikt til å levere balanseregnskap, og det er også noen tegn til mangelfull rapportering. Overordnet gir dataene likevel en verdifull innsikt i egenkapitalen og gjeldssituasjonen til barnehagene og hvilke lånetyper de benytter og innehar. Med en lengre dataserie kan det være grunnlag for mer omfattende analyser av anleggsmidler og sammenhengen med kapitalkostnader. Det kan også gi bedre grunnlag for kvalitetssikring av datagrunnlaget.

Analysen av overgangen fra eie til å leie viser en tydelig økning i de regnskapsførte kostnadene til barnehagene når de har gått over til å leie. Verdien av å frigjøre egenkapital som er bundet opp i barnehagen når man eier, ser imidlertid ut til å utligne regnestykket, men det er bare en liten del av denne gevinsten som tilfaller barnehagen, målt ved økningen i finansinntekter. Vi tar forbehold om at dette regnestykket er basert på en del forenklete antakelser.

Summary

From 2023 to 2024, the cost per place in private kindergartens increased by 4.6% in ordinary kindergartens and by 6.9% in family kindergartens. Revenues rose slightly less than costs, resulting in weaker financial results than the previous year for both types. Results have clearly deteriorated compared with the situation four and five years ago.

Among municipal kindergartens, costs were reduced by 1.4% from 2023 to 2024. This was largely due to pension expenditure falling by 20%, after having been exceptionally high in 2023. Pension costs in private kindergartens are lower than in municipal kindergartens but continued to rise after reaching a higher level in 2023 than in previous years.

Differences in cost developments between municipal and private kindergartens led to a reduction in the cost gap from 14.6% in 2023 to 9.5% in 2024, calculated relative to the municipal cost level. All figures cited refer to ordinary operating costs. If costs related to special needs provision are included, the cost difference rises to 17.4%. Since a larger share of children requiring special provision attend municipal kindergartens, most comparisons in the report are based on what is defined as ordinary operation.

The following table summarises the key cost figures for 2024 in NOK per place for the three types of kindergartens analysed in the report.

	Public kindergartens	Private kindergartens	
		Ordinary	Family
<i>Total costs older children</i>	<i>226 112</i>	<i>176 082</i>	<i>197 677</i>
Whereof for special provision	26 565	5 694	936
<i>Regular operational costs, older children</i>	<i>199 547</i>	<i>170 388</i>	<i>196 741</i>
Of which depreciations and rent	9 483	12 092	15 231
Of which net expenses		777	66
Of which tax related costs		309	1 074
<i>Total costs younger children</i>	<i>407 001</i>	<i>316 947</i>	<i>247 096</i>
<i>Total costs regular operations, younger children</i>	<i>359 185</i>	<i>306 698</i>	<i>245 926</i>

The table shows that we distinguish between younger and older children. Younger children are aged 0-2 years and in the calculations of costs in the ordinary kindergartens, it is assumed that a child in this age bracket requires 80% more resources than a child who is three years or older. The table also demonstrates

that the cost per child in regular operations for younger children is 359 185 NOK in public kindergartens compared to 199 547 NOK per child aged three years or older.

Family kindergartens are small kindergartens in private homes and are mainly for younger children. Family kindergartens primarily serve children under the age of three, and fewer resources are spent per place than in ordinary kindergartens.

Apart from the difference in cost growth over the past year, there is little that distinguishes these findings from recent years' cost analyses.

Analyses of municipal kindergartens show that these, on average, have higher costs in small municipalities and in municipalities with high incomes. Costs are also higher in municipalities without private kindergartens. Municipalities with small municipal kindergartens have higher costs than those with larger kindergartens. Personnel expenditure is the main driver of these differences. The cost structure of private kindergartens is clearly linked to the type of private ownership. Generally, personnel costs are lower in kindergartens that are part of a corporate group, while expenses for rent, depreciation, and financial costs are higher in these groups. However, when looking at total costs and annual results, there are only minor differences between the different categories of ownership.

In private kindergartens we find the same pattern: small kindergartens have higher costs, and small municipalities have more expensive private provision. Average costs are also higher in high-income municipalities than in low-income ones. The composition of costs in private kindergartens is closely linked to the type of private ownership. Kindergartens affiliated with corporate groups generally have lower personnel costs, whereas expenditure on rent, depreciation and financial costs is higher. As a result, there are not substantial differences in total costs. Large Norwegian corporate groups are the category with the weakest operating margins and profitability ratios.

Total costs for the kindergarten sector in 2024 amounted to NOK 70.3 billion, distributed as NOK 39.1 billion for municipal kindergartens and NOK 31.2 billion for private kindergartens. This represents an increase of only 0.9% from the previous year. Low growth is due to reduced cost levels in municipal kindergartens and a decline in the number of children attending private kindergartens. The sector is experiencing a downward trend in enrolment. From 2023 to 2024 there was a 1.1% reduction in full-time equivalent places in private kindergartens, and a 0.2% increase in municipal kindergartens. Overall, this represents a decline of 0.4%. The largest decline occurred among children under three years of age.

The report is structured as follows: Chapter 2 addresses municipal kindergartens, Chapter 3 private kindergartens, and Chapter 4 presents a comparison of municipal and private kindergartens as well as estimates of national costs. The introduction and overarching methodological descriptions are provided in Chapter 1. These four chapters are updated annually with new data but largely retain the same structure and content from year to year.

Chapter 5 is the report's thematic chapter, which includes analyses that may be of interest but do not necessarily require annual updates. This year's thematic chapter provides a closer review of the balance sheet figures that kindergartens began reporting in 2023. With two years of data available, we can do more to assess data quality and consider how the information may be used. We have also examined the economics of kindergarten buildings for providers that moved from ownership to leasing between 2021 and 2023.

Not all kindergartens are required to submit balance sheets, and there are also indications of incomplete reporting. Overall, however, the data provide valuable insight into the equity and debt situation of kindergartens, as well as the types of loans they use and hold. With a longer time series, there may be a basis for more comprehensive analyses of fixed assets and their relationship to capital costs. It could also provide a better foundation for assessing data quality.

The analysis of the shift from ownership to leasing shows a clear increase in recorded costs when kindergartens move to renting. The value of releasing equity tied up in the property when ownership is replaced by leasing appears to offset the increase in recorded costs, but only a small part of this gain accrues to the kindergarten itself, as measured by the increase in financial income. We note that this calculation is based on a number of simplified assumptions.

1. Innledning

Denne rapporten er utarbeidet som grunnlag for vurdering av den økonomiske utviklingen i barnehagesektoren. Vi presenterer kostnader og kostnadsutvikling i kommunale og private barnehager.

1.1 Bakgrunn og formål

Utdanningsdirektoratet er ansvarlig for dokumentasjon og analyse av tilstanden i barnehagesektoren. Serien med årlige rapporter om kostnader i barnehagene utgjør en del av denne dokumentasjonen. Telemarksforskning har stått for utarbeidelsen av disse rapportene fra og med regnskapsåret 2010. Vi har samarbeidet med Samfunnsøkonomisk analyse AS siden analysene av 2019-regnskapene. Formålet med kostnadsanalysene er å gi en oversikt over den økonomiske situasjonen og utviklingen i barnehagesektoren. Rapporten er del av et større prosjekt som også omfatter årlig beregning av nasjonale tilskuddssatser til private barnehager.

1.2 Leseveiledning

Det kan være mange lesere som ikke har mulighet til å lese hele rapporten. Vi gir derfor innledningsvis en kort veiledning til rapportens struktur. Sammendraget oppsummerer kort de viktigste funnene og gir en oversikt over hovedtemaene i rapporten.

Her i kapittel 1 gis en kort innføring i datagrunnlag og overordnet metode. I kapittel 2 beregner vi kostnadene i de kommunale barnehagene. Kostnadsanalysene av private barnehager er omtalt i kapittel 3, mens kapittel 4 oppsummerer kapitlene 2 og 3 og sammenligner kostnadene i kommunale barnehager med kostnadene i private barnehager. Kapittel 4 gir også et anslag på nasjonale barnehagekostnader og beskriver finansieringen av barnehagesektoren.

Kapittel 5 er rapportens temakapittel, hvor vi gjør analyser som kan være av interesse, men som ikke nødvendigvis trenger å oppdateres årlig. I årets rapport ser vi nærmere på balansetallene til de private barnehagene, en rapportering som begynte med årsregnskapet for 2023. Vi gjør også en analyse av kostnadsendringer i barnehager som har gått fra å eie til å leie barnehagelokalene.

Rapporten inneholder flere oversikter som viser kostnadsutvikling over tid, og vi anbefaler leserne å forholde seg til disse, heller enn å sammenligne tallene mot tidligere rapporter. Rapporteringen endres, og

beregningsmetodene justeres av og til, noe som kan bety at tallene ikke er perfekt sammenlignbare på tvers av rapporter.

1.3 Datagrunnlag og metode

De økonomiske analysene er bygd på samme metoder som er benyttet i tidligere års beregninger (TF-Rapport nr. 907 og tidligere rapporter). Noe av metodediskusjonen kan være nærmere utdypet i disse tidligere rapportene, men dokumentasjonen i denne rapporten, pluss eventuelle direkte referanser, skal i utgangspunktet være tilstrekkelig dokumentasjon på datagrunnlag og metode.

Eventuelle metodiske endringer fra TF-rapport nr. 907 er beskrevet i delkapittel 1.3.3 og i forbindelse med de aktuelle analysene. Alle metodiske endringer er også tatt inn i beregningen av tidligere års kostnader så langt dette lar seg gjøre. Når vi omtaler endringer i resultatene fra 2023 til 2024, er derfor beregningsmetoden lik for begge årganger med mindre noe annet er uttrykkelig beskrevet.

1.3.1 Datagrunnlag

Vi inkluderer i utgangspunktet samtlige barnehager i analysene. Enkelte private barnehager blir utelatt på grunn av manglende eller mangelfull informasjon. Dette frafallet er likevel så lite at vi anser det øvrige materialet som representativt for den samlede barnehagesektoren. Alle kommunale barnehager er normalt inkludert i tallgrunnlaget for rapporten, men for 2024 mangler vi regnskap for én kommune, så barnehagene i denne kommunen er også holdt utenfor analysen av enhetskostnader. Disse barnehagene inkluderes likevel i tellingen av antall plasser i beregningen av nasjonale kostnader (delkapittel 4.5).

Følgende datagrunnlag er benyttet ved kostnadsberegningene:

- Årsmelding BASIL for alle barnehager 2018–2024
- KOSTRA-konsernregnskap 2019–2024 for kommunale barnehager
- Regnskapsskjema BASIL for private barnehager 2019–2024
- Kommunale satser fra kommuneskjema BASIL, desember 2023
- Tall fra Husbanken på investeringskostnader pr. barnehageplass til og med 2020

Årsmelding for kommunale og private barnehager rapporteres gjennom den elektroniske rapporteringsløsningen BASIL. Det samme gjør regnskapet for private barnehager og kommuneskjema. Kommunale regnskapsdata inngår i den årlige regnskapsrapporteringen til KOSTRA fra kommunene.

1.3.2 Metode og definisjoner

Kostnader pr. heltidsplass eller oppholdstime

Vi rapporterer de fleste kostnadstallene som kostnader pr. plass. Plassbegrepet er basert på antall barnehageplasser som er i bruk, og vi justerer til heltidsplasser ved å ta hensyn til antall avtalte oppholdstimer pr. uke for hvert barn. I årsmeldingsskjemaet i BASIL rapporteres antall barn med oppholdstid innenfor gitte intervaller. I justeringen for oppholdstid er disse intervallene omsatt til et timeantall som vi bruker til å summere timer.

I tallene for 2024 er antall intervaller redusert ved at kategoriene for færre enn 32 timer pr. uke er slått sammen til én. Bruken av deltidsplasser er kraftig redusert over tid, og en slik forenkling har minimal betydning for beregningen av antall plasser. Tabell 1-1 viser vektingen av oppholdstidskategoriene. For å finne rett timevekt for den nye samlede kategorien, har vi beregnet et snitt av de gamle kategoriene vektet med barnetallene fra 2023. Siden de fleste barna som hadde oppholdstid under 32 timer pr. uke lå i gruppen 25–32 timer, ga dette en vekt på 28 timer pr. uke. Samlet oppholdstimetall i landet øker med mindre enn 0,01 % om vi bruker ny vekting på 2023-tallene.

Timene ganges med 48 uker pr. år til et antall oppholdstimer pr. år. En fulltidsplass regnes dermed som 45 timer ganger 48 uker, dvs. 2160 oppholdstimer.

Tabell 1-1 Oversikt over vekting av oppholdstidskategorier ved beregning av oppholdstimer.

Oppholdstidskategori før 2024	Vekting av kategoriene før 2024	Oppholdstidskategori 2024	Vekting av kategoriene 2024
0–8 timer pr. uke	6 timer		
9–16 timer pr. uke	13 timer		
17–24 timer pr. uke	21 timer		
25–32 timer pr. uke	29 timer	0–32 timer pr. uke	28 timer
33–40 timer pr. uke	37 timer	33–40 timer pr. uke	37 timer
41– timer pr. uke	45 timer	41– timer eller mer pr. uke	45 timer

Tabell 1-2 viser antall barn i barnehage og antall oppholdstimer for aldersgruppene 0–2 år og 3–6 år. I siste kolonne vises alderskorrigerte oppholdstimer. Alderskorrigeringen tar hensyn til at småbarnsplasser krever mer ressurser enn storbarnsplasser, og gir oss ett samlet mål på hver barnehages størrelse. Vi benytter forholdstallet 1,8 for fordeling av kostnader mellom store (3–6 år) og små barn (0–2 år). Aldersvektingen er den samme som er fastsatt i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Vektingen innebærer en antakelse om at de minste barna koster 80 % mer pr. plass enn de største barna. For familiebarnehager er forholdstallet mellom små og store barn 1,25. Ressursinnsatsen pr. barn er

generelt lavere enn i ordinære barnehager, men sammenlignet med ordinære barnehager er det begrensede muligheter for å utvide med flere barn etter fylte tre år.¹

Tabell 1-2 Oppholdstimer fra årsmeldingsskjema 2024.

	Barn 0–2 år	Barn 3–6 år	Oppholdstimer 0–2 år	Oppholdstimer 3–6 år	Alderskorrigerte oppholdstimer
Kommunale barnehager	48 913	87 496	104 984 496	188 130 480	377 102 573
Private ordinære barnehager	47 762	79 548	102 908 400	171 546 528	356 781 648
Private familiebarnehager	1 522	689	3 271 536	1 481 184	5 570 604
Alle barnehager	98 197	167 733	211 164 432	361 158 192	739 454 825

Det er mer intuitivt å operere med antall plasser enn med oppholdstimer. Siden en heltidsplass tilsvarer 2160 oppholdstimer, regner vi oppholdstimene om til heltidsplasser ved å dele på 2160. Tabell 1-3 viser antall heltidsplasser og illustrerer samtidig den siste justeringen vi gjør. Årsmeldingene gir opplysninger om status pr. 15. desember i det aktuelle året. Ettersom tallet på oppholdstimer gjerne endrer seg gjennom året, kan tallet fra én årsmelding gi et dårlig bilde av årets aktivitet. Vi bruker derfor et veid gjennomsnitt av årsmeldingene fra 2023 og 2024 når vi beregner oppholdstimer i 2024. Dette gjennomsnittet gir et bedre samsvar med kostnadene som er akkumulert over regnskapsåret enn en enkelt måling av oppholdstimer.

Tabell 1-3 Oppholdstimer og heltidsplasser for regnskapsåret 2024.

	Rapporteringsår	Oppholdstimer 0–2 år	Oppholdstimer 3–6 år	Heltidsplasser 0–2 år	Heltidsplasser 3–6 år	Alderskorrigerte heltidsplasser
Kommunale barnehager	2023	107 664 480	184 655 376	49 845	85 489	175 209
	2024	104 984 496	188 130 480	48 604	87 097	174 585
	Veid snitt	106 547 820	186 103 336	49 328	86 159	174 949
Private ordinære barnehager	2023	105 536 640	170 646 384	48 860	79 003	166 950
	2024	102 908 400	171 546 528	47 643	79 420	165 177
	Veid snitt	104 441 540	171 021 444	48 353	79 177	166 211
Private familie- barnehager	2023	3 529 200	1 510 368	1 634	699	2 742
	2024	3 271 536	1 481 184	1 515	686	2 579
	Veid snitt	3 421 840	1 498 208	1 584	694	2 674
Alle barnehager	2023	216 730 320	356 812 128	100 338	165 191	344 901
	2024	211 164 432	361 158 192	97 761	167 203	342 340
	Veid snitt	214 411 200	358 622 988	99 264	166 029	343 834

¹ Forskrift om familiebarnehager § 4: «Et hjem kan godkjennes for maksimalt fem barn over tre år som er til stede samtidig. Et hjem som er egnet for det kan godkjennes for dobbel gruppe med maksimalt ti barn over tre år som er til stede samtidig. Er flertallet av barna under tre år, må antallet reduseres.» I praksis er fire eller åtte barn under tre år et normalt antall plasser i familiebarnehager.

Vi legger 7/12 vekt på årsmeldingen fra året før regnskapsåret og 5/12 vekt på årsmeldingen fra regnskapsåret, for å ta hensyn til at de fleste endringer i barnetallet i barnehagene skjer ved opptak av rettighetsbarn fra august og ut november. Dette samsvarer med vektingen som er fastsatt i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager.

I beregning av tilskudd til private barnehager fordeles kapitaltilskuddet uavhengig av alder. I merknader til barnehageloven er det fastsatt normer som innebærer om lag en tredjedels høyere minimumsareal pr. barn under 3 år, og det er grunn til å tro at kapitalkostnadene er nærmere et forholdstall på 1,0 enn et forholdstall på 1,8. I denne rapporten har vi likevel valgt å bruke forholdstallet 1,8 (1,25 for familiebarnehager) for alle kostnader. Bruk av ulike forholdstall er teknisk uproblematisk, men vil komplisere tolkningen så lenge kapitalkostnadene er ulikt målt i kommunale og private regnskaper. Rentekostnader knyttet til barnehagene er ikke tilgjengelige i de kommunale regnskapene, og hvilke kostnader som fordeles med forholdstall 1,0 vil dermed være ulikt i kommunale og private barnehager. Siden fordelingen mellom små og store barn er forholdsvis lik i de fleste ordinære barnehagene, vil denne forenklingen i liten grad påvirke våre studier av gjennomsnittstall.

For lesbarhetens skyld skriver vi ofte om plasser eller kostnader pr. plass. Hvis ikke annet er presisert, er det da snakk om alderskorrigerte heltidsplasser.

Kategorisering av private barnehager

I noen analyser grupperer vi de private barnehagene i virksomhetskategorier. Grupperingen skiller mellom ulike typer eiere og ulik organisering av eierskapet, for eksempel enkeltstående på den ene siden og barnehager organisert i konsern på den andre.

Konsernstrukturen tar utgangspunkt i opplysninger fra aksjonærregisteret og BASILs informasjon om barnehageforetakenes eiere. Et foretak tilhører et konsern dersom foretaket har en majoritetseier. En slik majoritetseier kan igjen være eid av et annet foretak med majoritetseier, som knytter begge foretakene til andre foretak i et større konsern. Vi har definert barnehageforetakenes konserntilhørighet ved å finne øverste majoritetseier i 10 ledd.

Videre er konsernene gruppert basert på organisasjonsform fra Enhetsregisteret, og innrapportert organisasjonsform i BASIL for de som ikke har kobling til Enhetsregisteret. Barnehagene er gruppert i virksomhetskategorier på følgende vis:

- Personlig næringsdrivende o.l.: ENK, PERS, ANS, DA
- Ideelle: BA, BBL, BRL, ESEK, KIRK, FLI, STI, SA, SAM, SÆR, «kommersielle» organisasjonsformer eid av ideelle
- Norskeide små konsern: Aksjeselskaper (AS) som inngår i konsern med mellom to og fem barnehager

- Norskeide store konsern: AS som inngår i konsern med flere enn fem barnehager
- Utenlandskeide konsern: AS som inngår i konsern med utenlandsk eierskap ifølge aksjonærregisteret
- Selvstendige aksjeselskaper: AS som ikke inngår i konsern eller er eid av ideelle

De ideelle skiller seg i utgangspunktet fra de andre grupperingene ved at de er organisert slik at de ikke kan ta ut utbytte. Imidlertid har vi, som følge av lovendringen om selvstendige rettssubjekt, i år valgt å inkludere AS eid av ideelle i denne kategorien. De ideelle barnehagene som er klassifisert som «ideelle organisasjonsformer» eies enten av seg selv (f.eks. stiftelser), av brukerne (f.eks. samvirker) eller direkte av organisasjoner uten personlige eiere. De ideelle omfatter både store organisasjoner, som Stiftelsen Kanvas, og mindre foreldreeide samvirkebarnehager. Merk at vår definisjon av de ideelle er basert på både organisasjonsform og rapportering av hvorvidt barnehagen inngår i en skattefri organisasjon, men ikke på sektorkode eller på hvorvidt vedtektene til barnehagen inneholder et samfunnsnyttig tilleggsformål.²

Når en finansiell institusjon, f.eks. et oppkjøpsfond, er øverste eier, er det denne som definerer virksomhetskategorien barnehagen tilhører.

Enkeltpersonforetak, som inngår i kategorien med personlig næringsdrivende, skiller seg regnskapsmessig fra de øvrige virksomhetskategoriene ved at næringsinntekten i mindre grad er skilt fra eierens private økonomi. Eier som jobber i barnehagen kan normalt ikke føre lønn til seg selv i regnskapet, men får heller kompensasjon for sin innsats gjennom overskuddet. For disse barnehagene legger vi inn en standard lønnsats for ledere i barnehager ganget med eiers rapporterte stillingsbrøk som en beregnet lønn til eier. Dette gjør både kostnader og årsresultat mer sammenlignbart. Hvis barnehagen har ført arbeidsgodtgjørelse til eier på post 5600 i årsregnskapet, trekker vi dette fra den beregnede lønnen. Lønnsatsen er lønn for leder i barnehage hentet fra tabell 11419 i statistikkbanken til Statistisk sentralbyrå.

I delkapittel 3.4 grupperer vi barnehagene i følgende kategorier knyttet til eierskap til lokalene:

- Eier
- Leier av ekstern
- Leier av nærstående

Kategoriseringen av hvem som eier og hvem som leier, bygger på informasjon om eierskap til lokalene. Skille mellom de som leier av nærstående og de som leier av andre, bygger på rapporteringen av transaksjoner med nærstående. I begge tilfeller er det regnskapsskjemaet fra BASIL som er kilden. For år før 2020 gjelder metoden som er beskrevet på side 13 i TF-rapport 621.

² Se diskusjoner rundt definisjon av ideelle virksomheter i NOU 2020: 13 og Kunnskapsdepartementets høringsnotat om forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter 26. april 2019.

1.3.3 Metodiske endringer fra forrige rapport

Oppholdstidskategoriene er endret, og beregningen av korrigerte oppholdstimer og heltidsplasser er tilpasset dette. Endringen gir marginale endringer i disse størrelsene, og har i praksis ingen konsekvens for resultatene. Se avsnitt 1.3.2 for nærmere omtale.

Definisjonen av ideelle barnehager er endret. Dette medfører at flere barnehager karakteriseres som ideelle, og de fleste flyttes fra kategorien «Selvstendige aksjeselskaper». Det er også én aktør som tidligere har vært definert som «Norskeide store konsern», og barnehagene som ligger under denne har blitt flyttet til kategorien «Ideelle». Dette kan ha endret resultater knyttet til virksomhetskategoriene. Ved sammenligning av årets rapport mot tidligere års kostnadsanalyser, ser vi imidlertid at de overordnede konklusjonene om kostnadsforskjeller mellom virksomhetskategoriene er de samme.

Sammenlignet med fjorårets rapport er forholdstallet mellom små og store barn endret i *Tabell 3-12 Eiendomskostnader i kroner pr. plass fordelt etter eierskap til barnehagelokalene i 2024, familiebarnehager*. I årets rapport er det brukt forholdstallet 1,25, som er tilpasset familiebarnehager.

2. Kommunale barnehager

I dette kapittelet presenterer vi kostnadsnivå, kostnadsvariasjon og kostnadsutvikling i de kommunale barnehagene.

2.1 Driftskostnader

2.1.1 Datagrunnlag

Kostnadsdataene er hentet fra KOSTRA, som er et felles system for regnskapsrapportering fra norske kommuner. Regnskapet er organisert i to dimensjoner, etter tjenestefunksjoner (barnehage, skole etc.) og etter utgifts- eller inntektsart (lønn, husleie, brukerbetaling etc.). For barnehagesektoren er det tre tjenestefunksjoner: 201 Barnehage, 211 Styrket tilbud til førskolebarn og 221 Barnehagelokaler og skyss.³

Ved beregning av kostnader til drift i kommunale barnehager har vi tatt utgangspunkt i utgiftsbegrepet *korrigerte brutto driftsutgifter*. Dette utgiftsbegrepet er konstruert for å vise kostnadene ved kommunens egen tjenesteproduksjon. *Ordinære brutto driftsutgifter* vil til forskjell fra dette også inkludere tilskudd til private barnehager. I kommunenes regnskapsrapportering gjennom KOSTRA er korrigerte brutto driftsutgifter definert som summen av følgende arter⁴, hvor inntektsartene har negativ verdi:

(010 til 285) + (429 + 590 + 710 + 729)

Dette er utgangspunktet for beregningen. Vi korrigerer imidlertid for følgende forhold:

- ◆ Barnehagemyndighet og felleskostnader
- ◆ Lærlinger
- ◆ Premiefond
- ◆ Åpne barnehager
- ◆ Administrasjonspåslag

Driftskostnadene i kommunale barnehager er inkludert regnskapsførte pensjonsutgifter. I beregning av nasjonale satser blir det lagt til grunn en fast pensjonskostnad i prosent av lønnsutgiftene.⁵ Formålet med pensjonspåslaget er å ta hensyn til systematiske forskjeller i pensjonskostnader mellom offentlige og private barnehager. Formålet med kostnadsberegningene er derimot å synliggjøre de reelle kostnadene, og dermed er ikke dette en justering vi bruker her. Kostnadsbegrepet vil derfor ikke lede frem til de samme

³ Se offisiell KOSTRA-veileder for dokumentasjon: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/kostra/regnskapsrapporteringen-i-kostra/id551573/>

⁴ Art 690 er inkludert i definisjonen i 2019, men arten ble fjernet som kostnadsart i KOSTRA fra og med 2020.

⁵ Se TF-notat nr. 34/2025.

kostnadene som ligger til grunn for de nasjonale satsene. I stedet bruker vi regnskapsførte pensjonsutgifter, men trekker fra bruk av premiefond. Kommunens samlede bruk av premiefond føres på funksjon 173. Det er barnehagenes forholdsmessige andel av bruk av premiefond som skal trekkes fra kommunens brutto pensjonspremier. Barnehagenes andel av kommunens totale lønnsutgifter er brukt som nøkkel for fordeling av premiefondbruken. Beregningene er gjort for hver enkelt kommune, siden andelen vil variere fra kommune til kommune. Vi justerer ikke for premieavvik.

Åpne barnehager inngår også i de kommunale kostnadene til barnehager, men har en helt annen kostnadsstruktur enn andre barnehager. Vi trekker derfor ut et anslag på kostnadene til åpne barnehager ved å benytte nasjonale satser for tilskudd til åpne barnehager fra TF-notat 34/2025, målt i 2024-kroner og multiplisert med tallet på barn i åpne barnehager. Barn i åpne barnehager rapporteres ikke med oppholdstimer og er dermed ikke inkludert i tellingen av antall heltidsplasser.

Kostnader i familiebarnehager skal i prinsippet trekkes ut når vi beregner totale kostnader i ordinære barnehager, men kostnadene er ikke separert fra ordinære barnehager i KOSTRA. Pr. desember 2024 var det kun fire kommunale familiebarnehager igjen i landet, og en eventuell kostnadsforskjell vil dermed ikke ha betydning for nasjonalt gjennomsnitt. Vi beholder derfor både kostnader og plasser i beregningen.

Oppgaver som følger av kommunens rolle som barnehagemyndighet, bør ikke inngå ved beregning av kostnader til drift av kommunale barnehager. Det samme gjelder eventuelle andre tjenester som ytes både til de private og de kommunale barnehagene.⁶ Selv om reglene for føring av administrasjonsutgifter i KOSTRA er detaljerte, vil det være noe variasjon som følge av lokal organisering og regnskapspraksis. Utgifter til barnehagemyndighet inngår i funksjon 201 i noen kommuner, mens andre kommuner fører all slik administrasjon på funksjon 120 (administrasjon). Vi benytter et tidligere anslag på at 2 % av utgiftene på funksjon 201 er utgifter knyttet til kommunens rolle som barnehagemyndighet, og derfor utgifter som bør trekkes fra. Anslaget er basert på to spørreundersøkelser til kommunen, hvor den siste ble gjennomført høsten 2014. Se diskusjon av dette anslaget i TF-rapport 353.

Satsen på 2 % dekker ikke uttrekk av kostnader til lærlinger. Den samme spørreundersøkelsen som er nevnt over, viste at utgifter til lærlinger i barnehagene med rimelighet kan anslås til 80 % av kostnadene ført på art 050 på funksjon 201, og dette ble dermed innført som et eget fratrekk i beregningen.

Mange kommuner har også direkte utgifter knyttet til styrket tilbud for barn med behov for særskilt tilrettelegging i private barnehager, for eksempel ved at kommunalt ansatte støttepedagoger følger opp barn i private barnehager. Slike utgifter ble tidligere registrert av kommunen i årsregnskapsrapporteringen til private barnehager og trukket fra de kommunale kostnadene til særskilt tilrettelegging. Det var usikkerhet om kvaliteten på denne rapporteringen, og rapporteringen ble ikke videreført i det nye regnskapsskjemaet fra 2023. Det betyr at alle utgifter til kommunalt personale som inngår i styrkingstiltak i

⁶ Eksempler kan være felles kurs og prosjekter, eller utgifter som dekker gratis tilgang til idretts- og svømmehaller for både kommunale og private barnehager.

private barnehager er inkludert i de kommunale kostnadene til særskilt tilrettelegging fra og med 2023. I 2022 utgjorde dette fratrekket 6,3 % av sum kostnader til særskilt tilrettelegging.

Kommunens sentraladministrasjon leverer tjenester som ikke belastes barnehagenes regnskaper, for eksempel regnskap og revisjon, personalfunksjon og sentrale IKT-tjenester. Dette er kostnader som bør regnes med. Dette gjøres gjennom et administrasjonspåslag tilsvarende det som brukes i beregningen av tilskudd til private barnehager. I forskrift om tilskudd til private barnehager er denne prosenten satt til 4,3 % av utgifter justert med pensjonspåslag, og vi følger denne beregningsmetoden.

Vi ønsker å skille kapitalkostnader fra andre driftskostnader fordi det er særlig utfordrende å sammenligne kapitalkostnader mellom kommunale og private barnehager. Vi definerer kapitalkostnader her som sum av artene 190 Leie av lokaler og grunn og 590 Avskrivninger. Art 190 kan inneholde kostnader som ikke er rene kapitalkostnader, men vi antar at kapitalkostnadene utgjør hoveddelen av husleien, og trekker ut både art 190 og art 590. I delkapittel 2.2 beregner vi et alternativt mål på kapitalkostnadene i kommunale barnehager, som også tar hensyn til rentekostnaden. I vårt endelige hovedestimat for kostnadene er det imidlertid regnskapsførte kapitalkostnader som inngår.

2.1.2 Beregning av driftskostnader

Tabell 2-1 viser de direkte kostnadene ved drift av ordinære kommunale barnehager i 2024. Sum kostnader er summen av kostnadene til 352 av 357 kommuner. Fire kommuner er utelatt fordi de ikke har kommunale barnehager, og en kommune, Kautokeino, mangler vi regnskap for.

Tabell 2-1 Direkte kostnader til ordinær drift av kommunale barnehager i 2024 (i 1000 kr). N=352.

	Ordinær drift (F 201 og 221)	Særskilt tilrettelegging (F 211)	Sum kostnader
Korrigerte brutto driftsutgifter	35 252 162	4 630 539	39 882 701
Myndighetsoppgaver m.m.	-621 842		-621 842
Læringer	-244 768		-244 768
Premiefond	-1 232 478	-173 526	-1 406 004
Åpne barnehager	-24 130		-24 130
<i>Sum direkte kostnader</i>	<i>33 128 943</i>	<i>4 457 013</i>	<i>37 585 956</i>
Kapitalkostnader	-1 732 219	-29 116	-1 761 335
<i>Sum direkte kostnader ved drift</i>	<i>31 396 724</i>	<i>4 427 897</i>	<i>35 824 621</i>

Neste steg er å kombinere kostnadene med oppholdstimene i kommunale barnehager fra samme kommuner. Tabell 2-2 viser kostnader til ordinær drift i kommunale barnehager i 2024, fordelt pr. oppholdstime og pr. plass. Tabellen viser at sum kostnader til ordinær drift er 91,11 kroner pr. korrigert oppholdstime, eller 196 805 kroner pr. plass, etter at vi har foretatt de nødvendige korrigeringene, men før

vi trekker fra kapitalkostnadene. Kapitalkostnadene utgjør 9 908 kroner pr. plass. Oppholdstimene som legges til grunn, er et veid gjennomsnitt av rapporterte barn pr. 15.12.23 og 15.12.24, slik vi har beskrevet i metodekapittelet. Kostnadsnivået er faktisk redusert fra 2023 til 2024, med 1,4 %. Vi synliggjør nærmere de viktigste forklaringsfaktorene for kostnadsutviklingen i delkapittel 2.3.3.

Tabell 2-2 Kostnader til ordinær drift i kommunale barnehager i 2024, pr. oppholdstime og pr. plass. N=352.

Ordinær drift (funksjon 201 og 221)	Kostnader 1000 kr	Kr pr. korrigert oppholdstime (1,8)	Kroner pr. plass (store barn)
Korrigerte brutto driftsutgifter	35 252 162	93,35	201 636
Myndighetsoppgaver m.m.	-621 842	-1,65	-3 557
Lærlinger	-244 768	-0,65	-1 400
Premiefond	-1 232 478	-3,26	-7 050
Åpne barnehager	-24 130	-0,06	-138
<i>Sum direkte kostnader</i>	<i>33 128 943</i>	<i>87,73</i>	<i>189 492</i>
Administrasjonspåslag	1 278 705	3,39	7 314
<i>Sum kostnader inkl. administrasjon</i>	<i>34 407 648</i>	<i>91,11</i>	<i>196 805</i>
Kapitalkostnader (regnskapsført)	-1 732 219	-4,59	-9 908
<i>Sum driftskostnader ekskl. kapital</i>	<i>32 675 429</i>	<i>86,53</i>	<i>186 897</i>
Antall oppholdstimer små barn	106 481 668		
Antall oppholdstimer store barn	185 967 436		

I Tabell 2-3 presenterer vi kostnadene knyttet til særskilt tilrettelegging slik dette defineres under funksjon 211 i veiledning til KOSTRA-rapportering.⁷ I 2024 var gjennomsnittskostnader til særskilt tilrettelegging (inkl. administrasjon og kapitalkostnad) på 26 524 kroner pr. heltidsplass for store barn. Dette er nær identisk med nivået året før.

Tabell 2-3 Kommunale kostnader til særskilt tilrettelegging i 2024, pr. oppholdstime og pr. plass i kommunale barnehager. N = 352.*

Særskilt tilrettelegging (funksjon 211)	Kostnader 1000 kr	Kr pr. korrigert oppholdstime (1,8)	Kr pr. plass (store barn)
Kostnader direkte ekskl. kapital	4 427 897	11,73	25 327
Kapitalkostnader	29 116	0,08	167
Administrasjonspåslag	180 156	0,48	1030
<i>Sum kostnader inkl. adm. og kapital</i>	<i>4 637 170</i>	<i>12,28</i>	<i>26 524</i>

*Kostnadene inkluderer kostnader til kommunalt personale som inngår i styrkingstiltak i private barnehager.

⁷ KOSTRA-veileder 2024: <https://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/2024/veileder-til-kontoplanen-i-kostra-for-2024-endelig-til-publisering.pdf>

2.2 Beregnede kapitalkostnader

I teksten over omtaler vi summen av husleie og avskrivninger som kapitalkostnader. Vi vurderer dette som det beste anslaget på kapitalkostnader vi kan få fra de kommunale regnskapene. Teoretisk består imidlertid kapitalkostnadene av kapitalslit og kapitalavkastning, og disse kostnadselementene er ikke fullstendig dokumentert i kommunale regnskaper. Tidligere forskrift om likeverdig behandling (Rundskriv Udir-7-2014) ga følgende definisjon av kapitalkostnader:

Med kapitalkostnader menes avskrivningskostnader basert på anskaffelseskost (fratrasket investeringstilskudd og merverdiavgiftskompensasjon) og rentekostnader beregnet ut fra bokført verdi på anleggsmidler på barnehageområdet tillagt tomtekostnader (fratrasket investeringstilskudd og merverdiavgiftskompensasjon).

I gjeldende forskrift er reglene om beregning av kapitalkostnad erstattet med en nasjonal sats som gjelder for alle kommuner. Prinsippene for kapitalkostnader er likevel uendret, og vi holder oss dermed til samme beregningsmetode som tidligere.

Kapitalkostnadene er ikke fullstendig dokumentert i kommunale regnskaper. Rentekostnader er ikke fordelt på de ulike tjeneste- og ansvarsområdene, og er derfor vanskelig å identifisere. Ordlyden i sitatet over åpner også for at det med rentekostnad menes mer enn det som rent faktisk er rentekostnad på lån. Alle investeringer medfører rentekostnader, uavhengig av finansieringsmåte. Investeringer finansiert med egenkapital medfører at potensiell alternativ avkastning bortfaller, og dette må regnes med som en kostnad. For å belyse forskjellen, velger vi derfor å beregne de teoretiske kapitalkostnadene for sammenligning med de regnskapsførte kapitalkostnadene.

Når det gjelder kommunale avskrivninger, så er disse beregnet på bakgrunn av brutto anskaffelseskostnad, mens det i private regnskaper og i definisjonen angitt over er netto anskaffelseskostnad som ligger til grunn. Vi baserer de beregnede kapitalkostnadene på investeringsdata fra Husbanken. På denne måten skal beregningen i størst mulig grad gjenspeile gjennomsnittlige kapitalkostnader i sektoren.

I datamaterialet vi har fått fra Husbanken, inngår informasjon om alle byggeprosjekter som Husbanken har finansiert. Tallene viser både investeringskostnader og antall barnehageplasser for en stor andel private utbyggere samt enkelte kommunale prosjekter. Beregningen legger til grunn at investeringskostnaden er uavhengig av eierskap, og skiller ikke mellom kommunale og private prosjekter. Investeringstallene leder fram til et anslått investeringsbeløp pr. plass fordelt på byggeår. Vi korrigerer videre for momskompensasjon og investeringstilskudd og beregner avskrivningsgrunnlag og rentegrunnlag for barnehager etter byggeår. Til slutt bruker vi et anslag på aldersfordelingen (etableringsår) blant kommunale barnehager for å komme frem til sum kapitalkostnader. Fra og med 2021 gis det ikke lenger nye lån til barnehager fra Husbanken, og vi anslår derfor gjennomsnittlig investeringskostnad for nyere årganger ved

å prisjustere 2020-kostnadene ved hjelp av byggekostnadsindeks for enebolig av tre, kostnader i alt, tabell 08652 i statistikkbanken til Statistisk sentralbyrå.⁸

Siden formålet med denne beregningen er å finne kapitalkostnadene i 2024, benytter vi en rentesats som reflekterer gjennomsnittlig rente samme år. Rentenivået i beregningen av kapitalkostnader er satt til 4,0 % for 2024. Dette tilsvarer gjennomsnittlig rentesats i 2024 for 10 års fastrente i Husbanken pluss et tillegg på 0,1–0,2 prosentpoeng for effektiv rente. (Vi har lagt til 0,1 og rundet opp.) Ved beregning av kostnader for tidligere år benyttes rente fra det aktuelle året. Tilsvarende rentesats i 2023 var 3,9 %.

Vi har tidligere presentert detaljert og omfattende gjennomgang av denne beregningen i rapportene. Siden metoden er den samme som tidligere, og tallet først og fremst brukes som sammenligningsgrunnlag for regnskapsførte kostnader, velger vi å vise til TF-rapport 698 for nærmere beskrivelse av beregningen. Tabeller med oppdaterte tall for 2024 ligger i vedlegg 4.

Beregnet kapitalkostnad for kommunale barnehager i 2024 er 16 297 kroner pr. plass når små og store barn teller likt. Når vi fordeler kapitalkostnadene med forholdstallet 1,8, blir kostnaden 12 621 kroner for en storbarnsplass og 22 717 kroner for en småbarnsplass. Beregnede avskrivninger utgjør 6 825 kroner og renter utgjør 5 796 kroner av kostnadene pr. storbarnsplass. Vi viser utviklingen over tid og sammenligner med regnskapsførte kapitalkostnader i neste delkapittel.

2.3 Kostnadsutvikling 2019–2024

2.3.1 Kapitalkostnader

Tabell 2-4 viser utviklingen i de to alternative målene på kapitalkostnader, både regnskapsførte avskrivninger og husleie og kostnader beregnet i forrige delkapittel. Siden kapitalkostnader knyttet til særskilt tilrettelegging er svært begrensede, begrenser vi oss her til kapitalkostnader for ordinær barnehagedrift. I tabellen har vi fordelt kostnadene mellom små og store barn etter forholdstallet 1,8 på samme måte som for øvrige kostnadskomponenter, jf. methodediskusjonen i delkapittel 1.3.2. Tallene i tabellen representerer kostnadene pr. plass for store barn.

⁸ Se TF-notat 9/2022 for en nærmere vurdering av denne metoden.

Tabell 2-4 Kapitalkostnader pr. heltidsplass for store barn, regnskapsført og beregnet 2019–2024.

	Regnskap			Beregnet		
	Avskrivning	Husleie	Sum	Avskrivning	Rente	Sum
Kostnader 2019 (kr)	6 372	1 242	7 614	5 391	2 965	8 356
Kostnader 2020 (kr)	6 885	1 241	8 127	5 735	2 271	8 006
Kostnader 2021 (kr)	7 305	1 148	8 453	6 081	2 325	8 406
Kostnader 2022 (kr)	7 727	1 283	9 009	6 321	4 095	10 416
Kostnader 2023 (kr)	7 982	1 506	9 488	6 627	5 469	12 096
Kostnader 2024 (kr)	8 403	1 505	9 908	6 825	5 796	12 621
Nominell endring i %:						
2019–2020	8,1 %	-0,1 %	6,7 %	6,4 %	-23,4 %	-4,2 %
2020–2021	6,1 %	-7,5 %	4,0 %	6,0 %	2,4 %	5,0 %
2021–2022	5,8 %	11,7 %	6,6 %	3,9 %	76,1 %	23,9 %
2022–2023	3,3 %	17,4 %	5,3 %	4,8 %	33,6 %	16,1 %
2023–2024	5,4 %	0,1 %	4,5 %	3,0 %	6,0 %	4,3 %
2019–2024	31,9 %	21,2 %	30,1 %	26,6 %	95,5 %	51,0 %

Både reelle og beregnede avskrivninger øker gjennom perioden. Beregnede avskrivninger ligger lavere enn regnskapsførte avskrivninger. Dette er i tråd med at beregnede avskrivninger tar utgangspunkt i netto investeringskostnader for å øke sammenlignbarheten mot private barnehager. På den annen side vil regnskapsførte avskrivninger ikke inkludere avskrivninger for kommunale barnehager som leier sine lokaler. Regnskapsført husleie vil normalt reflektere både avskrivninger, rentekostnader og eventuelle vedlikeholdskostnader som er innbakt i leieprisen. Gjennomsnittene for regnskapsførte avskrivninger og husleie vil påvirkes av andelen barnehager som leier sine lokaler. Hvor mange som eier eller leier, kommer ikke frem av vårt datagrunnlag.

Kostnadsveksten fra 2019 til 2024 er 30,1 % for regnskapsførte kapitalkostnader og 51,0 % for beregnede kapitalkostnader. Mens renteutviklingen ikke påvirker de regnskapsførte kostnadene, med mindre den får konsekvenser for husleien, er de beregnede kapitalkostnadene direkte påvirket av renteendringer. Rentenedgangen i 2020 og renteoppgangen i 2022 og 2023 gjenspeiles tydelig i utviklingen av de beregnede kapitalkostnadene. Utviklingen i regnskapsførte kapitalkostnader er mer jevn. Det er noe variasjon i regnskapsførte husleieutgifter, men vi kan ikke vite om dette har noen sammenheng med endringer i rentekostnader eller endring i hvor mange som leier lokaler.

2.3.2 Totale kostnader

Tabell 2-5 viser kostnadsutviklingen i kommunale barnehager fra 2019 til 2024, målt pr. heltidsplass (store barn). I 2024 er kostnadene til ordinær drift inkludert regnskapsførte kapitalkostnader 196 805 kroner pr. plass mot 159 817 kroner i 2019. Samlet kostnadsvekst for ordinær barnehagedrift har vært 23,1 % over de fem årene. Dette er nesten identisk med prisveksten i kommunesektoren i samme periode, målt med kommunal deflator, og realveksten er -0,1 %. Vi ser imidlertid at det år for år har vært store avvik mellom kostnadsveksten og deflatoren. Fra 2023 til 2024 er realveksten på -6,1 %.

Tabell 2-5 Kostnadsutvikling pr. heltidsplass (store barn) 2019–2024 i kommunale barnehager.

	Antall kommuner	Personalkostnader, ordinær drift ^a (A)	Andre kostnader, ^b ordinær drift (B)	Ordinær drift (A+B)	Særskilt tilrettelegging (C)
Kostnader 2019 (kr)	414	129 192	30 624	159 817	18 966
Kostnader 2020 (kr)	352	127 986	30 739	158 725	19 111
Kostnader 2021 (kr)	352	138 687	34 737	173 424	21 284
Kostnader 2022 (kr)	352	144 118	37 866	181 984	22 227
Kostnader 2023 (kr)	353	158 002	41 544	199 547	26 565
Kostnader 2024 (kr)	352	157 243	39 562	196 805	26 524

Nominell endring i %:

2019–2020	-0,9 %	0,4 %	-0,7 %	0,8 %
2020–2021	8,4 %	13,0 %	9,3 %	11,4 %
2021–2022	3,9 %	9,0 %	4,9 %	4,4 %
2022–2023	9,6 %	9,7 %	9,7 %	19,5 %
2023–2024	-0,5 %	-4,8 %	-1,4 %	-0,2 %
<i>2019–2024</i>	<i>21,7 %</i>	<i>29,2 %</i>	<i>23,1 %</i>	<i>39,9 %</i>

Reell endring i %:

2019–2020	-1,9 %	-0,6 %	-1,7 %	-0,2 %
2020–2021	3,8 %	8,2 %	4,7 %	6,7 %
2021–2022	-2,6 %	2,2 %	-1,7 %	-2,1 %
2022–2023	5,1 %	5,2 %	5,1 %	14,6 %
2023–2024	-5,2 %	-9,3 %	-6,1 %	-4,9 %
<i>2019–2024</i>	<i>-1,2 %</i>	<i>4,8 %</i>	<i>-0,1 %</i>	<i>13,5 %</i>

^a Personalkostnader for ordinær drift (KOSTRA-funksjoner 201 og 221)

^b Inkludert kapitalkostnader

Personalkostnadene på barnehagefunksjonene 201 og 221 har økt med 21,7 % fra 2019 til 2024.

Personalkostnadene er sammensatt av lønnsnivå, antall årsverk pr. plass, vikarbruk, sykepengerefusjon, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader. Variasjon i pensjonskostnader har preget kostnadsutviklingen fra år til år. Lave pensjonskostnader i 2020 ga både kostnadsreduksjon det året og stor kostnadsøkning i 2021. Høye pensjonskostnader i 2023 har bidratt til lav kostnadsvekst i 2024. Vi ser mer detaljert på siste års endring i neste delkapittel.

Andre kostnader, derunder regnskapsførte kapitalkostnader, har vokst med 29,2 %, med en reduksjon siste år etter tre år med høy vekst.

2.3.3 Nærmere undersøkelse av kostnadsutviklingen i 2024

For å få mer innsikt i hva som har vært av betydning for kostnadsutviklingen, har vi sett på detaljerte regnskapstall fra KOSTRA. Vi har sammenlignet de enkelte kostnadsartene i 2023 og 2024 på sektornivå og målt endringen i kroner relativt til de beregnede kostnadene i barnehagene.

Tabell 2-6 Endringer i kommunesektorens utgifter til barnehagedrift fra 2023 til 2024. Utvalgte arter i KOSTRA, summert over funksjonene 201 og 221.

Art	Benevnelse	Endring relativt til fjorårets beløp pr. plass	Endring som prosent av fjorårets sum kostnad pr. plass	Inntekt (I)/ Utgift (U)
010	Fastlønn	+6,7 %	+3,8 %	U
090	Pensjonsinnskudd og trekkpliktige forsikringsordninger	-20,0 %	-3,5 %	U
270	Kjøp av andre tjenester	-30,0 %	-1,1 %	U
710	Sykelønnsrefusjon	+11,8 %	+0,7 %	I
230	Vedlikehold, bygg-/anleggstjenester og nybygg/nyanlegg	-26,9 %	-0,4 %	U
F173	Premiefond ^a	+12,1 %	+0,4 %	I
020	Lønn til vikarer	+6,7 %	+0,3 %	U
590	Avskrivninger	+5,3 %	+0,2 %	U
100	Kontormateriell	+184,9 %	+0,2 %	U

^a Fordelt til barnehage fra funksjon 173, reduserer betalt pensjonspremie

Vi viser ikke hele listen over enkeltarter, men i Tabell 2-6 har vi lagt inn de største endringene, og vi holder oss kun til arter som inngår i beregningen av kostnader pr. plass. Beløpene er målt for summen av regnskapsfunksjonene 201 og 221, altså det som er omtalt som ordinær drift.

Kolonnen «Endring som prosent av fjorårets sum kostnad pr. plass» synliggjør hver posts bidrag til den samlede reduksjonen på 1,4 %. Utgiftene til fastlønn økte med 6,7 %, noe som utgjør 3,8 % av fjorårets sum kostnader. Denne kostnadsøkningen motvirkes i stor grad av reduserte pensjonskostnader. Utgiftene

til pensjon er redusert med 20 %, etter å ha økt med 33,6 % året før. I tillegg har bruken av premiefond økt, noe som også reduserer utgiftene. Sykelønnsrefusjonen har også økt mer enn utgiftene til vikarer.

Art 270 Kjøp av andre tjenester er også redusert betydelig, etter at fjorårets rapport viste en stor økning i denne posten. Den store økningen på posten Kontormateriell kan spores til Oslo kommune.

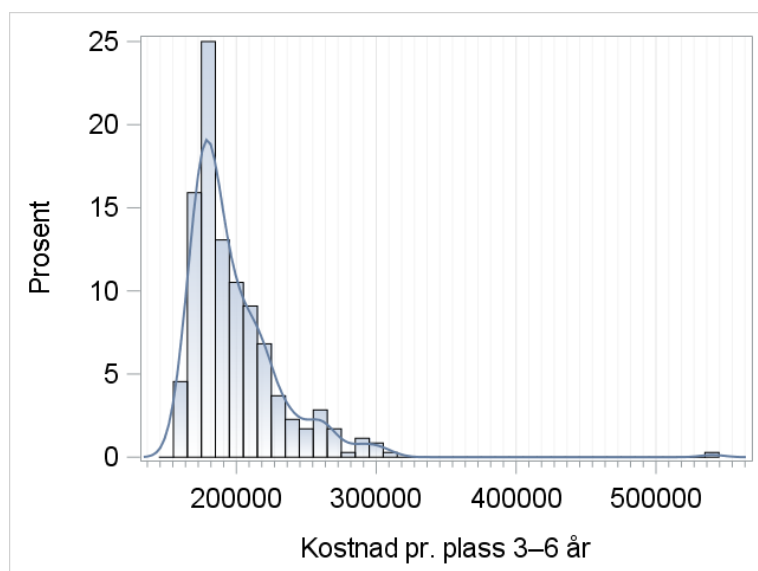
2.4 Kostnadsvariasjon

Kostnader til ordinær drift

I de foregående kostnadsberegningene er gjennomsnittskostnader for kommunale barnehager beregnet på grunnlag av summerte kostnader og summerte plasser for 352 kommuner. Kostnadene for enkeltkommuner varierer en del rundt dette gjennomsnittet, og Figur 2-1 viser kostnadsfordelingen blant kommunene. Det er driftskostnader ekskl. kapitalkostnader som måles.

Figuren har en topp rundt 180 000 kroner, og omtrent halvparten av kommunene har kostnader mellom 170 000 og 200 000 kroner pr. plass. Tre kommuner ligger under 160 000 kroner pr. plass. Disse tre kommunene har til sammen 1 807 kommunale plasser fordelt på 20 barnehager. I den andre enden er det ti kommuner, med 732 plasser fordelt på 23 barnehager, som har kostnader over 280 000 kroner.

Figur 2-1 Variasjon i ordinære driftskostnader ekskl. kapital pr. heltidsplass i kommunale barnehager. N = 352. Histogram og Kernel-tetthetsfunksjon.



Noen kommuner med svært høye kostnader skaper en skjevhet i fordelingen, og Utsira skiller seg ut med beregnede kostnader på 540 000 kroner. Gjennomsnittsverdien av alle enkeltkommuners enhetskostnader er 198 483 kroner pr. plass, mens medianverdien i materialet er 187 192 kroner. Siden kommunene med

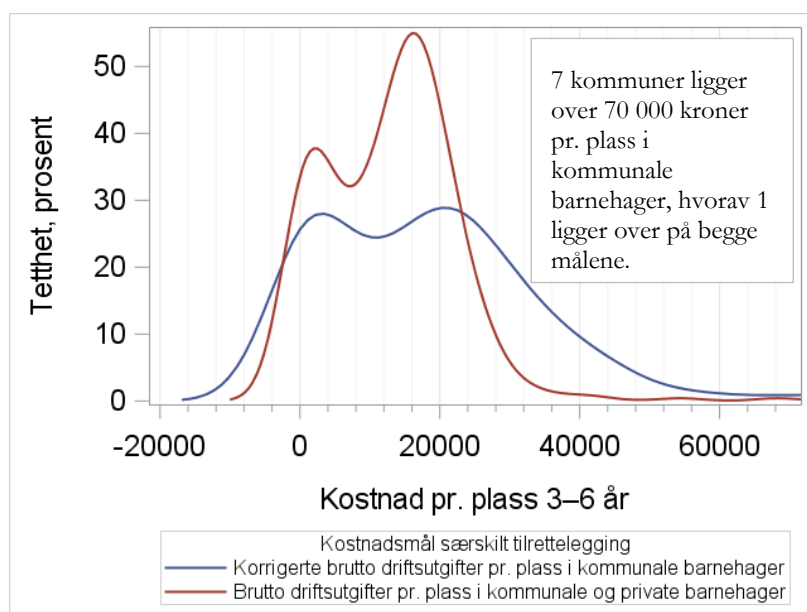
de høyeste kostnadene er svært små, har deres tall liten betydning for de nasjonale gjennomsnittskostnadene, oppgitt til 186 897 i Tabell 2-2.

Kostnader til særskilt tilrettelegging

Når det gjelder tilsvarende kostnader til særskilt tilrettelegging (direkte kostnader til drift inkl. administrasjon), viser vi to alternative fordelinger i Figur 2-2. Den ene linjen viser fordelingen av kostnadene som er rapportert i Tabell 2-3. Som i foregående beregninger utelater vi da tilskudd til private barnehager, men vi får ikke skilt ut øvrige rapporterte kommunale utgifter knyttet til særskilt tilrettelegging i de private barnehagene. Beløpet vil derfor omfatte kommunale ressurser som driver særskilt tilrettelegging i private barnehager. Den andre fordelingen viser bruttoutgiftene, inkludert tilskudd og andre kommunale utgifter knyttet til særskilt tilrettelegging i private barnehager, og utgiftene er delt på det samlede antall plasser i kommunens kommunale og private barnehager. Dette kan gi et mer realistisk bilde av kostnadsfordelingen, siden kommunene har ansvar for særskilt tilrettelegging i både kommunale og private barnehager.

Variasjonen i begge fordelingene kan skyldes både variasjon i andel barn med særskilt tilrettelegging og variasjon i ressursbruk pr. barn med særskilt tilrettelegging.⁹ Variasjonen i den første fordelingen kan i tillegg skyldes ulik fordeling av barn med behov for særskilt tilrettelegging mellom kommunale og private barnehager og ulikt omfang av kommunalt lønnet assistanse til private barnehager.

Figur 2-2 Variasjon i driftskostnader til særskilt tilrettelegging pr. heltidsplass i kommunale barnehager. N = 352. Kernel-tetthetsfunksjoner.



⁹ Regnskapsfunksjon 211 brukes også til samme type tjenester overfor barn som ikke går i barnehage.

Figuren viser at vi får mindre variasjon når vi ser hele det kommunale tilbudet under ett. Det er særlig kommuner som får beregnet svært høye kostnader når vi kun prøver å begrense tallene til kommunale barnehager, som framstår med et lavere kostnadsanslag med det alternative målet.

Vi har også testet å dele på antall barn med nedsatt funksjonsevne i stedet for antall plasser. Dette gir en figur som ligner i form, men spredningen i kostnader blir svært stor. I flertallet av kommunene ligger kostnadene mellom 10 000 og 20 000 kroner pr. plass når vi ser på hele sektoren. Når vi begrenser beregningen til de kommunale barnehagene, er det en ganske jevn fordeling fra 0 og opp til 30 000 kroner. Kommunen med høyest kostnadsnivå har kostnader på mer enn 140 000 kroner når vi regner kostnader kun i kommunale barnehager, men ca. 21 500 kroner pr. plass når vi deler bruttokostnadene til særskilt tilrettelegging på summen av kommunale og private plasser. Det tyder på at de kommunale enten har svært høy andel av behovet for særskilt tilrettelegging, eller at noe av det som framkommer som kommunale kostnader i denne kommunen, egentlig er knyttet til plasser i private barnehager.

Det er 40 av 352 kommuner som ikke oppgir kostnader til særskilt tilrettelegging. Nesten alle disse kommunene rapporterer likevel at de har minoritetsspråklige barn og/eller barn som får spesialpedagogisk hjelp, og flertallet har tospråklige assistenter eller årsverk som utfører arbeid knyttet til barn/barnegrupper som krever ekstra ressursinnsats. Fellestrekk ved disse kommunene er at de er små, og de fleste har ikke private barnehager.

Kommunekategorier

Videre viser vi kostnadsvariasjon mellom kategorier av kommuner. I Tabell 2-7 viser vi kommuner med ulik kombinasjon av størrelse og inntektsnivå, delt i fire grupper etter medianverdiene for inntekter og antall innbyggere.¹⁰ De fire kommunetypene blir små kommuner med høye inntekter, små kommuner med lave inntekter, store kommuner med høye inntekter og store kommuner med lave inntekter. Små og store kommuner er definert ut fra medianverdiene, og siden det er mange små kommuner, går skillet ved ca. 5322 innbyggere. Skillet mellom lave og høye inntekter går ved 77 650 kroner pr. innbygger, eller ca. 102 % av landsgjennomsnittet. Til forskjell fra tidligere år, har vi skilt ut Oslo i en egen kolonne. Oslo har tidligere ligget i gruppa med store kommuner og høye inntekter, og utgjort ca. to tredeler av denne gruppa. I år ville Oslo havnet rett under medianen for inntekt og dermed skiftet gruppe. For å få frem mer reell betydning av kommunens inntektsnivå, velger vi å skille Oslo fra resten av kommunene.

Små kommuner har typisk høyere inntekt pr. innbygger enn store kommuner, og de fleste kommunene faller derfor i kategoriene små kommuner med høye inntekter eller store kommuner med lave inntekter. Ulik kommunestørrelse bidrar også til at antall barnehager i hver gruppe er svært ulikt, og de 32 store

¹⁰ Inntekter er målt ved korrigerte frie inntekter inkludert eiendomsskatt og konsesjonskraft- og hjemfallsinntekter og havbruksfond, et mål som synliggjør kommunenes frie midler korrigert for utgiftsbehov. Kilde: KMD <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/inntektssystemet-for-kommuner-og-fylkeskommuner/utgiftskorrigerede-frie-inntekter/id547765/>

kommunene med høye inntekter har, selv uten Oslo, flere kommunale plasser enn de 142 små kommunene med høye inntekter.

Kostnadene ser ut til å variere både med inntekter og kommunestørrelse. Kommuner med høye inntekter har høyere kostnad pr. barn. Små kommuner har høyere kostnader enn store kommuner, i hvert fall om vi ser på kostnader til ordinær drift. Små kommuner med lave inntekter og store kommuner med høye inntekter har omtrent samme kostnadsnivå. Personalkostnadene er høyere i små kommuner, kapitalkostnadene er omtrent like på tvers av kommunegruppene, mens store kommuner har høyere kostnader til særskilt tilrettelegging. Oslo skiller seg ut med klart høyere kapitalkostnader og driftskostnader utenom personal.

Tabell 2-7 Kostnadsnivå i kommuner med ulik størrelse og inntektsnivå.

	Små kommuner, høye inntekter	Små kommuner, lave inntekter	Store kommuner, høye inntekter	Store kommuner, lave inntekter	Oslo	Nasjonalt
Antall kommuner	142	33	32	144	1	352
Antall plasser	13 800	4 280	16 883	113 270	26 597	174 798
Personalkostnader, ordinær drift	187 748	167 069	163 096	151 659	159 903	157 243
Andre driftskostnader, ordinær drift	26 448	23 150	25 579	25 969	50 646	29 654
<i>Samlede kostnader ordinær drift</i>	<i>214 196</i>	<i>190 219</i>	<i>188 675</i>	<i>177 627</i>	<i>210 550</i>	<i>186 897</i>
Kapitalkostnader	9 533	8 728	9 857	8 691	15 508	9 908
<i>Samlede kostnader ordinær drift og kapital</i>	<i>223 729</i>	<i>198 946</i>	<i>198 533</i>	<i>186 318</i>	<i>226 058</i>	<i>196 805</i>
Særskilt tilrettelegging	9 197	16 256	22 186	29 906	26 597	26 524
<i>Totale kostnader</i>	<i>232 926</i>	<i>215 203</i>	<i>220 179</i>	<i>216 224</i>	<i>252 655</i>	<i>223 329</i>

Sammenhengen mellom kommunestørrelse og utgifter til særskilt tilrettelegging er ikke ny, og som i tidligere rapporter vil vi antyde at en mulig forklaring er at små kommuner i mindre grad har et skarpt skille mellom ordinær drift og særskilt tilrettelegging, både i organisering og i føring av utgifter. De vil også sjeldnere ha utgifter knyttet til private barnehager ettersom de fleste av dem bare har kommunale barnehager. I tilfeller der større kommuner har spesialbarnehager for barn med behov for særskilt tilrettelegging kan det også være utfordrende å ha et presist skille, gjerne med for mye ført på funksjon 211.¹¹

¹¹ Se for eksempel omtale av problemstillingen i dom fra Høyesterett HR-2021-62-A.

Samlede kostnader til kapital og ordinær drift pr. plass er 17 % lavere i store kommuner med lave inntekter enn i små kommuner med høye inntekter. I personalkostnadene til ordinær drift er forskjellen 19 %.

I Tabell 2-8 viser vi kostnadsvariasjon mellom kommuner med små og store kommunale barnehager og mellom kommuner med og uten private barnehager. Kommuner med små barnehager er definert som kommuner hvor gjennomsnittlig antall alderskorrigerte plasser pr. barnehage er mindre enn 57. Denne grensen deler kommunene i to omtrent like store grupper. Gruppene er svært ulike i antall plasser, med 28 700 plasser i de 175 kommunene med små barnehager og 146 124 plasser i kommuner med store barnehager. Samlede kostnader til ordinær drift er høyere i kommunene med små barnehager, noe som skyldes høye personalkostnader til ordinær drift. Andre driftskostnader og kapitalkostnader er høyere i kommuner med store barnehager. Det samme gjelder utgifter til særskilt tilrettelegging.

Tabell 2-8 Kostnadsnivå i kommuner med små /store barnehager og uten/med private barnehager.

	Små barnehager	Store barnehager	Kommuner uten private barnehager	Kommuner med private barnehager	Nasjonale tall
Antall kommuner	175	177	134	218	352
Antall plasser	28 707	146 124	17 041	157 790	174 831
Personalkostnader, ordinær drift	171 970	154 350	183 727	154 383	157 243
Andre driftskostnader, ordinær drift	24 258	30 714	25 764	30 074	29 654
<i>Samlede kostnader ordinær drift</i>	<i>196 228</i>	<i>185 065</i>	<i>209 491</i>	<i>184 457</i>	<i>186 897</i>
Kapitalkostnader	8 156	10 252	8 422	10 068	9 908
<i>Samlede kostnader ordinær drift og kapital</i>	<i>204 384</i>	<i>195 317</i>	<i>217 914</i>	<i>194 526</i>	<i>196 805</i>
Særskilt tilrettelegging	17 029	28 389	8 849	28 433	26 524
<i>Totale kostnader</i>	<i>221 413</i>	<i>223 706</i>	<i>226 762</i>	<i>222 958</i>	<i>223 329</i>

Vi ser et lignende mønster når vi sammenligner kommuner med og uten private barnehager. Særlig stor forskjell ser vi på utgifter til særskilt tilrettelegging. Denne utgiftsposten er svært lav i kommuner som ikke har private barnehager.

Diskusjonen rundt Figur 2-2 gir noen mulige forklaringer på en slik forskjell i utgifter til særskilt tilrettelegging. Når de kommunale barnehagene har en høyere andel barn med særskilt tilrettelegging, vil det også gi høyere kostnad pr. kommunal plass. En annen forklaring ligger trolig i fordelingen av kostnader mellom ordinær drift og særskilt tilrettelegging i kommuner uten private barnehager. Modellen for tilskudd til private barnehager har medført økt oppmerksomhet om postering av utgifter i det

kommunale barnehageregnskapet, både fra kommunenes og de private barnehagenes side. For kommuner med private barnehager har det blitt viktig å unngå at utgifter til særskilt tilrettelegging føres som utgifter til ordinær drift og dermed øker tilskuddene, mens for kommuner uten private barnehager har det ingen økonomiske konsekvenser om denne fordelingen er unøyaktig. Kommuner uten private barnehager er også stort sett små kommuner, og som tidligere nevnt er det en mulig forklaring at disse har et mindre skarpt skille mellom ordinær drift og særskilt tilrettelegging.

Sammenligning mellom kostnadene for kommuner med private barnehager i nest siste kolonne og de nasjonale tallene i siste kolonne viser at eventuelle feilføringer blant kommuner uten private barnehager i hovedsak påvirker tallene for denne gruppen, mens effekten gir mindre utslag på de nasjonale tallene. Fordi mer enn 90 % av de kommunale barnehageplassene finnes i kommuner med private barnehager, vil de nasjonale tallene i relativt liten grad påvirkes av de øvrige kommunene. Vi legger derfor til grunn at de nasjonale tallene kan brukes i de videre analysene uten nærmere forbehold om datakvalitet på dette punktet.

2.5 Sammenligning mot KOSTRA

De mest sentrale tallene i denne rapporten er de som måler kostnad pr. plass. Disse tallene skal angi hvor mye det i gjennomsnitt i løpet av et år koster å tilby barnehageplass til et barn. For kommunale barnehager er lignende statistikk også tilgjengelig i Statistikkbanken til Statistisk sentralbyrå, for eksempel tallet *Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn i kommunal barnehage*. Som leserne vil ha merket seg, består våre beregninger av ganske mange trinn med fratrekk, tillegg og justeringer. Dette gjør vi for at målet på kostnad pr. plass skal være presist og mest mulig sammenlignbart med private barnehager. Det betyr at våre tall, både for kostnadsnivå og kostnadsvekst, kan skille seg betydelig fra det tallet som finnes i Statistikkbanken, selv om begge tall tar utgangspunkt i samme datamateriale.

Tabell 2-9 viser forskjellene mellom Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn i kommunal barnehage slik det fremkommer for landet totalt i Statistikkbanken, og Sum driftskostnader ekskl. kapital pr. alderskorrigert heltidsplass som vi rapporterer i Tabell 2-2. For hvert element som skiller de to tallene, vises den kumulative effekten på kroner pr. plass og kostnadsvekst fra 2023 til 2024.

Vi starter med tallet fra Statistikkbanken, hvor tabell 12379 gir korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn. Fra og med 2021 har SSB endret beregningen i denne tabellen til å bruke et veid snitt av to årsmeldinger for å beregne antall barn, slik vi gjør i våre beregninger av antall plasser. Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn for landet samlet er ifølge denne tabellen 292 579 kroner, ned 1,0 % fra året før. Vi ønsker å utelate kommuner som ikke har kommunale barnehager, men tabell 12379 gir ikke separate tall for antall barn og antall plasser, og gir dermed ikke grunnlag for å ta enkeltkommuner ut av landsgjennomsnittet.

Tabell 2-9 Oversikt over forskjeller i beregningsmetode og betydning for beregnet kostnad og kostnadsvekst, kroner pr. barn* /heltidsplass store barn.**

	2023	2024	Vekst
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn "Landet" (SSB-tabell 12379) *	295 618	292 579	-1,0 %
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn "Landet" (SSB-tabell 12362 og 12056) *	295 500	292 661	-1,0 %
Uten kommuner uten kommunale barnehager, eller mangler regnskap *	295 397	292 376	-1,0 %
Pr. heltidsplass (1,8) årsmelding 15.12. i regnskapsåret **	229 774	228 588	-0,5 %
Pr. heltidsplass (1,8) snitt to årsmeldinger **	230 314	228 122	-1,0 %
Uten funksjon 211 (særskilt tilrettelegging) **	203 856	201 636	-1,1 %
Fratrekk myndighetsoppgaver m.m. **	200 298	198 079	-1,1 %
Fratrekk lærlinger **	198 952	196 679	-1,1 %
Fratrekk premiefond **	192 661	189 630	-1,6 %
Fratrekk åpne barnehager **	192 497	189 492	-1,6 %
Administrasjonspåslag (4,3 % av kostnader ekskl. pensjon) **	199 547	196 805	-1,4 %
Fratrekk kapitalkostnader **	190 063	186 897	-1,7 %

* og ** angir at kostnadene deles på henholdsvis antall barn og antall heltidsplasser for barn over tre år.

Utgifter kan hentes fra tabell 12362 og barnetall fra tabell 12056, slik vi har gjort i linje 2. Her har vi kun brukt barnetall fra samme årgang som kostnadstallene, men tallene viser at dette i liten grad påvirker kostnadsanslagene i 2023 og 2024. I linje tre har vi brukt samme SSB-tabell, men kun inkludert de 352 kommunene som har kommunale barnehager og levert regnskap. Kostnader og barnetall er summert over alle kommuner før kostnad pr. barn er beregnet. Utelatelse av kommuner uten kommunale barnehager har marginal betydning for gjennomsnittskostnaden.

Beregningen i linje tre kan også gjøres med vårt datasett med data fra BASIL og KOSTRA, og de videre radene baserer seg på dette datamaterialet. I stedet for å regne kostnad pr. barn uten å ta hensyn til oppholdstid eller alder, beregner vi kostnadene pr. alderskorrigerte heltidsplass. Det er kostnad pr. storbarnsplass som vises i tabellen. Dette reduserer anslått kostnadsnedgang fra 1,0 til 0,5 %. Ved å bruke gjennomsnittet fra to årsmeldinger endres kostnadsveksten tilbake til -1,0 %.

Videre skiller vi ut kostnader til særskilt tilrettelegging (KOSTRA-funksjon 211) og trekker fra anslag på utgifter knyttet til myndighetsoppgaver m.m., lærlinger, bruk av premiefond, kostnader knyttet til åpne barnehager samt administrasjonspåslag og kapitalkostnader. Med unntak av det å justere for bruk av premiefondet til å finansiere deler av pensjonskostnadene, har de ulike trinnene lite å si for anslått kostnadsvekst fra 2023 til 2024.

2.6 Oppsummering – kommunale kostnader

Vi beregner kostnadene i de kommunale barnehagene på bakgrunn av regnskapstall fra KOSTRA. I alt inngår 352 kommuner i beregning av gjennomsnittskostnadene for 2024. Vi har også presentert mål på variasjon mellom kommuner og trender over tid.

Kostnader til ordinær drift, inkl. regnskapsførte kapitalkostnader og administrasjonspåslag, utgjorde i 2024 196 805 kroner pr. heltidsplass for barn over tre år. Dette er faktisk 1,4 % lavere enn tilsvarende tall for 2023. Justert med kommunal deflator tilsvarer det en negativ realvekst på 6,1 %. Hovedårsaken til reduksjonen er at det var særlig høye pensjonsutgifter i 2023. Det var derfor en realvekst i kostnadene fra 2022 til 2023 på 5,1 %, og denne ser ut til å reverseres i 2024. Samlet realvekst fra 2019 til 2024 er 0,1 %, så over tid er det godt samsvar mellom kommunal deflator og kostnadsutviklingen i de kommunale barnehagene.

Tabell 2-10 Oppsummering av kostnader kommunale barnehager i 2024. N = 352.

	Kroner pr. korrigert oppholdstid	Kroner pr. plass (store barn)	Kroner pr. plass (små barn)
ORDINÆR DRIFT (funksjon 201 og 221)			
Personalkostnader, ordinær drift	72,80	157 243	283 038
Andre driftskostnader, ordinær drift, etter fratrekk og administrasjonspåslag	13,73	29 654	53 378
<i>Sum kostnader ekskl. kapital, ordinær drift</i>	86,53	186 897	336 415
Regnskapsførte kapitalkostnader	4,59	9 908	17 834
<i>Sum kostnader, ordinær drift</i>	91,11	196 805	354 250
 Beregnete kapitalkostnader	 5,89	 12 717	 22 891
SÆRSKILT TILRETTELEGGING (funksjon 211)			
<i>Sum kostnader inkl. adm. og kapital</i>	<i>12,28</i>	<i>26 524</i>	<i>47 743</i>

Vi finner, som i tidligere analyser, at store kommuner har lavere kostnader pr. heltidsplass enn små kommuner, og at kommuner med høye kommunale inntekter har høyere kostnader enn de med lave inntekter. Kommuner med små barnehager har også høyere kostnader enn andre, og det samme gjelder kommuner uten private barnehager. Det er hovedsakelig i personalkostnadene de store kostnadsforskjellene ligger. De gruppene av kommuner som registrerer lave personalkostnader på funksjonen for ordinær drift, har derimot høyere utgifter til særskilt tilrettelegging.

3. Private barnehager

Kostnadene i de private barnehagene beregnes på grunnlag av årsmeldingene og resultatregnskapene i BASIL. Vi ser også nærmere på eiendomskostnader, pensjonsutgifter, transaksjoner med nærstående parter og økonomiske resultater.

3.1 Kartlegging av kostnader

Kartleggingen av kostnader i private barnehager baserer seg på regnskapsdata fra alle private barnehager i landet. Tallene er rapportert på standardisert regnskapsskjema gjennom rapporteringsportalen BASIL. Regnskapene skal i prinsippet inkludere alle kostnader ved drift av barnehagen, samtidig som kostnader som ikke vedrører barnehagedriften, skal holdes utenom eller føres på egne kontoer for eierkostnader og tilleggsvirksomhet. Vi trenger derfor ikke gjøre de samme korrigeringene som for de kommunale barnehagene.¹² Regnskapstallene er koblet mot den enkelte barnehages årsmeldinger for å kunne beregne kostnader pr. plass.

3.1.1 Datagrunnlag og regnskapsbegreper

Tabell 3-1 viser hvordan vi har fastsatt utvalget for private barnehager i 2024. 2660 private barnehager har levert årsmeldingsskjema pr. 15.12.2024. 2639 av disse har også levert regnskap.

Tabell 3-1 Fastsetting av utvalg for analyse av kostnader i 2024, private barnehager.

Utvalgsriterium	Antall barnehager			
	Frafall	Totalt	Ordinær	Familie
Totalt antall private med årsmelding i 2024		2660		
Totalt antall private med årsmelding og regnskap i 2024	21	2639		
Uten åpne, kombinert åpen-ordinær	72	2567	2272	295
Uten barnehager etablert i 2024	8	2559	2264	295
Uten barnehager som ikke har levert årsmelding i 2023	19	2540	2252	288
Uten barnehager med mer enn 50 % differanse i oppholdstimer fra 2023 til 2024	27	2513	2235	278
Uten statlige og fylkeskommunale barnehager	12	2501	2223	278
Uten ordinære barnehager med mindre enn 400.000 kr personalkostnader pr. årsverk	1	2500	2222	278

¹² Vi har ikke justert tallene for eierkostnader og tilleggsvirksomhet. Disse utgjør en svært liten del av kostnadene, og fordi postene ble innført i 2023, innebærer de et brudd i tidsserien. Skulle dette senere bli en større post, bør dette revurderes.

Videre har vi fjernet en del andre barnehager fra utvalget, slik som åpne barnehager og barnehager som er etablert i løpet av året, eller som har hatt svært store endringer i antall barn.¹³ Det endelige utvalget i 2024 er 2500 barnehager fordelt på 2222 ordinære barnehager og 278 familiebarnehager.

Tabell 3-2 viser hvordan barnehagene fordeler seg på virksomhetskategoriene som er beskrevet i delkapittel 1.3.2. Som omtalt i delkapittel 1.3.3 medfører endring i metoden for å kategorisere ideelle barnehager at antall barnehager som faller inn under denne kategorien har økt noe. De fleste var tidligere kategorisert som selvstendige aksjeselskaper, men barnehagene tilhørende ett større norskeid konsern er også flyttet. Disse kategoriene brukes i utvalgte analyser av de private barnehagene.

Tabell 3-2 Utvalget fordelt på virksomhetskategorier.

	Ordinære	Familie
Ideelle	1061	9
Norskeide små konsern	71	15
Norskeide større konsern	608	45
Personlig næringsdrivende o.l.	27	130
Selvstendige aksjeselskaper	324	77
Utenlandskeide konsern	131	2

Definisjon av kostnadselementer

I sum driftsutgifter inngår post 4001 til 7896:

- ◆ Personalkostnader (5001–5990) utgjør lønn og sosiale utgifter, inkl. pensjon, fratrullet refusjoner fra folketrygden. Videre definerer vi også postene for innleie av personale (6741–6744) innunder personalkostnadene.
 - For enkeltpersonforetak definerer vi også eiers rapporterte årsverk, ganget med en standard lønnsats, som en del av personalkostnadene. Eventuelt beløp ført på post 5600 *Arbeidsgodtgjørelse til eier* trekkes fra. Beregnet godtgjørelse kommer samtidig som et fratrekk på årsresultatet.
- ◆ Avskrivninger deles opp i avskrivninger av bygg og inventar (6000, 6001, 6005, 6017) og øvrige avskrivninger (6010, 6015, 6020, 6050). Summen av disse er sammenlignbar med kostnader ført på art 590 i kommunale regnskaper, med unntak av nedskrivning (6050) som i kommunene kun gjøres i balansen.
- ◆ Husleie barnehagelokaler, post 6300
- ◆ Andre driftskostnader bygg og inventar (6301, 6340, 6395, 6495, 6600, 6695, 7500, 7750)
- ◆ Fremmedtjenester (6700, 6705, 6729, 6730, 6790)
- ◆ Driftskostnader annet (9002, 6100, 6595, 6860, 6995, 7000, 7020, 7040, 7080, 7155, 7165, 7330, 7350, 7495, 7795, 7896)
- ◆ Tilleggsvirksomhet, eierkostnader og annet (7796, 7797)

¹³ De 12 statlige og fylkeskommunale barnehagene er utelatt fordi vi har vurdert at de ikke passer inn i noen av virksomhetskategoriene for private barnehager.

I sum kostnader inngår også:

- ◆ Sum Finansinntekter (9060)
- ◆ Sum Finanskostnader (9070)
- ◆ Betalbar skatt/endring utsatt skatt/-skattefordel (8305)

Kostnader til særskilt tilrettelegging:

Kostnader til særskilt tilrettelegging beregnes ut fra finansieringen gjennom tilskuddene som føres på post 3420 Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage og 3430 Tilskudd til tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage. Se fjorårets rapport, TF-rapport 907, for omtale av brudd i statistikken fra 2022 til 2023.

3.1.2 Beregning av kostnader

Tabell 3-3 viser sammensetningen av kostnader i private barnehager i 2024. Personalkostnader er den største kostnadsposten, og andelen personalkostnader er omtrent 79 % i både ordinære barnehager og familiebarnehager når vi regner med beregnede kostnader knyttet til arbeidsinnsatsen fra eiere i enkeltpersonforetak. Denne justeringen har først og fremst stor betydning for familiebarnehagene. I tillegg inngår også utgifter til innleid personell i personalkostnadene.

Fordelingen mellom avskrivninger og husleie varierer noe mellom familiebarnehager og ordinære barnehager. Dersom vi anslår kapitalkostnadene ved å summere finanskostnader, avskrivninger og husleie, får vi at disse utgjør ca. 8 % av utgiftene i begge kategorier av barnehager.

Utgifter til særskilt tilrettelegging er beregnet til 3,4 % av totale utgifter i ordinære barnehager og 0,3 % i familiebarnehager.

Tabell 3-3 Kostnader til drift av private barnehager i 2024, 1000 kr (øverste halvdel) og som andel av inntekter (nederste halvdel).

	Ordinære barnehager (n=2222)	Familiebarnehager (n=278)	Totalt (n=2500)
Lønnskostnader	22 779 692	266 220	23 045 912
Beregnet arbeidsgodtgjørelse eier	13 734	81 758	95 492
Innleid personell	833 640	56 017	889 657
<i>Sum personalkostnader</i>	<i>23 627 066</i>	<i>403 996</i>	<i>24 031 062</i>
Avskrivninger bygg og inventar	528 794	1 079	529 873
Avskrivninger annet	40 931	1 565	42 496
Husleie	1 497 802	38 292	1 536 094
Andre driftskostnader bygg og inventar	1 637 350	12 167	1 649 518
Fremmedtjenester	935 363	17 405	952 767
Driftskostnader annet	1 441 596	33 250	1 474 846
Tilleggsvirksomhet og eierkostnader	30 319	<1	30 319
Finansinntekter	-205 934	-553	-206 487
Finanskostnader	305 879	481	306 360
Skattekostnad	60 657	1 284	61 942
<i>Sum kostnader inkl. særskilt tilrettelegging</i>	<i>28 899 823</i>	<i>508 966</i>	<i>30 408 790</i>
- Tilskudd særskilt tilrettelegging	-1 028 711	-1 648	-1 030 358
<i>Sum kostnader ordinær drift</i>	<i>28 871 112</i>	<i>507 319</i>	<i>29 378 431</i>
Lønnskostnader	76,2 %	52,3 %	75,8 %
Beregnet arbeidsgodtgjørelse eier	0,0 %	16,1 %	0,3 %
Innleid personell	2,8 %	11,0 %	2,9 %
<i>Sum personalkostnader</i>	<i>79,0 %</i>	<i>79,4 %</i>	<i>79,0 %</i>
Avskrivninger bygg og inventar	1,8 %	0,2 %	1,7 %
Avskrivninger annet	0,1 %	0,3 %	0,1 %
Husleie	5,0 %	7,5 %	5,1 %
Andre driftskostnader bygg og inventar	5,5 %	2,4 %	5,4 %
Fremmedtjenester	3,1 %	3,4 %	3,1 %
Driftskostnader annet	4,8 %	6,5 %	4,9 %
Tilleggsvirksomhet og eierkostnader	0,1 %	0,0 %	0,1 %
Finansinntekter	-0,7 %	-0,1 %	-0,7 %
Finanskostnader	1,0 %	0,1 %	1,0 %
Skattekostnad	0,2 %	0,3 %	0,2 %
<i>Sum kostnader inkl. særskilt tilrettelegging</i>	<i>100,0 %</i>	<i>100,0 %</i>	<i>100,0 %</i>
- Tilskudd særskilt tilrettelegging	-3,4 %	-0,3 %	-3,4 %
<i>Sum kostnader ordinær drift</i>	<i>96,6 %</i>	<i>99,7 %</i>	<i>96,6 %</i>

Neste steg er å kombinere kostnadene med oppholdstimene i de samme barnehagene. For ordinære barnehager fordeler vi kostnadene mellom små og store barn med forholdstallet 1,8. For familiebarnehager bruker vi derimot forholdstallet 1,25, i tråd med forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Siden familiebarnehagene i all hovedsak er et tilbud som benyttes av de minste barna, kan det være mest relevant å bruke kostnader pr. småbarnsplass ved sammenligning mot ordinære barnehager. Det er likevel reelt at storbarnsplasser er relativt kostbare i familiebarnehager på grunn av smådriftsulemper, og for lesbarhetens skyld holder vi oss til storbarnsplasser.

Tabell 3-4 viser kostnader til ordinær drift i private barnehager i 2024, fordelt pr. heltidsplass for henholdsvis store og små barn. Tabellen viser at sum kostnader til ordinær drift i ordinære barnehager er 178 163 kroner pr. storbarnsplass og 320 793 kroner pr. småbarnsplass. Dette er en økning på 4,6 % fra året før. De totale kostnadene, inkl. tilrettelegging, har økt med 4,8 %.

I familiebarnehagene medfører forholdstallet 1,25 mindre kostnadsforskjell mellom storbarnsplass og småbarnsplass. Kostnader til ordinær drift er 210 290 kroner pr. storbarnsplass og 262 863 kroner pr. småbarnsplass. Det er en økning på 6,9 %, mens de totale kostnadene har økt med 6,7 %.

Tabell 3-4 Kostnader til ordinær drift og særskilt tilrettelegging av private barnehager i 2024, pr. heltidsplass fordelt på store og små barn.

	Ordinære barnehager		Familiebarnehager	
	pr. plass store barn (1,0)	pr. plass små barn (1,8)	pr. plass store barn (1,0)	pr. plass små barn (1,25)
Lønnskostnader	140 573	253 031	110 352	137 940
Beregnet arbeidsgodtgjørelse eier	85	153	33 890	42 362
Innleid personell	5 144	9 260	23 220	29 025
<i>Sum personalkostnader</i>	<i>145 802</i>	<i>262 444</i>	<i>167 461</i>	<i>209 327</i>
Avskrivninger bygg og inventar	3 263	5 874	447	559
Avskrivninger annet	253	455	649	811
Husleie	9 243	16 637	15 872	19 841
Andre driftskostnader bygg og inventar	10 104	18 187	5 044	6 304
Fremmedtjenester	5 772	10 390	7 214	9 018
Driftskostnader annet	8 896	16 013	13 783	17 228
Tilleggsvirksomhet og eierkostnader	187	337	<1	<1
Finansinntekter	-1 271	-2 287	-229	-286
Finanskostnader	1 888	3 398	199	249
Skattekostnad	374	674	532	666
<i>Sum kostnader inkl. særskilt tilrettelegging</i>	<i>184 511</i>	<i>332 120</i>	<i>210 973</i>	<i>263 716</i>
- Tilskudd særskilt tilrettelegging	-6 348	-11 427	-683	-854
<i>Sum kostnader ordinær drift</i>	<i>178 163</i>	<i>320 793</i>	<i>210 290</i>	<i>262 863</i>
Antall heltidsplasser	77 153	47 164	637	1 420

Oppholdstimene som legges til grunn, er et veid gjennomsnitt av rapporterte barn pr. 15.12.23 og 15.12.24, slik vi har beskrevet i metodekapittelet. I vårt utvalg av barnehager er det 350 025 574 korrigerte oppholdstimer i private ordinære barnehager, mens det er 5 210 933 i private familiebarnehager. Dette tilsvarer det antall heltidsplasser som er oppgitt i tabellen. Utvalget dekker 98 % av populasjonen målt etter totale oppholdstimer i private barnehager pr. desember 2024. Anslag på samlede nasjonale kostnader for hele populasjonen er beskrevet i delkapittel 4.5.

3.2 Kostnadsutvikling 2019–2024

3.2.1 Ordinære barnehager

Tabell 3-5 viser utviklingen i kostnader i ordinære private barnehager fra 2019 til 2024. Økningen i kostnader til ordinær drift, målt i nominelle kroner pr. plass, har vært på 22,7 % i perioden.

Personalkostnadene har økt med 24,9 %, og andre kostnader har økt med 17,0 %, så det har skjedd en dreining over mot en større andel personalkostnader, men i hovedsak fra 2022 til 2023.

Tabell 3-5 Kostnadsutvikling pr. heltidsplass fra 2019 til 2024 i ordinære private barnehager.

	Antall barnehager	Personal- kostnader (A)	Andre kostnader ^a (B)	Særskilt tilrettelegging (C)	Ordinær drift A+B-C
Kostnader 2019 (kr)	2 413	116 752	33 075	4 657	145 170
Kostnader 2020 (kr)	2 392	120 187	34 500	5 356	149 331
Kostnader 2021 (kr)	2 350	125 957	36 122	6 058	156 022
Kostnader 2022 (kr)	2 314	129 557	37 013	6 858	159 712
Kostnader 2023 (kr)	2 247	138 790	37 292	5 694	170 388
Kostnader 2024 (kr)	2 222	145 802	38 709	6 348	178 163

Nominell endring i %:

2019-2020	2,9 %	4,3 %	15,0 %	2,9 %
2020-2021	4,8 %	4,7 %	13,1 %	4,5 %
2021-2022	2,9 %	2,5 %	13,2 %	2,4 %
2022-2023	7,1 %	0,8 %	-17,0 %	6,7 %
2023-2024	5,1 %	3,8 %	11,5 %	4,6 %
2019-2024	24,9 %	17,0 %	36,3 %	22,7 %

Reell endring i %:

2019-2020	1,9 %	3,3 %	13,9 %	1,8 %
2020-2021	0,4 %	0,3 %	8,3 %	0,1 %
2021-2022	-3,6 %	-4,0 %	6,1 %	-4,1 %
2022-2023	2,7 %	-3,4 %	-20,4 %	2,3 %
2023-2024	0,1 %	-1,1 %	6,2 %	-0,4 %
2019-2024	1,4 %	-5,0 %	10,6 %	-0,4 %

^a Inkl. kapitalkostnader

Utgiftene til særskilt tilrettelegging økte med over 47 % pr. plass fra 2019 til 2022. En sammenligning av tall over tid viser at det har vært en viss økning i antall barn med særskilt tilrettelegging i private barnehager. Noe av økningen kan også skyldes endringer i rapportering, for eksempel at de private barnehagene har blitt flinkere til å rapportere korrekte kostnader til særskilt tilrettelegging. I 2023 er det en reduksjon på 17 % fra året før. En omlegging av rapporteringen vil være årsak til denne reduksjonen, og skjuler sannsynligvis en økning. Omleggingen ble omtalt i fjorårets rapport. Fra 2023 til 2024 har det igjen vært en økning på 11,5 %.

Det er også interessant å se på utviklingen utover den generelle kostnadsveksten. For å beregne realutviklingen i kostnader bruker vi den kommunale deflatoren hentet fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (Se tabell 2.1 i NOU 2025:10). I perioden fra 2019 til 2024 har kostnadene til ordinær drift blitt redusert med 0,4 % sammenlignet med deflatoren, tilsvarende endringen fra 2023 til 2024.

For kostnader utenom personal og særskilt tilrettelegging, har det samlet sett vært en realnedgang etter 2019, men mer spesifikt gjelder det årene etter 2021.

En del av *Andre kostnader* i Tabell 3-5 er utgifter til bygg, herunder også finanskostnader. For sammenlignbarhet mot tidligere år, er alle avskrivningsposter inkludert i avskrivningene. Tabell 3-6 viser utviklingen i disse kostnadselementene. Utvalget av barnehager er det samme i de to tabellene. I perioden 2019 til 2024 har det vært store endringer i både avskrivninger, husleie og finanskostnader i sektoren som følge av at mange barnehager har gått fra å eie til å leie sine lokaler.¹⁴ Finanskostnadene økte særlig mye fra 2022 til 2023, trolig på grunn av renteendringer, men disse utgjør en forholdsvis liten andel av kostnadene.

I 2024 økte samlede utgifter til bygg og finans med 4,1 %. Dette er litt lavere enn kommunal deflator. Avskrivninger og husleie økte begge med mellom 5 og 6 %, mens finanskostnadene økte med 14,3 %. Øvrige driftsutgifter til bygg økte imidlertid bare med 0,8 %.

¹⁴ Disse endringene er nærmere omtalt i tidligere rapporter i denne serien.

Tabell 3-6 Utvikling i finanskostnader og byggrelaterte driftskostnader pr. heltidsplass fra 2019 til 2024 i ordinære private barnehager.

	Avskrivninger (A)	Husleie (B)	Finanskostnader (C)	Øvrige driftsutgifter bygg (D)	Utgifter til bygg og finans (A+B+C+D)
Kostnader 2019 (kr)	4 440	4 995	2 052	7 759	19 246
Kostnader 2020 (kr)	5 103	6 049	2 277	7 805	21 233
Kostnader 2021 (kr)	3 591	7 911	1 034	8 965	21 500
Kostnader 2022 (kr)	3 427	8 369	1 039	9 760	22 594
Kostnader 2023 (kr)	3 326	8 766	1 651	10 025	23 769
Kostnader 2024 (kr)	3 519	9 243	1 888	10 104	24 754
Nominell endring i %:					
2019-2020	14,9 %	21,1 %	10,9 %	0,6 %	10,3 %
2020-2021	-29,6 %	30,8 %	-54,6 %	14,9 %	1,3 %
2021-2022	-4,6 %	5,8 %	0,5 %	8,9 %	5,1 %
2022-2023	-2,9 %	4,8 %	58,9 %	2,7 %	5,2 %
2023-2024	5,7 %	5,4 %	14,3 %	0,8 %	4,1 %
2019-2024	-20,8 %	85,1 %	-8,0 %	30,2 %	28,6 %
Reell endring i %:					
2019-2020	13,8 %	19,9 %	9,8 %	-0,4 %	9,2 %
2020-2021	-32,6 %	25,3 %	-56,5 %	10,0 %	-3,0 %
2021-2022	-10,6 %	-0,9 %	-5,8 %	2,0 %	-1,5 %
2022-2023	-6,9 %	0,4 %	52,4 %	-1,5 %	0,9 %
2023-2024	0,7 %	0,4 %	8,8 %	-4,0 %	-0,8 %
2019-2024	-35,7 %	50,2 %	-25,4 %	5,7 %	4,4 %

3.2.2 Familiebarnehager

Tabell 3-7 Kostnadsutvikling pr. heltidsplass fra 2019 til 2024 i private familiebarnehager.

	Antall barnehager	Personalkostna der (A)	Andre kostnader (B)	Særskilt tilrettelegging (C)	Ordinær drift A+B-C
Kostnader 2019 (kr)	415	132 349	37 330	1 205	168 473
Kostnader 2020 (kr)	365	137 185	37 227	1 847	172 565
Kostnader 2021 (kr)	353	143 319	37 626	1 545	179 400
Kostnader 2022 (kr)	319	145 500	40 424	2 674	183 249
Kostnader 2023 (kr)	287	156 196	41 481	936	196 741
Kostnader 2024 (kr)	278	167 461	43 512	683	210 290
Nominell endring i %:					
2019-2020		3,7 %	-0,3 %	53,3 %	2,4 %
2020-2021		4,5 %	1,1 %	-16,4 %	4,0 %
2021-2022		1,5 %	7,4 %	73,1 %	2,1 %
2022-2023		7,4 %	2,6 %	-65,0 %	7,4 %
2023-2024		7,2 %	4,9 %	-27,0 %	6,9 %
2019-2024		26,5 %	16,6 %	-43,3 %	24,8 %
Reell endring i %:					
2019-2020		2,6 %	-1,3 %	51,8 %	1,4 %
2020-2021		0,1 %	-3,2 %	-19,9 %	-0,4 %
2021-2022		-4,9 %	0,7 %	62,3 %	-4,3 %
2022-2023		2,9 %	-1,6 %	-66,5 %	2,9 %
2023-2024		2,1 %	-0,1 %	-30,5 %	1,8 %
2019-2024		2,7 %	-5,4 %	-54,0 %	1,3 %

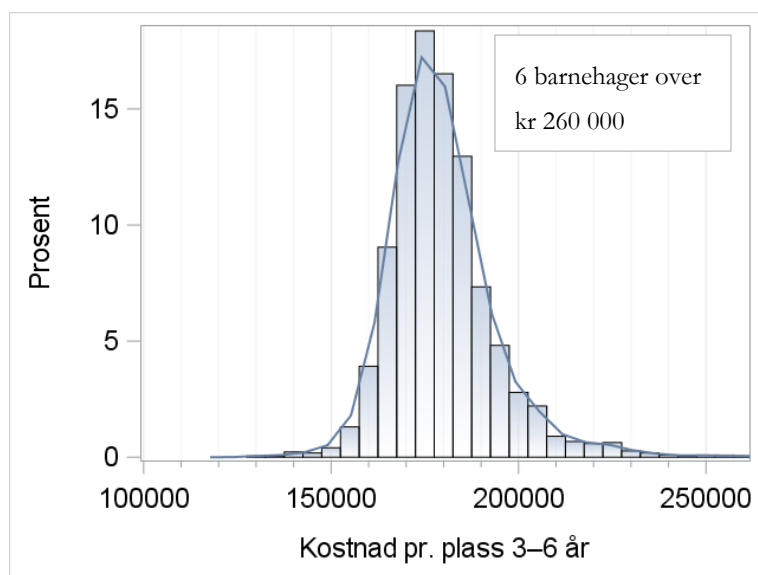
Tabell 3-7 viser kostnadsutviklingen i familiebarnehager fra 2019 til 2024. Driftskostnader i familiebarnehagene, utenom særskilt tilrettelegging, har økt med 24,8 % i denne perioden, 1,3 % utover kommunal deflator. Personalkostnader har økt med 26,5 % nominelt, tilsvarende 2,7 % reelt. 117 av de 278 familiebarnehagen er enkeltpersonforetak og har registrert at eier jobber i barnehagen. Personalkostnadene i vår statistikk vil derfor delvis være beregnet ut fra rapportert arbeidsinnsats ganget med standard lønssats. Andre kostnader er økt med 16,6 % i perioden, noe som reelt er en nedgang.

Blant familiebarnehagene er det store prosentvise endringer i kostnadene til særskilt tilrettelegging. Omfanget er likevel lite, så endringen er ikke av særlig betydning for de samlede kostnadene.

3.3 Kostnadsvariasjon

2222 ordinære barnehager og 278 familiebarnehager er med i beregningene av gjennomsnittlige kostnader i private barnehager. Når vi gjør de samme beregningene for enkeltbarnehager, finner vi både barnehager med høye kostnader og barnehager med lave kostnader. Vi finner også tydelig variasjon mellom barnehager med ulike typer eiere og barnehager av ulik størrelse. Noen av forskjellene mellom enkeltbarnehager er så store at de ikke kan reflektere sammenlignbar ordinær drift. Det kan handle om Det kan skyldes særskilte utgifter i det aktuelle året, eller kostnader som av en eller annen grunn ikke er rapportert i BASIL.

Figur 3-1 Variasjonsområdet for kostnader til ordinær drift i ordinære private barnehager i 2024. Kr pr. heltidsplass (store barn). N = 2222. Histogram og Kernel-tetthetsfunksjon.

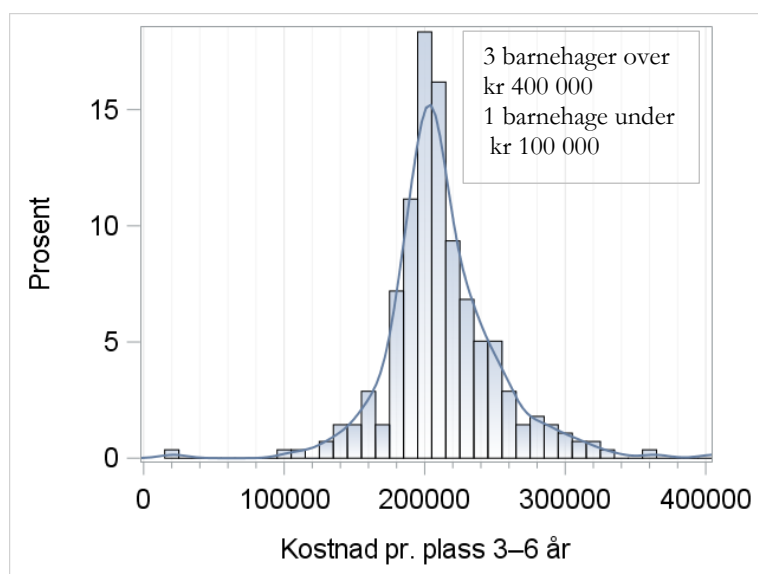


Figur 3-1 viser hvordan kostnadene pr. plass i ordinære private barnehager fordeler seg mellom barnehagene i utvalget. Selv om det er store forskjeller mellom ytterpunktene, så viser våre tall at 79 % av barnehagene ligger mellom 160 000 kroner og 190 000 kroner pr. plass, og 50 % ligger mellom 170 000 og 185 000. Kostnadsstørrelsen som vises her, inkluderer alle kostnader til ordinær drift, dvs. inkludert kapitalkostnader, men uten særskilt tilrettelegging. Vi viste i Tabell 3-4 at det nasjonale gjennomsnittet var 178 163 kroner pr. plass. Gjennomsnittet og medianen i fordelingen vist her er henholdsvis 180 082 og 177 652 kroner pr. plass.

Laveste kostnad er like over 130 000 kroner pr. plass, og seks barnehager har kostnader over 260 000 kroner pr. plass og er utelatt fra figuren.

Figur 3-2 viser tilsvarende kostnadsfordeling for familiebarnehagene. Dette er små barnehager, og en stor andel av dem er enkeltpersonforetak. Variasjonen i rapporterte kostnader er stor, men normalnivået ser ut til å ligge mellom 190 000 og 240 000 kroner pr. plass. Det nasjonale gjennomsnittet, jf. Tabell 3-4, var 210 290 kroner. Gjennomsnittet og medianen i fordelingen av enkeltbarnehager er henholdsvis 214 180 og 206 621. Figuren viser enkelte barnehager med betydelig lavere kostnadsanslag enn normalen. Dette skyldes trolig ikke høyere effektivitet, men tyder på at vi ikke fanger opp alle reelle kostnader for disse barnehagene. Som tidligere nevnt er en stor andel av familiebarnehagene enkeltpersonforetak.

Figur 3-2 Variasjonsområdet for kostnader i kr pr. heltidsplass (store barn) i private familiebarnehager i 2024. N = 278. Histogram og Kernel-tetthetsfunksjon.



Tabell 3-8 viser kostnadsforskjeller mellom barnehager gruppert i fire størrelseskategorier etter antall plasser. De 2222 ordinære barnehagene er sortert i omtrent like store grupper. Gjennomsnittet for sektoren er vist i tallkolonnen lengst til høyre. Tabellen viser at små barnehager har høye kostnader pr. plass sammenlignet med større barnehager, og at dette i all hovedsak er knyttet til personalkostnadene. I små barnehager kan det være vanskeligere å lage barnegrupper med størrelse som er kostnadsoptimalt tilpasset bemannings- og pedagognormene. Om en plass blir stående ledig, kan man ikke nødvendigvis redusere bemanningen, og merkostnaden pr. plass vil bli høyere i en liten barnehage enn i en stor barnehage.

Husleieposten er størst for de største barnehagene, uten at avskrivningene, finanskostnadene eller andre driftskostnader knyttet til bygg er lavere. Høyere finanskostnader i de største barnehagene kan henge sammen med at disse i gjennomsnitt er nyere. Basert på rapportert år for etablert drift i lokalene, fra årsmeldingsskjemaet, finner vi at gjennomsnittlig alder på barnehagelokalene er rundt 20 år for de store barnehagene, mens de andre størrelseskategoriene varierer mellom 24,6 og 27,8 år.

I Vedleggstabell 2a ligger detaljert oversikt over alle regnskapsposter fordelt på de samme størrelsesgruppene.

Tabell 3-8 Kostnad pr. plass 2024 i ordinære private barnehager kategorisert etter størrelse (antall alderskorrigerte heltidsplasser).

	Små (Under 40 plasser)	Halvsmå (40-67 plasser)	Halvstore (67-95 plasser)	Store (Over 95 plasser)	Nasjonale tall
Antall barnehager	536	559	564	563	2222
Lønnskostnader	151 581	146 777	142 355	134 279	140 573
Beregnet arbeidsgodtgjørelse eier	869	-	-	-	85
Innleid personell	3 566	4 110	5 523	5 700	5 144
<i>Sum personalkostnader</i>	<i>156 016</i>	<i>150 887</i>	<i>147 878</i>	<i>139 979</i>	<i>145 803</i>
Avskrivninger bygg og inventar	2 059	3 071	3 535	3 441	3 263
Avskrivninger annet	209	184	183	337	253
Husleie	5 680	6 564	7 424	12 370	9 243
Andre driftskostnader bygg og inventar	8 801	10 237	10 610	10 013	10 104
Fremmedtjenester	5 239	5 298	5 457	6 299	5 772
Driftskostnader annet	10 717	9 353	9 019	8 211	8 896
Tilleggsvirksomhet og eierkostnader	20	155	165	253	187
Finansinntekter	-1 178	-1 187	-1 182	-1 385	-1 271
Finanskostnader	1 177	1 593	1 855	2 195	1 888
Skattekostnad	225	206	142	630	374
<i>Sum kostnader inkl. særskilt tilrettelegging</i>	<i>188 965</i>	<i>186 361</i>	<i>185 088</i>	<i>182 342</i>	<i>184 511</i>
- Tilskudd særskilt tilrettelegging	-5 482	-5 932	-6 791	-6 433	-6 348
<i>Sum kostnader ordinær drift</i>	<i>183 438</i>	<i>180 429</i>	<i>178 291</i>	<i>175 910</i>	<i>178 163</i>

I Tabell 3-9 har vi koblet de private barnehagene til den kommunen de tilhører, og gruppert ut fra kommunistørrelse og kommuneinntekt på samme måte som vi gjorde for kommunale barnehager i Tabell 2-7. Til forskjell fra tidligere år, er barnehagene i Oslo skilt ut som egen kategori, med inntektsnivå akkurat i skillet mellom lave og høye inntekter. Tabellen viser at det generelt er få private barnehager i de små kommunene. Som omtalt i kapittelet om kommunale barnehager, så er skillet mellom små og store kommuner satt ved medianverdien på ca. 5 322 innbyggere, så de store kommunene er ikke nødvendigvis veldig store. Gjennomsnittsverdiene er likevel sterkt preget av de største kommunene ettersom det er her de fleste barnehagene ligger.

Både kommunal inntekt og innbyggertall har tilsynelatende betydning for kostnadene, og igjen så er det personalkostnadene som er det viktigste kostnadselementet bak denne variasjonen.¹⁵ Innleie av personell er betydelig mer utbredt i større kommuner. De private barnehagene i Oslo skiller seg ut med en lavere andel til særskilt tilrettelegging enn i de andre kommunegruppene, basert på hvor mye de mottar av

¹⁵ En statistisk test av forskjell i gjennomsnitt viser at forskjellen mellom barnehager i små kommuner og store kommuner er statistisk signifikant både for sum kostnader inkl. særskilt tilrettelegging og sum kostnader ordinær drift. Forskjellene mellom høy og lav inntekt blant henholdsvis små og store kommuner er også signifikant.

tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage og tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn.

Tabell 3-9 Kostnad pr. plass 2024 i ordinære private barnehager kategorisert etter tilhørende kommunes innbyggertall og inntekt.

	Små kommuner, høye inntekter	Små kommuner, lave inntekter	Store kommuner, høye inntekter	Store kommuner, lave inntekter	Oslo
Antall barnehager	47	31	192	1682	270
Lønnskostnader	157 297	155 071	146 671	140 819	131 249
Beregnet arbeidsgodtgjørelse eier	-	-	142	80	97
Innleid personell	749	279	2 243	4 678	11 404
<i>Sum personalkostnader</i>	158 045	155 350	149 056	145 577	142 751
Avskrivninger bygg og inventar	3 375	3 851	3 975	3 183	3 253
Avskrivninger annet	252	149	276	265	162
Husleie	8 230	8 047	8 023	9 332	9 711
Andre driftskostnader bygg og inventar	9 811	9 667	11 076	9 849	11 270
Fremmedtjenester	4 742	5 109	5 509	5 673	6 830
Driftskostnader annet	11 306	9 954	9 730	8 755	8 905
Tilleggsvirksomhet og eierkostnader	0	286	127	204	123
Finansinntekter	-1 690	-1 325	-1 523	-1 255	-1 144
Finanskostnader	1 891	1 252	2 471	1 779	2 286
Skattekostnad	1 583	638	614	231	1 036
<i>Sum kostnader inkl. særskilt tilrettelegging</i>	197 543	192 976	189 335	183 593	185 182
- Tilskudd særskilt tilrettelegging	-6 579	-8 416	-8 262	-6 783	-1 751
<i>Sum kostnader ordinær drift</i>	190 964	184 560	181 073	176 840	183 431

Det er nærliggende å knytte kostnadsvariasjonen mellom private barnehager i høy- og lavinntektskommuner til tilskuddssystemet. Vi så i kapittel 2 at kommunenes utgiftsnivå i barnehagene varierer med kommunenes inntektsnivå, og utgiftsnivået styrer igjen tilskuddet til de private barnehagene. Variasjonen etter inntekter har ikke vært tydelig i alle år. Delvis kan endringen skyldes at vi nå har skilt Oslo ut fra øvrige store kommuner, men det kan også skyldes at kommuneøkonomien har blitt strammere slik at kommunens inntektsnivå har større betydning. Siden dette er en enkel deskriptiv analyse, kan vi heller ikke se bort fra at variasjonen skyldes andre bakenforliggende faktorer som samvarierer med kommunenes inntektsnivå. Vi ser nærmere på kommunale satser, kommunale kostnader og private kostnader i delkapittel 4.4.

I Tabell 3-10 er de ordinære private barnehagene gruppert etter virksomhetskategorier. Sum kostnader varierer ikke veldig mellom disse gruppene. Ser vi derimot på personalkostnadene, så er det større

forskjeller. Ideelle og personlig næringsdrivende (med beregnet godtgjørelse til eier) har høyest personalkostnader, mens de store norske og de utenlandske konsernene ligger betydelig lavere. Mellom disse ligger enkeltstående AS og små norskeide konsern.

Sammensetningen av personalkostnadene varierer også. Justeringen med beregnet arbeidsgodtgjørelse til eier i enkeltpersonforetak berører kun barnehager i gruppen *Personlig næringsdrivende*. Innleid personell finner vi hos alle gruppene. Beløpet er høyest blant de utenlandskeide konsernene, men også blant de ideelle er det et visst innslag av innleid personell. De med lavest personalkostnader har også høyere utgifter til fremmedtjenester, noe som kan bety at for eksempel administrative oppgaver er organisert annerledes.

Tabell 3-10 Kostnad pr. plass 2024 i ordinære private barnehager kategorisert etter virksomhetskategori.

	AS ¹	Pers. Næring ²	Ideelle ³	Små Konsern ⁴	Store Konsern ⁵	Utl. Konsern ⁶
Antall barnehager	324	27	1061	71	608	131
Lønnskostnader	146 750	132 484	149 488	140 686	132 752	124 132
Beregnet arbeidsgodtgjørelse eier	-	20 352	-	-	-	-
Innleid personell	1 955	1 895	5 298	2 597	5 127	9 226
<i>Sum personalkostnader</i>	<i>148 705</i>	<i>154 730</i>	<i>154 787</i>	<i>143 283</i>	<i>137 880</i>	<i>133 359</i>
Avskrivninger bygg og inventar	2 766	1 411	3 691	2 465	2 843	3 908
Avskrivninger annet	242	279	101	368	344	555
Husleie	7 288	3 115	2 748	10 680	15 877	14 584
Andre driftskostnader bygg og inventar	8 834	6 690	10 230	10 932	10 253	10 348
Fremmedtjenester	3 929	3 052	4 220	6 206	7 714	7 293
Driftskostnader annet	10 166	10 831	9 497	10 520	8 182	6 901
Tilleggsvirksomhet og eierkostnader	22	-	37	20	401	278
Finansinntekter	-795	-301	-1 252	-840	-1 657	-566
Finanskostnader	2 060	1 527	1 744	2 771	1 918	1 958
Skattekostnad	1 067	-	22	1 063	399	857
<i>Sum kostnader inkl. særskilt tilrettelegging</i>	<i>184 284</i>	<i>181 335</i>	<i>185 823</i>	<i>187 468</i>	<i>184 153</i>	<i>179 474</i>
- Tilskudd særskilt tilrettelegging	-5 048	-4 818	-6 149	-5 322	-7 111	-6 157
<i>Sum kostnader ordinær drift</i>	<i>179 236</i>	<i>176 516</i>	<i>179 675</i>	<i>182 146</i>	<i>177 042</i>	<i>173 317</i>

Eierkategorier: 1) Selvstendige aksjeselskaper, 2) Personlig næringsdrivende o.l., 3) Private barnehager eid av ideelle, 4) Norskeide små konsern, 5) Norskeide større konsern, 6) Utenlandskeide konsern

Eierkategoriene med lave personalkostnader har også høyere husleie. Forskjellen er stor i kroner pr. plass. Dette kan skyldes både rene kostnadsforskjeller, men det vil også avhenge av sammensetningen av eiere/leiere i hver gruppe, jf. temakapittel i TF-rapport 615. Nivåene på avskrivninger tyder imidlertid ikke på at variasjon i eierskap er hovedforklaringen på variasjon i husleie.

I Vedleggstabell 2b ligger detaljert oversikt over alle ordinære regnskapsposter fordelt på de samme eierkategoriene.

3.4 Eiendomskostnader og gjeld

I dette delkapittelet ser vi nærmere på kostnadene knyttet til eiendeler generelt og barnehageeiendommene spesielt.

3.4.1 Husleie og eierkostnader

I analysene i delkapitlene 3.1–3.3 har vi sett på avskrivninger, husleie og andre driftskostnader knyttet til bygg og finanskostnader. Fordelingen mellom disse kostnadspostene vil være ulik for barnehager som eier barnehagelokalene og barnehager som leier. Tidligere analyser har også vist at de samlede kostnadene til barnehagebygg kan være ulike. Som i foregående års analyser skiller vi mellom barnehager som eier, barnehager som leier av eksterne og barnehager som leier av nærstående. I regnskapsskjemaet rapporteres det om barnehagen eier eller leier sine lokaler og det rapporteres om husleietransaksjoner med nærstående part. Kombinasjonen av disse opplysningene gir den informasjonen vi trenger, men vi må ta forbehold om at kvaliteten er avhengig av korrekt rapportering fra barnehagene. Om vi sammenligner med tallene fra 2023 (TF-rapport 907), så er det i 2024 en vesentlig økning i antall som leier av nærstående og en omtrent tilsvarende reduksjon i antallet som leier av eksterne. Endringene er særlig knyttet til en større aktør som ikke rapporterte husleie til nærstående part i 2023 for de samme barnehagene.

Tabell 3-11 viser de samme utgiftene til barnehagebygg som Tabell 3-6, men skiller mellom barnehager etter om de eier lokalene, leier av nærstående part eller leier av eksterne aktører. Vi ser at de samlede kostnadene er høyere for de som leier enn for de som eier, og at det skiller lite mellom de som leier av nærstående og de som leier av andre.

Tabell 3-11 Eiendomskostnader i kroner pr. plass fordelt etter eierskap til barnehagelokalene i 2024, ordinære barnehager.

Eierskap til lokalene	Eier	Leier av eksterne	Leier av nærstående
Antall barnehager	961	732	529
Avskrivninger bygg og inventar	5 916	1 360	1 138
Avskrivninger annet	310	296	103
Husleie	155	15 723	16 571
Øvrige driftsutgifter bygg	10 759	9 246	10 054
Finanskostnader	3 947	320	349
<i>Sum eiendomskostnader</i>	<i>21 086</i>	<i>26 944</i>	<i>28 216</i>

Tall for familiebarnehagene finnes i Tabell 3-12.¹⁶ Det er færre barnehager til grunn for disse tallene, og det kan gi noe større variasjon i gjennomsnittene. Tallene er nok også preget av ulik regnskapsføring. Vi ser at det er noe husleie også blant de som er kategorisert som eiere, mens avskrivningene pr. plass er lavere enn blant de som leier. Det tyder på at en del av de som driver i egne lokaler ikke fører alle kostnader i regnskapet.

Tabell 3-12 Eiendomskostnader i kroner pr. plass fordelt etter eierskap til barnehagelokalene i 2024, familiebarnehager.

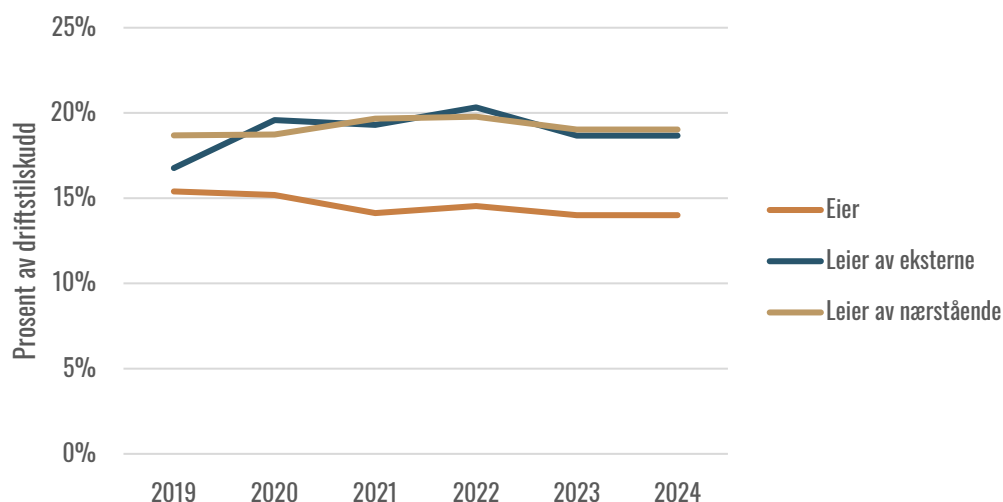
Eierskap til lokalene	Eier	Leier av eksterne	Leier av nærstående
Antall barnehager	85	122	71
Avskrivninger bygg og inventar	353	376	649
Avskrivninger annet	55	1 103	505
Husleie	1 840	22 044	19 620
Øvrige driftsutgifter bygg	4 269	4 461	6 692
Finanskostnader	62	161	390
<i>Sum eiendomskostnader</i>	<i>6 580</i>	<i>28 145</i>	<i>27 856</i>

Figur 3-3 viser hvor stor andel eiendomskostnadene i ordinære barnehager har utgjort av driftstilskuddet fra 2019 til 2024. Figuren skiller også mellom eiere og leiere som i tabellene over. Utgiftene som andel av tilskudd har vært stabil siden 2020. Dette kan ha sammenheng med at mange barnehager gikk fra å leie av nærstående til å leie av eksterne som følge av salg av eiendommer på denne tiden.

¹⁶ Tallene i denne tabellen kan ikke sammenlignes direkte med tilsvarende tabell i fjorårets rapport, da det ble brukt forholdstall 1,8 mellom små og store barn i den beregningen. Årets tall er beregnet med forholdstall 1,25. Ulike forholdstall og ulik aldersprofil gjør også sammenligning mellom ordinære barnehager og familiebarnehager lite hensiktsmessig.

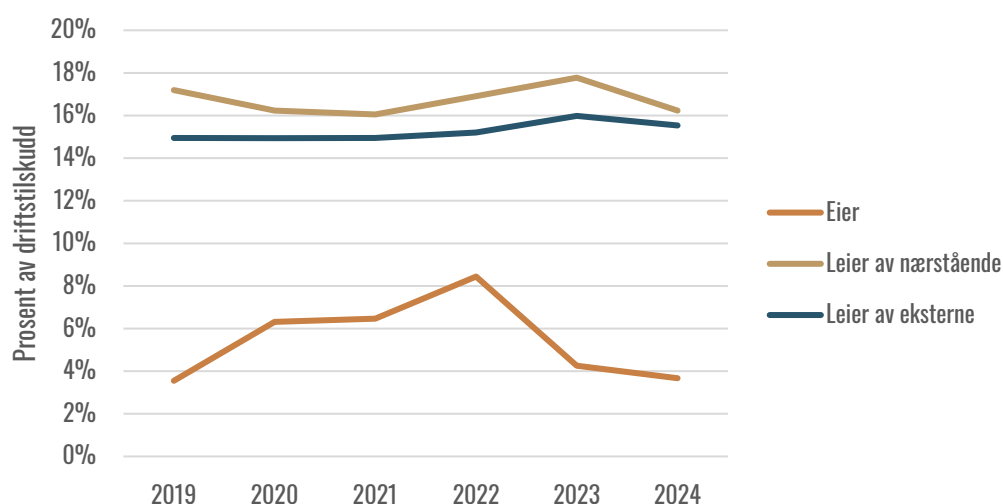
De som eier har hatt noe lavere utgifter som andel av tilskudd i perioden 2021 til 2024 enn de hadde i 2019 og 2020. Mellom 2022 og 2023 kan rapporteringsendringer ha gitt et brudd i statistikken, men det er ikke store bevegelser i tallene.

Figur 3-3 Sum eiendomskostnader som andel av driftstilskudd, ordinære barnehager.



Figur 3-4 viser tilsvarende statistikk for familiebarnehagene. Også der har eiendomskostnadenes andel av tilskuddet vært ganske uforandret i denne perioden for de som leier lokaler, mens den har vært økende fram til 2022 for de som eier. I 2023 faller kostnadsandelen til eiendom igjen fra 8 % til 4 %, og den videreføres på omtrent samme nivå i 2024.

Figur 3-4 Sum eiendomskostnader som andel av driftstilskudd, familiebarnehager.



Størrelsen på husleien bør variere etter hva slags leieavtale man har. Hvis leietaker har ansvaret for alt vedlikehold, eiendomsskatt, forsikring etc., bør husleien være lavere enn om dette ansvaret ligger hos utleier. I den nye rapporteringen i BASIL skal det oppgis om man har en leieavtale av typen barehouse eller lignende avtale som legger de fleste utgiftene på leietaker. Tabell 3-13 viser husleie og sum

eiendomskostnader pr. plass for ordinære barnehager med ulik leieavtale. Det er også skilt mellom de som leier av eksterne og de som leier av nærstående. Det er flere som svarer at de har barehouse eller lignende avtale i 2024 enn det var i det første rapporteringsåret av denne statistikken (674 i 2024 mot 484 i 2023). Det kan tyde på at rapporteringen i 2023 var misvisende for en del av barnehagene. Som vi har omtalt over, er det også flere som oppgir å leie av nærstående part i 2024.

Omklassifiseringen av enkelte barnehager ser ut til å ha medført at mønsteret i leiekostnadene blir tydeligere. Det er påfallende at de barnehagene som har avtale typer hvor de må dekke det meste av vedlikeholdet har betydelig høyere leiekostnad enn de som har andre typer leieavtaler. Samtidig er det svært små forskjeller i Andre eiendomskostnader, hvor vedlikeholdskostnader skal inngå.

Tabell 3-13 Eiendomskostnader i 2024, kroner pr. plass fordelt på huseier og type leieavtale, ordinære barnehager.

	Leier av eksterne, barehouse el.l	Leier av eksterne, annen kontrakt	Leier av nærstående, barehouse el.l	Leier av nærstående, annen kontrakt
Antall barnehager	358	374	316	213
Husleie	18 959	8 992	18 721	11 847
Andre eiendomskostnader	11 808	10 000	11 814	11 273
Sum eiendomskostnader	30 767	18 992	30 535	23 120

En forklaring på kostnads mønsteret kunne være at barnehagene med barehouse-avtale også er nyere barnehager, med større verdi og lavere vedlikeholdskostnader. Rapportert år for etablert drift i lokalene viser en gjennomsnittlig alder på barnehagen på 21 år for barnehager med barehouse-avtaler og 28 år for andre avtaler, men dette skyldes i hovedsak at det er en del svært gamle barnehager blant de som ikke har barehouse-avtaler. Forskjellen i leiekostnad opprettholdes om vi begrenser utvalget til de barnehagene som har etablert drift i sine lokaler siste 15 eller 20 år, og barnehagealder ser ikke ut til å være forklaringen.

Virksomhetskategori kan alternativt være en faktor. Blant de med barehouseavtale dominerer de større konsernene og det er disse som trekker opp husleiekostnaden i denne gruppen. Blant de som har andre typer avtaler er det ideelle barnehager som dominerer. Kostnads mønsteret skyldes trolig at det er de større konsernene som har realisert eiendomsverdier gjennom salg de senere årene, og at det også er de som har inngått leieavtaler av typen barehouse eller lignende.

3.4.2 Egenkapital, gjeld og lånekostnader

Fra og med 2023 har vi også balanseregnskap for de private barnehagene. Små barnehager, samt noen andre unntak, har ikke krav til å rapportere balanseregnskap, og når vi fjerner de som ikke har rapportert, står vi igjen med 1682 ordinære barnehager og 49 familiebarnehager. Balansedataene for de gjenstående 49

familiebarnehagene er svært sprikende, og vi anser tallene som lite informative. Vi fokuserer derfor på de ordinære barnehagene i dette delkapittelet.

Tabell 3-14 viser poster fra balanseregnskapet for ordinære barnehager, målt som kroner pr. heltidsplass. De som eier lokalene, har naturlig nok både mer anleggsmidler og mer langsiktig gjeld. De har også vesentlig større egenkapital. Det er ingen vesentlige forskjeller mellom de som leier av eksterne og de som leier av nærstående.

Vi påpekte i fjor at det var en vesentlig avstand mellom sum egenkapital og gjeld og sum eiendeler i 2023-dataene, men dette ser ikke ut til å være et problem i rapporteringen for 2024.

Tabell 3-14 Eiendeler, egenkapital og gjeld, kroner pr. heltidsplass, ordinære barnehager 2024.

Eierskap til lokalene	Eier	Leier av eksterne	Leier av nærstående
Antall barnehager	755	475	452
Anleggsmidler	122 215	17 447	15 529
Omløpsmidler	61 746	40 834	40 956
Sum eiendeler	183 961	58 280	56 485
 Egenkapital	 51 102	 12 028	 10 699
 Forpliktelser	 1 093	 1 971	 3 745
Langsiktig gjeld	92 753	6 094	4 459
Kortsiktig gjeld	38 960	38 187	37 582
Sum gjeld	132 806	46 253	45 786

Vi har tidligere vist tall for netto finanskostnader, det vil si summen av finansinntekter og finanskostnader. Regnskapsskjemaet i BASIL skiller mellom renteinntekter fra foretak i samme konsern og andre finansinntekter. Det samme skillet gjøres for finanskostnader, men her er også *Rentekostnader finansforetak* en egen post. Tabell 3-15 viser de detaljerte finanskontoene fordelt på de ulike kategoriene for eierskap til barnehageeiendommene. Forskjellene ligger først og fremst i at de som eier barnehagelokalene selv, har høyere rentekostnader til finansforetak.

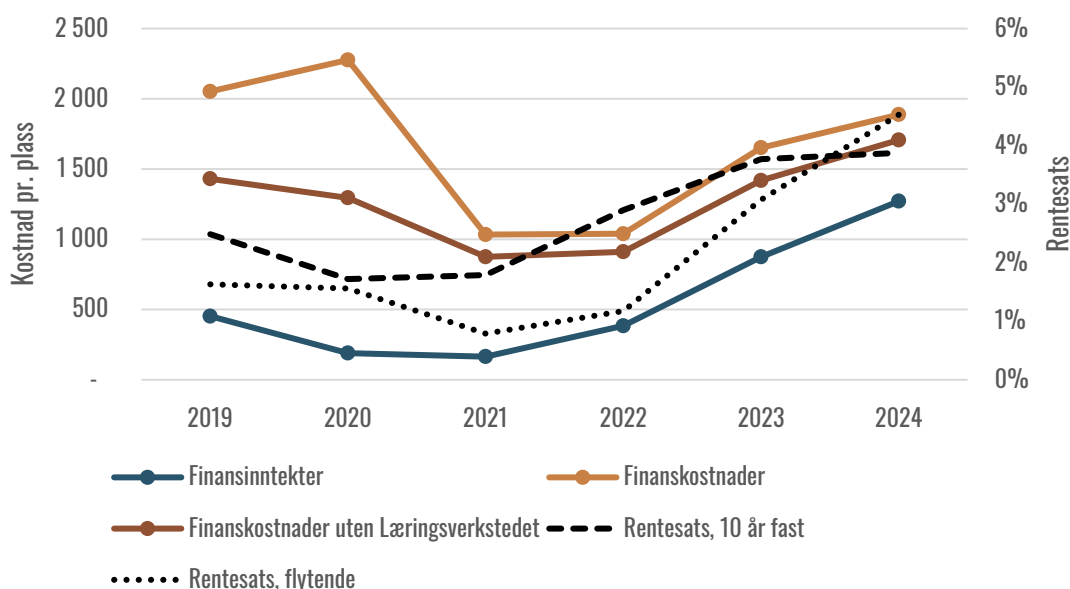
I gjennomsnitt har barnehagene høyere renteinntekter enn renteutgifter overfor foretak i samme konsern, men omfanget er ikke stort på sektornivå. Regnskapsskjemaet har skilt mellom rentekostnader fra foretak i samme konsern og andre finanskostnader fra 2021. Rentekostnader på gjeld til foretak i samme konsern utgjorde 18 % av finanskostnadene i 2021, 13 % i 2022, 14 % i 2023 og 11 % i 2024. Det er naturlig at dette reduseres etter at det ble forbud mot å ta opp nye lån på andre måter enn i bank fra 1.7.2022.

Tabell 3-15 Finansinntekter og finansutgifter 2024 i kroner pr. plass, ordinære barnehager.

	Alle	Eier	Leier av eksterne	leier av nærstående
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	424	289	521	532
Annen finansinntekt	847	1 044	458	992
<i>Sum finansinntekter</i>	<i>1 271</i>	<i>1 333</i>	<i>979</i>	<i>1 523</i>
	-	-	-	-
Rentekostnader på gjeld til foretak i samme konsern	203	273	223	63
Rentekostnader finansforetak	1 434	3 186	56	178
Andre finanskostnader	250	487	41	109
<i>Sum finanskostnader</i>	<i>1 888</i>	<i>3 947</i>	<i>320</i>	<i>349</i>
	-	-	-	-
<i>Sum finanskontoer</i>	<i>617</i>	<i>2 614</i>	<i>-660</i>	<i>-1 174</i>

I Figur 3-5 viser vi utviklingen i både finanskostnader og finansinntekter fra 2019 til 2024. I figuren er det inkludert en linje som viser utviklingen av finanskostnadene i sektoren utenom Læringsverkstedet. Både økningen fra 2019 til 2020 og nedgangen i 2021 er i stor grad knyttet til Læringsverkstedets disponeringer. I 2020 hadde kjeden ekstraordinære finanskostnader på grunn av innfrielse av rentesikringsordning. I 2021 er kapitalkostnader til bygg i stor grad byttet ut med husleiekostnader ettersom to tredjedeler av barnehagebyggene ble solgt ut.

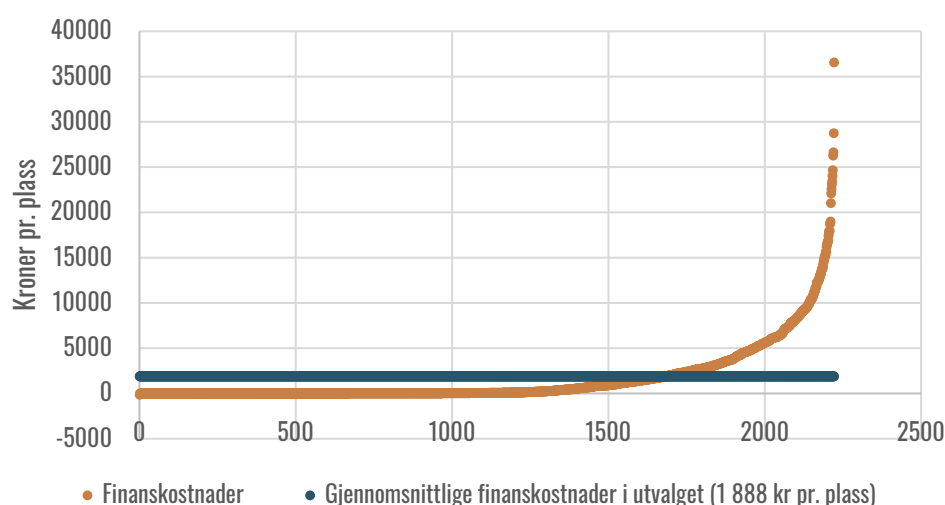
Figur 3-5 Utviklingen i finanskostnader og finansinntekter i private ordinære barnehager, årene 2019–2024. Utvikling i rentesats målt på høyre akse.



Figuren viser også utviklingen i flytende rentesats og tiårig fastrente fra Husbanken. Finanskostnadene har i stor grad fulgt rentenivået gjennom hele perioden vi ser på.

Figur 3-6 viser hvordan finanskostnadene i 2024 er fordelt mellom de enkelte barnehagene. De 2222 ordinære barnehagene er sortert fra lavest til høyeste finanskostnader pr. plass, og det er lagt inn en linje som viser gjennomsnittet i fordelingen. Figuren synliggjør først og fremst at et mindretall av barnehagene skiller seg ut med svært høye finanskostnader. For det store flertallet utgjør finanskostnadene kun en liten del av kostnadene i 2024. Halvparten av barnehagene ligger under 55 kroner pr. plass, og 75 % ligger under gjennomsnittet, som er 1 888 kroner pr. plass. Av de tolv barnehagene som har finanskostnader over 15 000 kroner pr. plass, er det i hovedsak snakk om Husbanklån eller gjeld til kredittinstitusjoner, men det er også tre tilfeller av betydelig gjeld til selskaper i samme konsern.

Figur 3-6 Fordeling av finanskostnader pr. plass i private ordinære barnehager. (N=2222).



3.5 Pensjonsutgifter

Utgiftene til pensjon avhenger av hvilken pensjonsordning virksomheten har, og barnehagene rapporterer type pensjonsordning i regnskapsskjemaet. Alternativene er Innskuddsbasert, ytelsesbasert, hybrid og en Annet-kategori, og skjemaet gir mulighet for å krysse av for flere alternativer. En stor del av sektoren er medlem av pensjonsavtalen til Private Barnehagers Landsforbund, som ble endret fra en ytelsesbasert ordning til en hybridordning i 2020. Ved overgangen kunne personer født før 1967 bli værende i ytelsesordningen, og barnehagene kan dermed ha en kombinasjon av ordninger.

Tabell 3-16 viser hvor mange barnehager som har krysset av for de ulike variantene og kombinasjonene av pensjonsordninger. De fleste ordinære barnehager, 78 %, har valgt enten hybrid eller hybrid og ytelsesbasert. 13 % har krysset av for kun Innskuddsbasert, mens 4 % har kun ytelsesbasert. Ca. 5 % har valgt andre kombinasjoner. Familiebarnehagene har i hovedsak krysset av for innskuddsbasert eller kategorien Annet.

Tabell 3-16 Type pensjonsordning, fra BASIL-rapporteringen 2024.

Pensjonstyper/kombinasjoner	Vår kategorisering	Antall ordinære barnehager	Prosent ordinære barnehager	Antall familie-barnehager	Prosent familie-barnehager
Hybrid; Ytelsesbasert	Y/H	1110	50 %	2	1 %
Hybrid	Y/H	615	28 %	4	1 %
Innskuddsbasert	I	289	13 %	177	64 %
Ytelsesbasert	Y/H	87	4 %	8	3 %
Ytelsesbasert; Innskuddsbasert	Y/H	40	2 %	1	<1 %
Ytelsesbasert; Innskuddsbasert; Hybrid	Y/H	34	2 %	0	0 %
Innskuddsbasert; Hybrid	Y/H	25	1 %	1	<1 %
Ytelsesbasert; Hybrid; Annet	Y/H	10	<1 %	0	0 %
Annet	I	7	<1 %	84	30 %
Hybrid; Annet	Y/H	3	<1 %	0	0 %
Innskuddsbasert; Annet	I	1	<1 %	1	<1 %
Ytelsesbasert; Innskuddsbasert; Hybrid; Annet	Y/H	1	<1 %	0	0 %

Vi har beregnet gjennomsnittlig pensjonsprosent for hver variant av pensjonsordning, og finner at barnehager som rapporterer innskuddsbasert ordning, annet eller kombinasjoner av disse, har lavere pensjonsutgifter enn de som rapporterer hybrid eller ytelsesbasert, eventuelt også i kombinasjon med innskuddsbasert eller annet. Vi definerer derfor to hovedgrupper av pensjonsordninger hvor alle som har krysset av for ytelsesbasert eller hybrid inngår i «Ytelsesbasert/Hybrid», mens de øvrige kategoriseres som «Innskuddsbasert».

3.5.1 Gjennomsnittsverdier

Tabell 3-17 og Tabell 3-18 viser pensjonskostnadene henholdsvis som kroner pr. plass og i prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er definert som summen av postene 5001, 5002, 5003 og 5004. I den første tabellen er barnehager i virksomhetskategorien Personlig næringsdrivende holdt utenfor ettersom eier ikke fører lønn og pensjon på de ordinære postene i regnskapet. I den andre tabellen er personlig næringsdrivende med ettersom teller og nevner bør påvirkes likt av organiseringen. I begge tabeller vises tall separat for barnehager med ytelses- eller hybridordninger og innskuddsbaserte ordninger. Vi skiller også mellom ordinære barnehager og familiebarnehager.

Vi beregner brutto pensjonsutgift til barnehagens ansatte som sum av regnskapskonto 5945 og rapportert bruk av premiefond. Vi har også splittet dette i ordinær pensjonsforsikring og AFP på bakgrunn av rapportering av AFP ført på 5945. For ordinære barnehager med ytelsespensjon er gjennomsnittlig brutto utgift til pensjon 16 840 kroner pr. alderskorrigert heltidsplass. For de med innskuddspensjon er kostnaden 9 466 kroner pr. plass. For familiebarnehagene er kostnaden pr. plass klart lavere.

Fra brutto pensjonsutgift trekker vi ut det som er betalt fra premiefond og det som betales av de ansatte som egenandel. Dette gjør vi for å vise pensjonsutgiftene som belaster barnehagens driftsregnskap. Samtidig legger vi til post 5420. Her føres eventuell direkte betaling av pensjon til tidligere ansatte som har gått av med pensjon. De fleste som har ført beløp på denne kontoen, ser imidlertid ut til å ha brukt den til ordinær pensjonsforsikring i stedet for konto 5945.

Netto utgifter til pensjon er 13 866 kroner pr. plass i ordinære barnehager med ytelsesbasert pensjon og 8 792 kroner pr. plass i barnehager med innskuddsbasert pensjon. Familiebarnehagene har lavere kostnader for begge kategoriene av pensjonsordninger.

Tabell 3-17 Pensjonsutgifter pr. plass. Personlig næringsdrivende er utelatt.

	Ytelsesbasert/hybrid Ordinære	Innskuddsbasert Ordinære	Ytelsesbasert/hybrid Familiebarnehager	Innskuddsbasert Familiebarnehager
Antall barnehager	1 912	283	7	141
Pensjonsforsikring (+premiefondbruk)	14 711	8 712	11 235	2 893
AFP	2 129	754	1 536	248
Brutto pensjonsutgift ansatte (K5945 + premiefondbruk)	16 840	9 466	12 772	3 141
Bruk av premiefond	-872	-137	-597	-76
Egenandel ansatte	-2 423	-1 282	-1 391	-143
Pensjon tidligere ansatte (K5420)	321	744	0	1 477
<i>Sum netto utgift til pensjon</i>	<i>13 866</i>	<i>8 792</i>	<i>10 783</i>	<i>4 399</i>

Tabell 3-18 viser at gjennomsnittlig brutto pensjonsutgift til ansatte i ordinære barnehager med ytelsespensjon utgjør 13,9 % regnet som prosent av pensjonsgrunnlaget, mens netto utgift til pensjon er 11,4 %. De ansatte bidrar ifølge regnskapene med en gjennomsnittlig egenandel på 2 %, men 279 av barnehagene som inngår i dette gjennomsnittet har rapportert 0 i egenandel. I avtalen mellom PBL og arbeidstakerne er egenandelen regulert til 2,5 % i 2024, og den skal ned til 2 % i 2025. Blant de ordinære barnehagene med innskuddspensjon er gjennomsnittlig netto pensjonsutgift 7,4 %, etter en egenandel på 1,1 %.

Tallene for familiebarnehagene er lavere på begge ordninger. Antallet barnehager med ytelsesbasert ordning eller hybridordning er svært lavt, og det kan generelt være usikkerhet om regnskapsføringen til de personlig næringsdrivende. Tabellen viser ikke tall uavhengig av ordning. For ordinære barnehager er samlet pensjonsprosent 11,1 %, mens den for familiebarnehager er 4,4 %.

Tabell 3-18 Pensjonsutgifter i prosent av pensjonsgrunnlag.

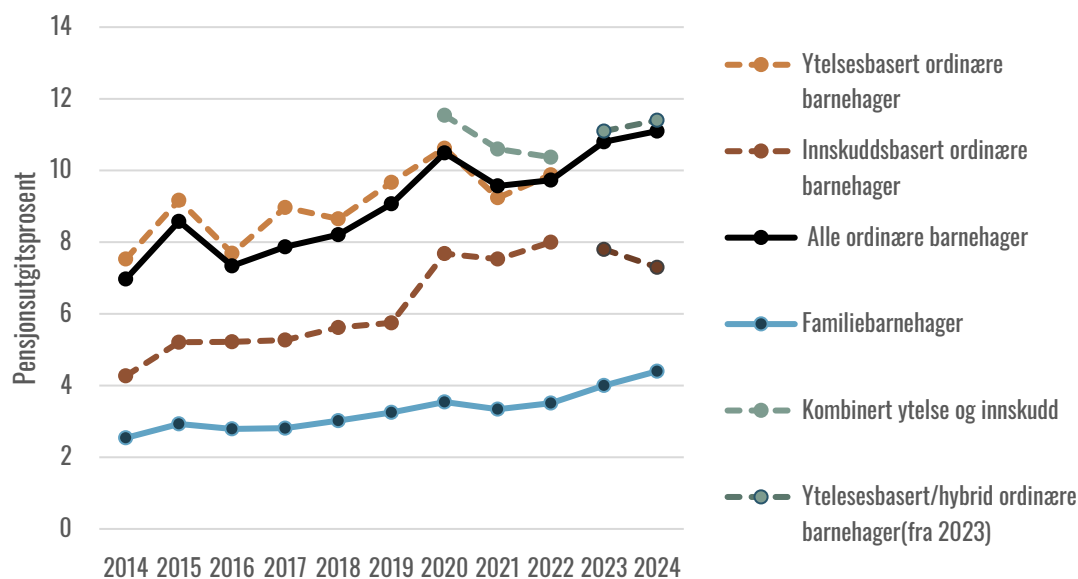
	Ytelsesbasert/hybrid Ordinære	Innskuddsbasert Ordinære	Ytelsesbasert/hybrid Familiebarnehager	Innskuddsbasert Familiebarnehager
Antall barnehager	1 925	297	16	262
Pensjonsforsikring (+premiefondbruk)	12,1 %	7,2 %	8,2 %	2,7 %
AFP	1,8 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %
Brutto pensjonsutgift ansatte (K5945 + premiefondbruk)	13,9 %	7,9 %	9,1 %	2,9 %
Bruk av premiefond	-0,7 %	-0,1 %	-0,6 %	-0,1 %
Egenandel ansatte	-2,0 %	-1,1 %	-1,0 %	-0,1 %
Pensjon tidligere ansatte (K5420)	0,3 %	0,6 %	1,1 %	1,3 %
<i>Sum netto utgift til pensjon</i>	11,4 %	7,4 %	8,5 %	4,1 %

Balanseregnskapet inneholder informasjon om premiefond og innskuddsfond. Premiefond består av betalinger, overskudd i ytelsespensjonsordningen fra tidligere år og avkastning på fondet. Fondet kan brukes til å redusere senere års innbetalinger. Innskuddsfond har en lignende funksjon for bedrifter med innskuddsordning. Blant de barnehagene i utvalget som har rapportert balanseposter i BASIL, står det til sammen ca. 95 millioner kroner i slike fond. For barnehager med ytelsesordning utgjør premiefondene 4,4 % av betalt premie, ned fra 4,8 % året før. Innskuddsfondene til barnehager med innskuddsordning utgjør 0,7 % av premiebetalingen. Den rapporterte bruken av fond i 2024 tilsvarer ca. 125 % av den rapporterte gjenværende premiefondsbeholdningen. I årene 2020–2022 var det rapportering av premiefondets størrelse i noteopplysningene til driftsregnskapet. I de årene varierte premiefondsbeholdningen fra 14,1 % til 24,7 % av premiebetalingen. Hvis rapporteringen er sammenlignbar over tid, var det altså en stor nedgang i premiefondsbeholdningen fra 2022 til 2023.

3.5.2 Utvikling og variasjon

Figur 3-7 viser utviklingen i pensjonsutgifter som prosent av lønnsutgifter i perioden 2014–2024. Vi har markert at det er brudd i statistikken mellom 2022 og 2023 ettersom rapporteringen av type ordning ble endret. Det var en økning i alle typer ordninger til og med 2020, året da PBLs hybridordning trådte i kraft. Året 2020 er preget av engangskostnader knyttet til etableringen av ordningen. Beregnet nivå i 2024 er likevel noe over nivået i 2020 for barnehager med ytelsesbasert pensjon eller hybridordning. Dette kan delvis skyldes endret rapportering, for eksempel knyttet til AFP. Vi har også inkludert pensjonsutgifter knyttet til tidligere ansatte, men dette er av begrenset omfang.

Figur 3-7 Utvikling i pensjonsprosent for private ordinære barnehager og familiebarnehager.

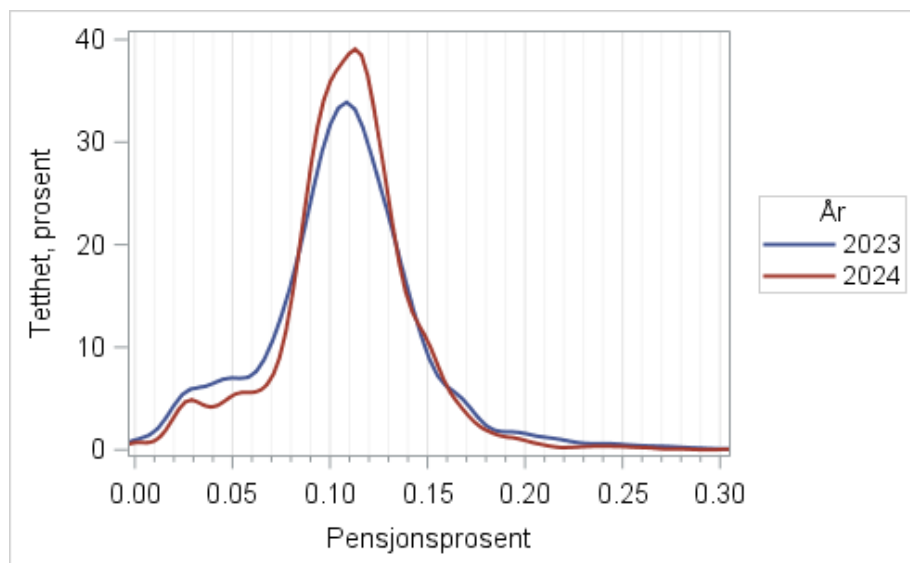


For ordinære barnehager med innskuddsbasert ordning er nivået i 2024 litt lavere enn året før.

Familiebarnehagene ligger gjennomgående lavt – og langt lavere enn de ordinære barnehagene – i alle årene. Det har likevel vært en økning de siste årene.

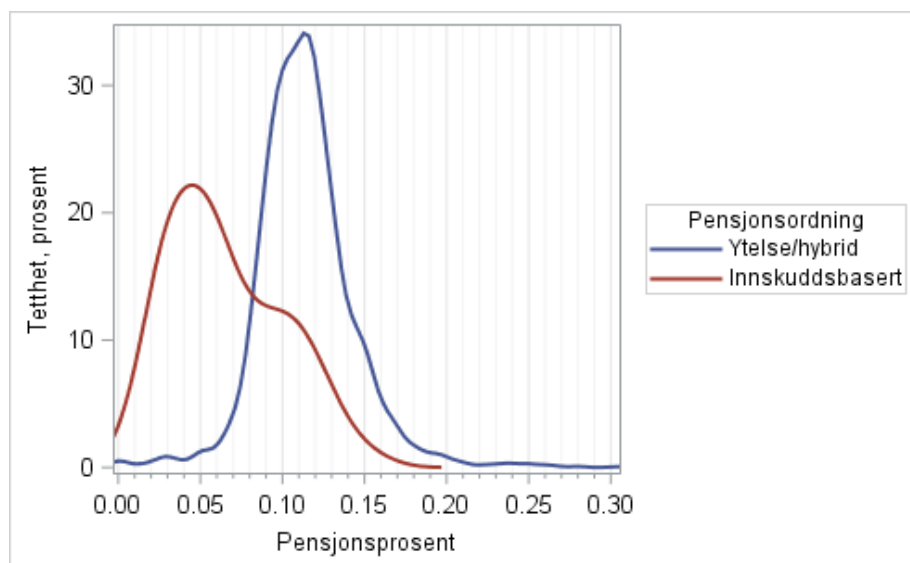
Det er variasjon fra barnehage til barnehage rundt disse beregnede gjennomsnittene. I Figur 3-8 nedenfor vises fordelingen av pensjonsprosent i 2023 og 2024. Fordelingen i 2024 er i stor grad den samme som året før, men den er noe mer konsentrert i normalnivået, samtidig som det har blitt færre med lav pensjonsprosent.

Figur 3-8 Fordeling av pensjonsprosent i ordinære barnehager, 2023 (n = 2247) og 2024 (n = 2222).



I Figur 3-9 er pensjonsprosenten gruppert i kategoriene innskuddsbasert eller ytelsesbasert/hybridordning, og fordelingen er i liten grad endret fra året før (TF-rapport 907). Tyngdepunktet blant de med innskuddspensjon ligger rundt 4–5 %, klart lavere enn gjennomsnittet på 7,8 %, jf. Tabell 3-18. Gjennomsnittet trekkes opp av et mindretall barnehager med høy pensjonsprosent. Disse er relativt jevnt fordelt mellom ideelle og enkeltstående aksjeselskaper, og de fleste har svart at de har «*Innskuddsbasert*» pensjon.

Figur 3-9 Fordeling av pensjonsprosent ordinære barnehager, gruppert etter rapportert pensjonsordning, 2024.



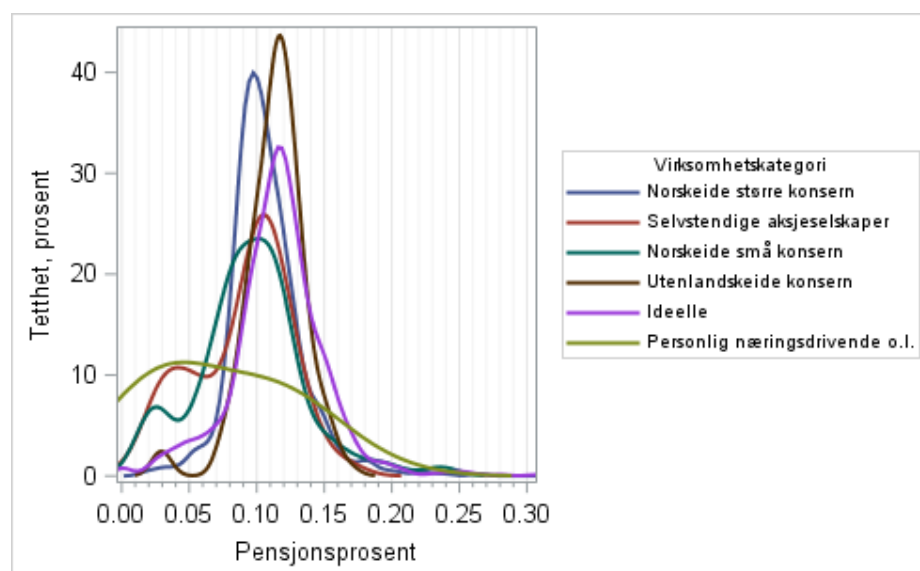
Tabell 3-19 viser hvordan pensjonsprosenten varierer mellom ordinære barnehager med ulikt eierskap og mellom barnehager av ulik størrelse. Det nasjonale gjennomsnittet er 11,1 %. Tabellen viser at de personlig næringsdrivende skiller seg ut med lavest pensjonsutgifter, 8,4 %. Private barnehager eid av ideelle har høyest pensjonsutgift med 11,7 %, mens også utenlandskeide konsern ligger over snittet. Vi ser videre at de halvstore barnehagene har de høyeste pensjonsutgiftene, men det er ikke veldig store forskjeller når vi deler opp etter barnehagestørrelse.

Tabell 3-19 Variasjon i pensjonsprosent etter virksomhetskategori og barnehagestørrelse, ordinære barnehager i 2024.

Eierkategori	N	Gjennomsnittlig pensjonsprosent	Barnehagestørrelse	N	Gjennomsnittlig pensjonsprosent
Selvstendige aksjeselskaper	324	9,3 %	Små (under 40 plasser)	536	10,3 %
Personlig næringsdrivende o.l.	27	8,4 %	Halvsmå (40–67 plasser)	559	11,0 %
Private barnehager eid av ideelle	1061	11,7 %	Halvstore (67–95 plasser)	564	11,3 %
Norskeide små konsern	71	10,1 %	Store (Over 95 plasser)	563	11,1 %
Norskeide større konsern	608	10,8 %			
Utenlandskeide konsern	131	11,4 %			

Figur 3-10 viser fordeling av pensjonsprosent innenfor virksomhetskategoriene. De utenlandskeide konsernene og de store norskeide konsernene har minst variasjon, noe som er naturlig ettersom det er snakk om et fåtall aktører med mange enheter, og hvert konsern har trolig felles ordning for sine barnehager. Størst spredning er det blant de personlig næringsdrivende.

Figur 3-10 Fordeling av pensjonsprosent, gruppert etter virksomhetskategori, 2024.



3.6 Transaksjoner med nærstående

Mange barnehager har økonomiske transaksjoner med eier eller andre nærstående parter. En stor andel barnehager inngår i en barnehagekjede, hvor administrative oppgaver kjøpes fra en felles administrasjon. Et annet eksempel kan være en barnehageeier som har skilt ut barnehagelokalene til et eget firma som barnehagene betaler husleie til. Barnehagene rapporterer om transaksjoner med nærstående parter. I tillegg til hvem det har vært transaksjoner med, opplyses det om type transaksjon, beløp og hvilken regnskapskonto transaksjonen er knyttet til. I dette delkapittelet presenterer vi omfanget av transaksjoner fordelt på transaksjonskategorier. Vi har brukt informasjonen om regnskapskonto til å skille mellom det som gjelder drift og det som gjelder balansekonti.

Analysene i dette delkapittelet bruker ikke data fra årsmeldingene, og datagrunnlaget er derfor ikke begrenset til utvalget i Tabell 3-1.

3.6.1 Kategorisering av transaksjonene med nærstående

For de totalt 1516 barnehagene som har registrert en eller flere transaksjoner med nærstående er det oppgitt transaksjoner med følgende beskrivelser:

- ◆ Lønn
- ◆ Innleie personell
- ◆ Administrasjon, regnskap, rådgivning og konsulenttjenester
- ◆ Kurs/fagmøter/opplæring
- ◆ Reparasjon og vedlikehold
- ◆ Vaktmester/renholder
- ◆ Leie barnehageeiendom/lokale
- ◆ Leasing og annen leie
- ◆ Finansposter
- ◆ Påkostning av eiendom
- ◆ Fordringer
- ◆ Gjeld
- ◆ Styrehonorar
- ◆ Annet

3.6.2 Omfang av transaksjoner med nærstående

Transaksjoner i driftsregnskapet er oppsummert i Tabell 3-20, mens transaksjoner i balanseregnskapet er vist i Tabell 3-21. Transaksjoner knyttet til kontoene for disponering av årsresultat har vi lagt sammen med driftskontoene.

Tabellene viser omfanget av transaksjoner målt ved antall barnehager og beløp for hver av kategoriene. Et mindre antall transaksjoner er rapportert med negative beløp. Negative og positive beløp kan nulle hverandre ut og derigjennom skjule omfanget av transaksjoner. I fjorårets rapport valgte vi å skille mellom negative og positive beløp for transaksjonstypene Finansposter og Annet, og vi viderefører dette selv om det dreier seg om langt færre tilfeller i år. Omfanget av negative beløp er svært beskjedent for de øvrige transaksjonstypene.

Vi viser også gjennomsnittlig beløp pr. barnehage i de 10 barnehagene med de største transaksjonene innenfor hver kategori. En oversikt over spredningen i slike transaksjoner finnes også i Vedleggstabell 3.

Tabell 3-20 Omfang av transaksjoner med nærstående, drifts- og disponeringskontoer. Kilde: Resultatregnskap 2024.

Type transaksjon	Antall barnehager	Sum mill. kr	Snitt pr. barnehage, kr	Snitt pr. barnehage 10 største beløp, kr
Lønn	335	285,7	852 748	2 898 876
Innleie personell	174	214,5	1 232 624	10 499 534
Administrasjon, regnskap, rådgivning og konsulenttenester	824	506,6	614 860	2 030 154
Kurs/fagmøter/opplæring	160	3,6	22 704	65 635
Reparasjon og vedlikehold	211	19,0	89 894	574 860
Vaktmester/renholder	480	44,1	91 798	512 962
Leie barnehageeiendom/lokale	527	431,8	819 406	3 716 243
Leasing og annen leie	186	13,0	70 017	531 773
Finansposter - positive beløp	531	90,3	169 985	1 292 950
Finansposter - negative beløp	1	-0,2	-150 000	
Annet - positive beløp	596	381,0	639 336	4 174 987
Annet - negative beløp	3	-0,5	-175 292	
Påkostning av eiendom	1	0,2	167 425	
Fordringer	3	0,1	48 506	
Gjeld	7	3,3	473 933	
Styrehonorar	60	3,5	59 155	
Alle transaksjonstyper	1 491	1 996,1	1 338 776	11 794 202

1491 barnehager har rapportert transaksjoner tilknyttet drifts- og disponeringskontoer på til sammen 2 milliarder kroner. En barnehage kan ha transaksjoner i flere kategorier, så antall barnehager oppgitt under hver transaksjonstype summerer seg til et høyere tall enn antall barnehager for alle transaksjonstyper i nederste rad. De ti barnehagene med størst omfang av transaksjoner i Tabell 3-20 har i gjennomsnitt transaksjoner på nesten 11,8 millioner kroner.

De største transaksjonstypene målt etter totalt beløp er administrasjon og leie av barnehageeiendom, som utgjør over 500 og 400 millioner kroner, henholdsvis. Administrasjon er også den transaksjonstypen som flest barnehager rapporterer. Innleie av personell er imidlertid posten som utgjør størst beløp pr. barnehage som har denne typen transaksjon, med 1,2 millioner kroner i gjennomsnitt for 174 barnehager

og 10,5 millioner kroner i gjennomsnitt for de ti barnehagene med størst beløp. Påkostning av eiendom, fordringer og gjeld er typiske investerings- eller balanseposter og utgjør lite i Tabell 3-20.

Transaksjoner knyttet til balanseposter (Tabell 3-21) er i hovedsak beskrevet som gjeld, fordringer eller påkostning av eiendom, men kategorien Annet har også noen store beløp. Til sammen utgjør transaksjoner knyttet til balanseposter 1,5 milliarder, hvorav 1,4 milliard er gjeld eller fordringer. 382 barnehager har rapportert om gjeld til nærstående part, i snitt ca. 1,3 millioner pr. barnehage.

Tabell 3-21 Omfang av transaksjoner med nærstående, balansekontoer. Kilde: Resultatregnskap 2024.

Type transaksjon	Antall barnehager	Sum mill. kr	Snitt pr. barnehage, kr	Snitt pr. barnehage 10 største beløp, kr
Lønn	3	0,6	202 702	
Innleie personell	5	0,1	25 695	
Administrasjon, regnskap, rådgivning og konsulenttjenester	2	4,8	2 398 152	
Kurs/fagmøter/opplæring	-			
Reparasjon og vedlikehold	4	1,1	270 237	
Vaktmester/renholder	1	0,2	150 000	
Leie barnehageeiendom/lokale	3	0,2	66 309	
Leasing og annen leie	1	<0,1	70 017	
Finansposter - positive beløp	31	30,5	983 072	2 064 851
Finansposter - negative beløp	1	>-0,1	-30 629	
Annet - positive beløp	47	44,5	945 972	3 061 712
Annet - negative beløp	1	-0,6	-642 012	
Påkostning av eiendom	42	29,5	702 976	2 468 132
Fordringer	361	915,4	2 535 849	13 693 461
Gjeld	382	502,7	1 315 872	11 004 672
Styrehonorar	1	<0,1	48 428	141 214
Alle transaksjonstyper	545	1 528,9	2 805 539	18 407 306

I noen barnehager utgjør en stor del av omsetningen en eller annen form for transaksjon med nærstående parter. Tabell 3-22 viser transaksjonenes andel av inntektene for de tre barnehagene som, innenfor hver kategori, har høyest slik andel. Vi begrenser utvalget til ordinære barnehager for å unngå at familiebarnehager og åpne barnehager med liten økonomi dominerer tabellen. For sammenligning viser vi også tilsvarende prosent for alle barnehager med transaksjoner av hver kategori.

For alle barnehager som har rapportert transaksjoner knyttet til lønn, utgjør disse transaksjonene i gjennomsnitt 8,4 % av driftsinntektene. For noen barnehager utgjør slike transaksjoner omkring halvparten av inntektene. Vi ser også at for noen av barnehagene er trolig alt av personale innleid fra nærstående part, og dette handler trolig om at personalet er ansatt i konsern i stedet for i barnehagen. Enkelte barnehager bruker godt over 10 % av inntektene til kjøp av administrative tjenester via nærstående part, mens gjennomsnittet er rett under 4 %. Leie av lokale utgjør opp til 20 % av inntektene i noen barnehager.

Nederst i tabellen ligger tallene for de barnehagene som i sum har høyst andel av omsetningen i transaksjoner med nærstående. Av de tre med høyest andel, så hadde én barnehage store finansposter og høy innleie av personell, én hadde høy gjeld og den siste hadde betydelig påkostning av eiendom.

Tabell 3-22 Transaksjoner med nærstående som andel av driftsinntekt – ordinære barnehager med høyest andel.
Kilde: Resultatregnskap 2024. Transaksjoner i prosent av driftsinntekt.

Type transaksjon	Tre høyeste andeler		Alle barnehager med transaksjoner i kategorien	
Lønn	53,0 %	47,5 %	44,6 %	8,4 %
Innleie personell	89,0 %	82,5 %	81,4 %	7,6 %
Administrasjon, regnskap, rådgivning og konsulentttjenester	20,8 %	15,2 %	13,8 %	3,9 %
Kurs/fagmøter/opplæring	0,9 %	0,5 %	0,4 %	0,1 %
Reparasjon og vedlikehold	14,9 %	7,3 %	4,5 %	0,6 %
Vaktmester/renholder	5,4 %	5,2 %	3,9 %	0,5 %
Leie barnehageeiendom/lokale	21,6 %	19,4 %	19,1 %	7,1 %
Leasing og annen leie	11,8 %	5,1 %	5,0 %	0,4 %
Finansposter	49,5 %	24,3 %	19,5 %	1,2 %
Annet	28,7 %	25,3 %	23,8 %	4,7 %
Påkostning av eiendom	112,8 %	37,7 %	14,9 %	3,8 %
Fordringer	71,6 %	68,5 %	66,5 %	14,8 %
Gjeld	118,8 %	90,7 %	72,5 %	7,7 %
Styrehonorar	1,6 %	1,6 %	1,5 %	0,5 %
Sum alle transaksjonstyper	140,6 %	130,2 %	128,8 %	16,8 %

Tabellen viser generelt at enkelte barnehager har betydelige transaksjoner med eier eller andre nærstående parter. Denne rapporteringen skal først og fremst gi tilsynsmyndigheten grunnlag for å vurdere om transaksjoner er overpriset, eller om de reflekterer normal markedspris. Vi gjør her ikke noe forsøk på å gjøre slike vurderinger.

Regnskapsposten Honorar til selskap i samme konsern

En av utgiftspostene i regnskapet er post 6730 Honorar til selskap i samme konsern. Posten sier ikke i seg selv noe om hva honoraret gjelder, men dette kan utledes fra rapporteringen av transaksjoner med nærstående parter. I regnskapet er det ført nær 480 millioner kroner på denne posten, mens det er rapportert i sum 475 millioner i transaksjoner med nærstående part knyttet til samme post. Det er altså ikke nøyaktig samsvar, men ganske nært. Tabell 3-23 viser at det aller meste er beskrevet som administrasjon, regnskap, rådgivning og konsulentttjenester. Vaktmester/renholder utgjør 3 %.

Tabell 3-23 Spesifisering av honorar til selskap i samme konsern, transaksjoner knyttet til post 6730

Type transaksjon	Andel av samlet beløp
Administrasjon, regnskap, rådgivning og konsulenttenester	96,1 %
Annet	0,5 %
Gjeld	<0,1%
Innleie personell	0,2 %
Kurs/fagmøter/opplæring	<0,1%
Leie barnehageeiendom/lokale	<0,1%
Lønn	<0,1%
Reparasjon og vedlikehold	<0,1%
Vaktmester/renholder	3,0 %

3.7 Årsresultat og driftsresultat

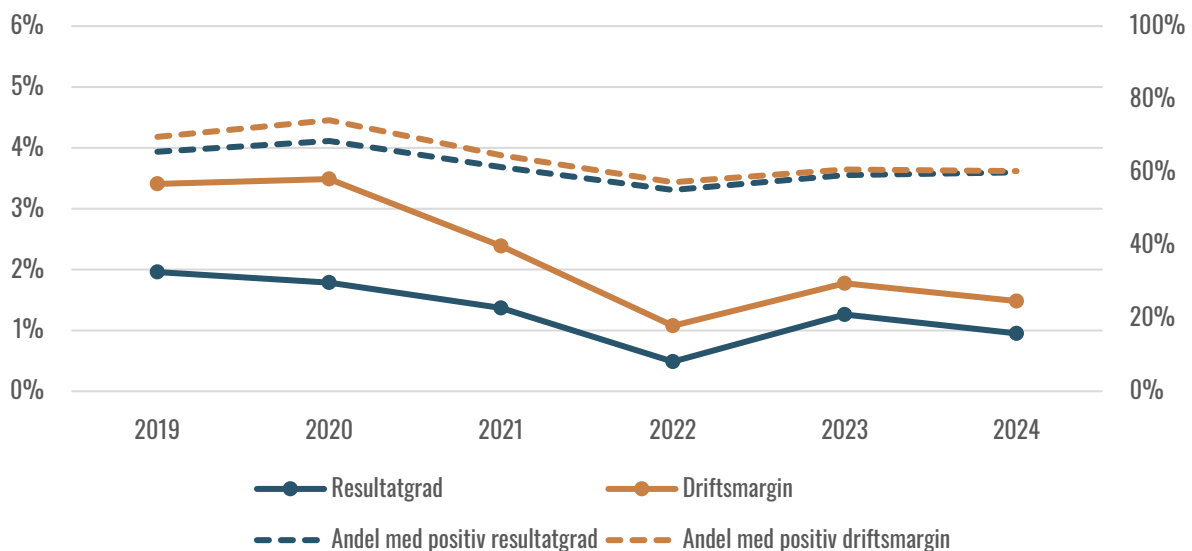
Dette delkapittelet viser utviklingen i årsresultat og driftsresultat som andel av inntekter. Dette tilsvarer lønnsomhetsmålene resultatgrad og driftsmargin. Driftsmargin og resultatgrad er begge driftslønnsomhetsmål, men resultatgrad tar også hensyn til finanskostnader og -inntekter, som påvirkes av kapitalstrukturer. Videre inkluderer resultatgraden også skatt, som har ulik betydning for skattepliktige og ikke skattepliktige enheter. Dette innebærer at variasjoner i netto finansposter og skatt påvirker hvorvidt driftsmargin og resultatgrad (basert på årsresultat etter skatt) viser det samme bildet for lønnsomheten.

3.7.1 Ordinære barnehager

Figur 3-11 viser utviklingen i resultatgrad og driftsmargin. Disse resultatmålene er angitt på venstre vertikale akse, mens andelen barnehager med positiv resultatgrad og driftsmargin er målt på høyre vertikale akse. Barnehager i virksomhetskategorien personlig næringsdrivende er utelatt ettersom disse har et uklart skille mellom barnehagens økonomi og eierens økonomi, noe som særlig kan slå ut i resultatene.

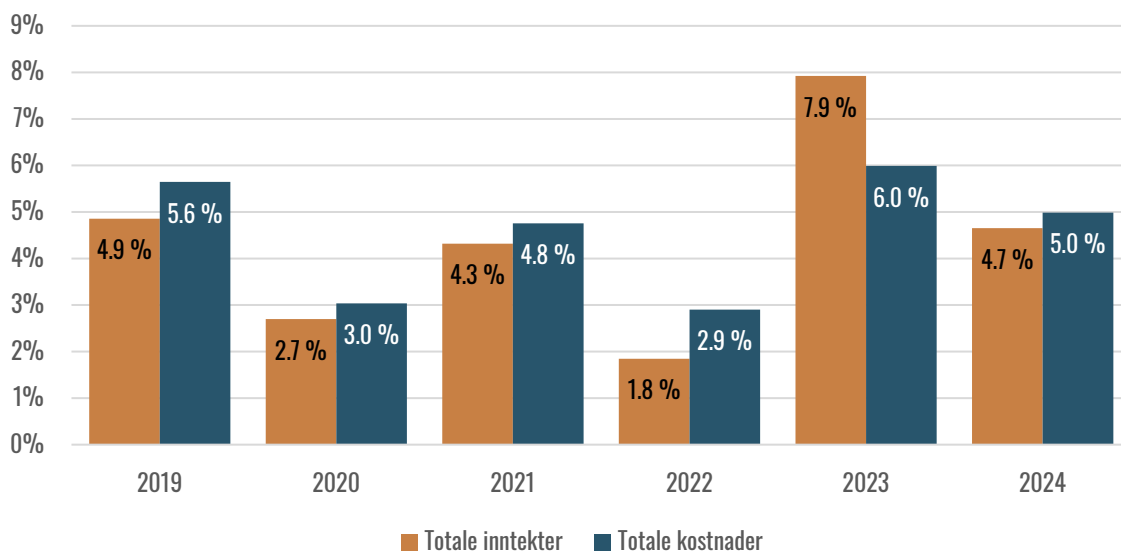
De siste årene har resultatene i barnehagesektoren vært lavere enn de var i tidligere år. De svakeste resultatene fant vi i 2022. Det bedret seg noe i 2023, men vi ser av de siste tallene at resultatene gikk noe ned igjen i 2024. Bemanningsnormer fra 2018–2019, økte husleier fra 2019 og 2020, redusert pensjonspåslag fra 2022 og generelt høy prisstigning i slutten av perioden har bidratt til denne utviklingen.

Figur 3-11 Gjennomsnittlig driftsmargin og resultatgrad i ordinære barnehager, 2019–2024. Personlig næringsdrivende utelatt.



Forskjellen mellom driftsmargin og resultatgrad er redusert etter 2020. Denne utviklingen reflekterer nedgang i finanskostnader og skattekostnader. De direkte finanskostnadene i sektoren er redusert som følge av at flere større aktører har solgt lokalene og dermed flyttet de underliggende kostnadene fra finansposten til husleieposten.

Figur 3-12 Nominell vekst i inntekter (inkl. finansinntekter), og kostnader pr plass fra året før, ordinære barnehager.



Figur 3-12 viser hvordan inntektene og kostnadene har utviklet seg fra år til år. Det er endring i totale kostnader og inntekter, inkludert særskilt tilrettelegging, som vises. Til forskjell fra kostnadsanalysene i foregående kapitler er finansinntekter også regnet som inntekter, mens brutto finanskostnader inngår på kostnadssiden. Vi ser at både inntekts- og utgiftsveksten har variert mellom år, men 2023 er det eneste året i den studerte perioden hvor inntektene økte mer enn utgiftene. Driftstilskuddene til de private

barnehagene er basert på kommunale kostnader to år tidligere, som blir prisjustert med kommunal deflator. Vi ser nærmere på de kommunale tilskuddssatsene til private barnehager i delkapittel 4.4.

I Tabell 3-24 er driftsmarginen og resultatgraden fordelt etter virksomhetskategori. Personlig næringsdrivende skiller seg ut med høyest driftsmargin, men dette handler typisk mer om hvilke kostnader som er regnskapsført enn om reell lønnsomhet. Utenom disse ligger selvstendige aksjeselskap, norskeide små konsern og utenlandskeide konsern rundt 3 % i driftsmargin og 1,5 % i resultatgrad. Norskeide større konsern og ideelle har svakest resultater, med ca. 1 % driftsmargin og litt lavere resultatgrad. Andelen barnehager med positivt resultat følger i stor grad det samme mønsteret.

Tabell 3-24 Driftsmargin og resultatgrad 2024 i ordinære barnehager, gjennomsnitt pr. virksomhetskategori.

	Antall	Gjennomsnittlig driftsmargin	Andel med positiv driftsmargin	Gjennomsnittlig resultatgrad	Andel med positiv resultatgrad
Private barnehager eid av ideelle	1061	1,1 %	60 %	0,8 %	59 %
Selvstendige aksjeselskaper	324	3,1 %	71 %	1,8 %	69 %
Personlig næringsdrivende o.l.	27	3,7 %	67 %	3,1 %	59 %
Norskeide små konsern	71	3,0 %	69 %	1,4 %	72 %
Norskeide større konsern	608	1,0 %	53 %	0,7 %	55 %
Utenlandskeide konsern	131	2,9 %	65 %	1,6 %	63 %
Alle	2222	1,5 %	60 %	1,0 %	60,0 %

Tabell 3-25 viser lønnsomheten i ordinære barnehager med barnehagene gruppert etter størrelse. Driftsmarginen er svakest blant de minste og sterkest blant de største barnehagene. Dette er også i hovedsak hva vi har sett i tidligere år. Det er mindre forskjeller når vi ser på resultatgraden.

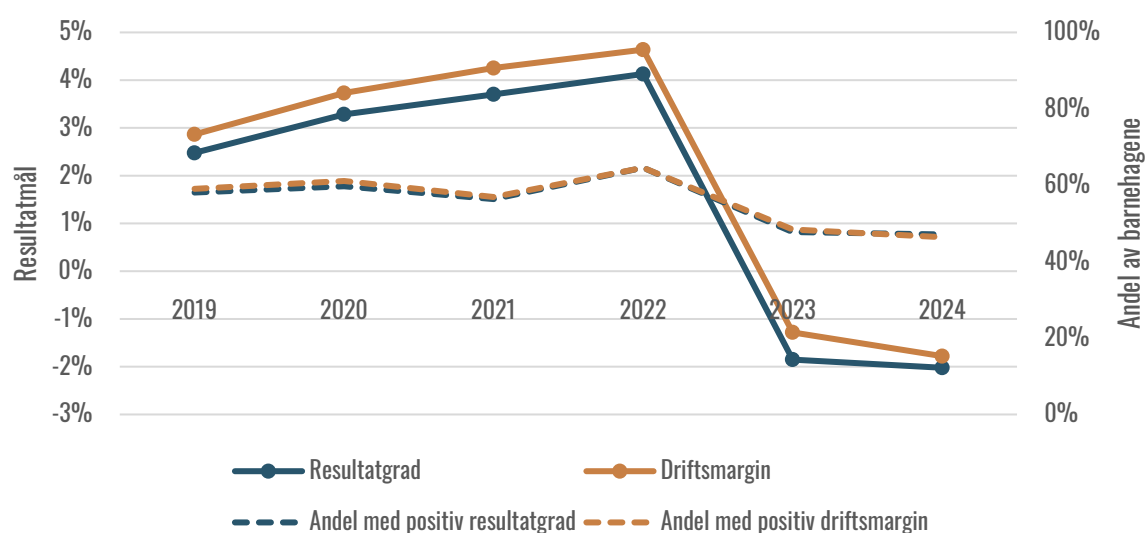
Tabell 3-25 Driftsmargin og resultatgrad i ordinære barnehager 2024 kategorisert etter størrelse (antall alderskorrigerte heltidsplasser).

	Antall	Gjennomsnittlig driftsmargin	Andel med positiv driftsmargin	Gjennomsnittlig resultatgrad	Andel med positiv resultatgrad
Små (Under 40 plasser)	536	0,9 %	56 %	0,8 %	57 %
Halvsmå (40-67 plasser)	559	1,0 %	61 %	0,7 %	60 %
Halvstore (67-95 plasser)	564	1,1 %	61 %	0,7 %	59 %
Store (Over 95 plasser)	563	2,1 %	63 %	1,3 %	64 %

3.7.2 Familiebarnehager

Figur 3-13 viser utviklingen i driftsmargin og resultatgrad for familiebarnehagene. Resultatene har tidligere vært bedre i familiebarnehagene enn i de ordinære barnehagene, men i 2023 ble resultatene brått negative. Årsresultatet falt fra 4,1 % til -1,9 % i 2023, og i 2024 er det -2,0 %.

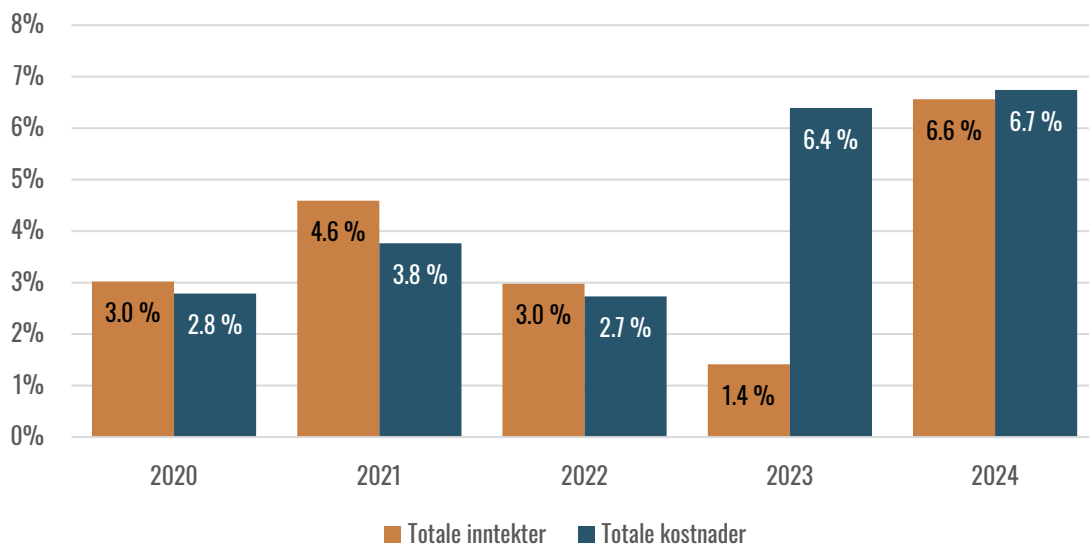
Figur 3-13 Gjennomsnittlig driftsmargin og resultatgrad i familiebarnehager, 2019–2024.



Vær obs på at resultatene er justert med en anslått lønnskostnad for eiers rapporterte arbeidsinnsats i enkeltpersonforetak, jf. definisjonen av personalkostnader i delkapittel 3.1.1. Dette er en mye brukt selskapsform blant familiebarnehagene, og siden familiebarnehagene er små, vil en eier i fullt årsverk utgjøre en stor andel av kostnadene. I regnskapene i BASIL er årsresultatet til familiebarnehagene 21,9 % i

2022, 15,5 % i 2023 og 14,4 % i 2024. Figur 3-14 viser at fallet i 2023 kan knyttes til både lav inntektsvekst og høy kostnadsvekst. I 2024 er både inntekts- og kostnadsveksten høy.

Figur 3-14 Vekst i inntekter og kostnader pr plass fra året før, familiebarnehager.



Tabell 3-26 viser at familiebarnehager eid av ideelle har de høyeste resultatene totalt sett blant familiebarnehagene, men det er bare ni barnehager i denne gruppen. Personlig næringsdrivende har samlet sett lavest driftsmargin med -4,1 %. Det er kun små forskjeller mellom driftsmargin og resultatgrad for familiebarnehagene.

Tabell 3-26 Driftsmargin og resultatgrad i familiebarnehager 2024, gjennomsnitt pr. virksomhetskategori.

	Antall	Gjennomsnittlig driftsmargin	Andel med positiv driftsmargin	Gjennomsnittlig resultatgrad	Andel med positiv resultatgrad
Private barnehager eid av ideelle	9	1,9 %	33 %	2,1 %	33 %
Selvstendige aksjeselskaper	77	0,1 %	52 %	-0,1 %	53 %
Personlig næringsdrivende o.l.	130	-4,1 %	45 %	-4,2 %	45 %
Norskeide små konsern	15	-1,5 %	27 %	-1,7 %	26 %
Norskeide større konsern	45	-0,5 %	51 %	-1,2 %	51 %
Utenlandskeide konsern	2	-1,4 %	50 %	-1,4 %	50 %
Alle	278	-1,8 %	46 %	-2,0 %	46 %

3.7.3 Disponering av årsresultat

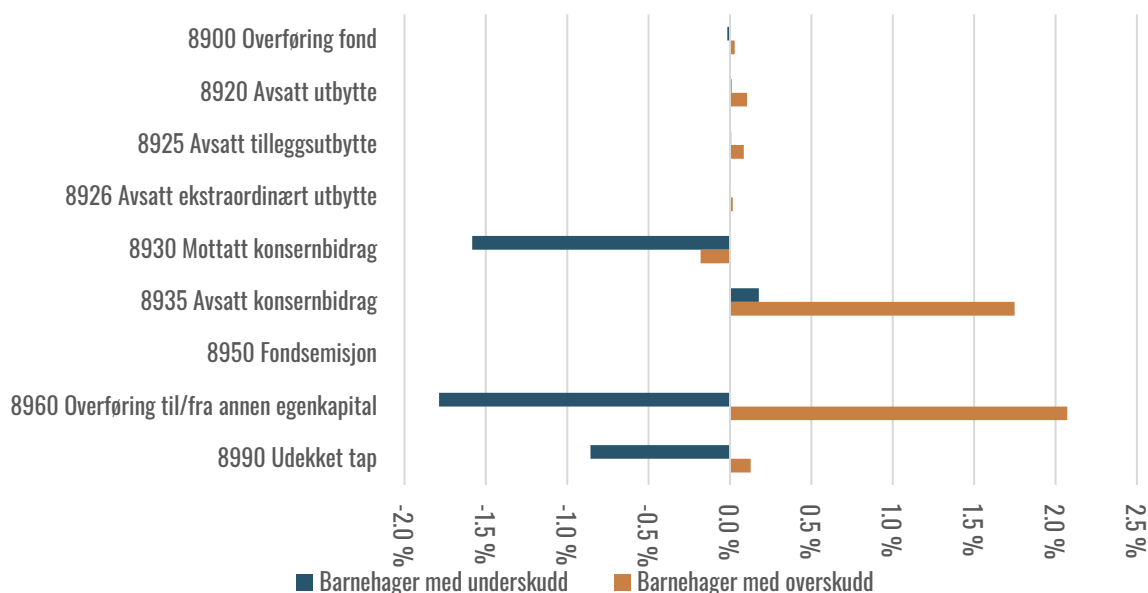
Barnehagene rapporterer hvordan årsresultatet disponeres. Følgende alternative disponeringer oppgis i regnskapsskjemaet:

- ◆ 8900 Overføring fond
- ◆ 8920 Avsatt utbytte
- ◆ 8925 Avsatt tilleggsutbytte
- ◆ 8926 Avsatt ekstraordinært utbytte
- ◆ 8930 Mottatt konsernbidrag
- ◆ 8935 Avsatt konsernbidrag
- ◆ 8950 Fondsemissjon
- ◆ 8960 Overføring til/fra annen egenkapital
- ◆ 8990 Udekket tap

Summen av disponeringer i datamaterialet tilsvarer summen av årsresultat. Enkeltpersonforetak, ANS og DA skal ikke rapportere på disse postene og er derfor utelatt fra analysene. Figur 3-15 og Figur 3-16 viser disponeringen av årsresultatet i henholdsvis ordinære barnehager og familiebarnehager i 2024.

Disponeringen er målt som prosent av sum driftsinntekter (post 9000). Vi skiller mellom barnehager med overskudd og barnehager med underskudd eller nullresultat.

Figur 3-15 Disponering av regnskapsført overskudd i ordinære barnehager unntatt personlig næringsdrivende i 2024. Prosent av totale inntekter i barnehager med overskudd.

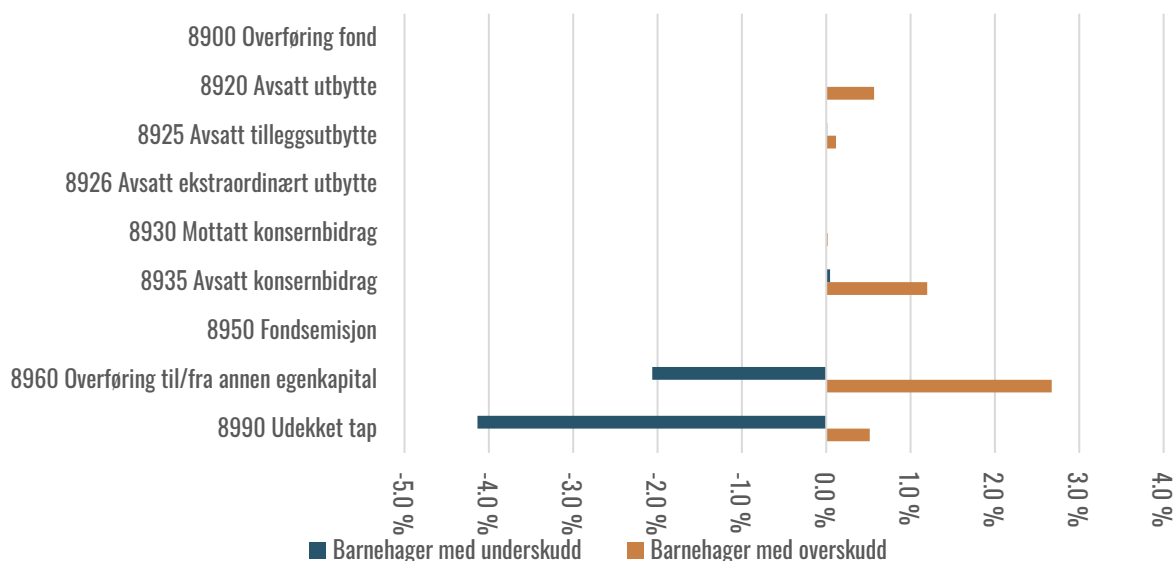


Mønsteret på disponeringer ligner på det vi rapporterte for ordinære barnehager i 2023 i fjorårets rapport. Blant barnehagene med overskudd, er det avsetning til konsernbidrag og overføring til egenkapital som er de store postene. Utbytte er minimalt og tilsvarer kun 0,06 % av inntektene i ordinære barnehager og

0,6 % i familiebarnehagene. Noen ordinære barnehager med overskudd mottar også noe fra konsernbidrag (post 8930), som da i hovedsak ser ut til å bidra til å styrke egenkapitalen.

Blant barnehagene med negativt årsresultat dekkes underskuddet inn gjennom mottatt konsernbidrag, reduksjon av egenkapital eller posten for udekket tap. Særlig familiebarnehagene har ført mye som udekket tap.

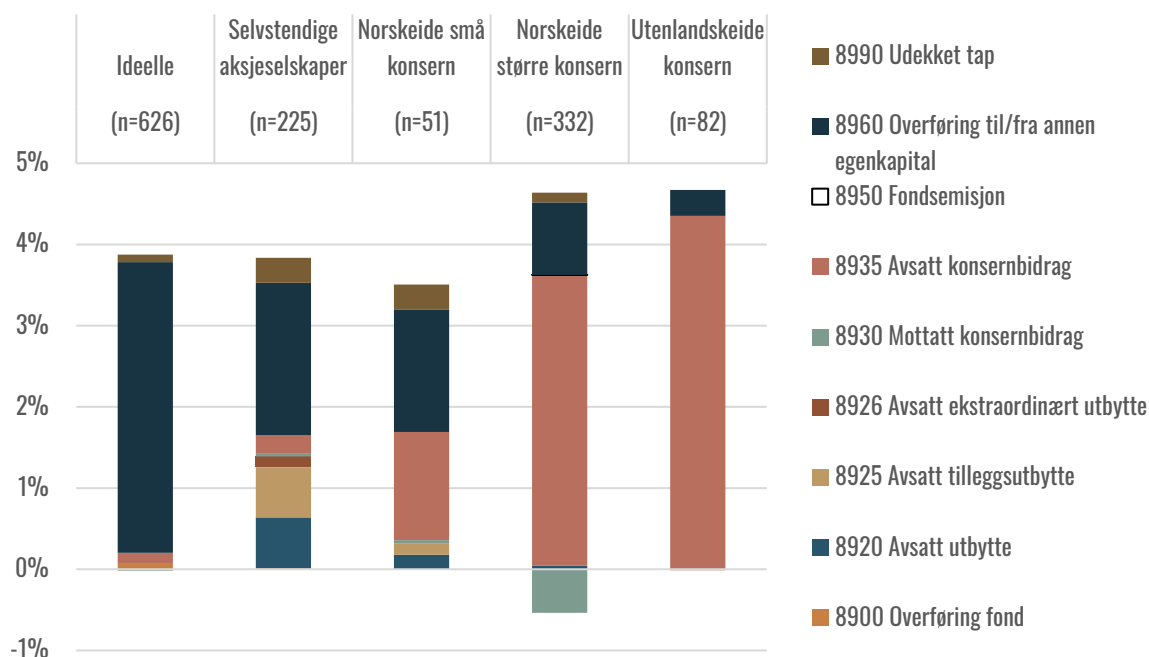
Figur 3-16 Disponering av regnskapsført overskudd i familiebarnehager unntatt personlig næringsdrivende i 2024. Prosent av totale inntekter i barnehager med overskudd.



Overskuddsdisponering pr. virksomhetskategori er vist i Figur 3-17 (barnehager med overskudd) og Figur 3-18 (barnehager med underskudd). Det er naturlig at det er barnehager i konsern som benytter seg av posten for konsernbidrag, men vi ser at posten også er i bruk i enkelte av de barnehagene vi har definert som selvstendige aksjeselskaper.¹⁷ Overordnet er likevel mønsteret at ideelle og selvstendige aksjeselskaper overfører positivt resultat til egenkapitalen. Aksjeselskapene gir også utbytte, og noe mer enn i 2023. Hos konsernene, og særlig de store, går størsteparten av overskuddet til konsernbidrag, mens en del går også til styrking av egenkapitalen.

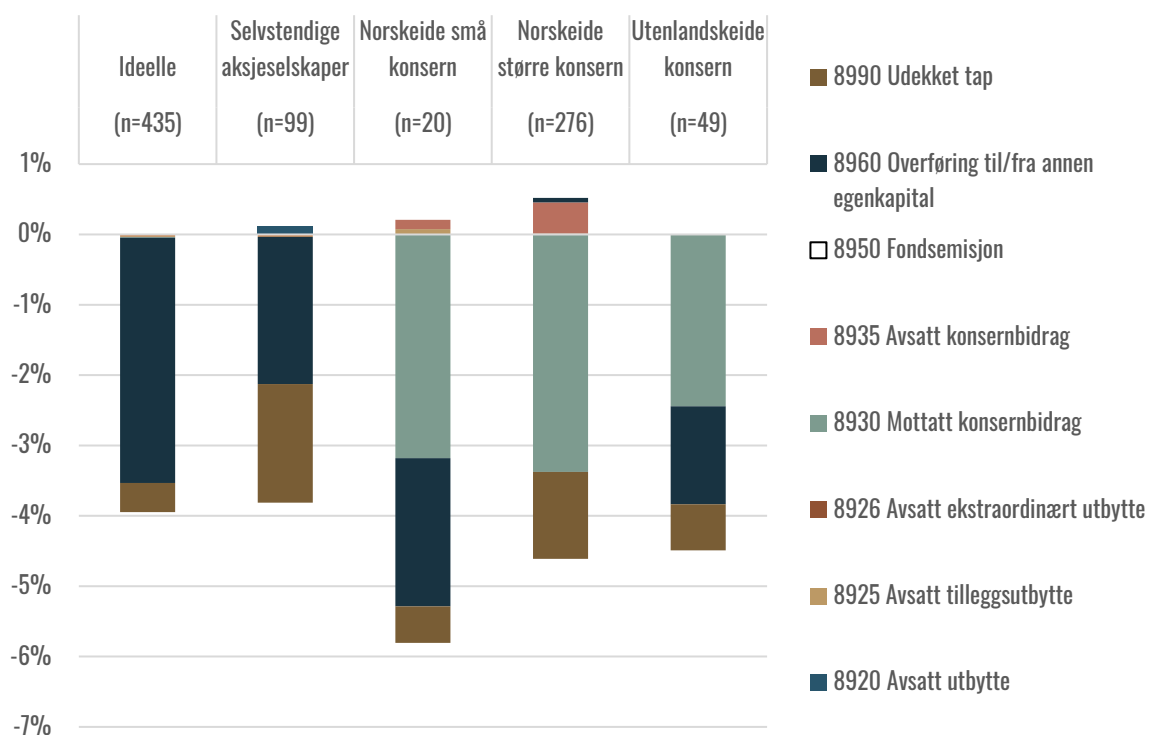
¹⁷ Dette kan enten handle om feilrapportering av disponering, eller feilrapportering av konserntilknytning.

Figur 3-17 Disponeringer i 2024 i prosent av driftsinntekter fordelt på virksomhetskategorier, barnehager med overskudd.



Blant barnehagene med negativt årsresultat (Figur 3-18) ser vi at de selvstendige barnehagene og de ideelle dekker underskuddet gjennom egenkapitalen, og noe blir ført som udekket tap. Konsernbarnehagene dekker mye av underskuddet gjennom konsernbidrag, men noen gir også konsernbidrag til tross for underskudd.

Figur 3-18 Disponeringer i prosent av driftsinntekter fordelt på virksomhetskategorier, barnehager med underskudd.



3.8 Oppsummering – private barnehager

Kostnadene i de private barnehagene beregnes på grunnlag av årsmelding og resultatregnskap rapportert til BASIL fra barnehagene. 2222 barnehager inngår i gjennomsnittsberegningene for ordinære private barnehager, og 278 barnehager ligger til grunn for gjennomsnittet for familiebarnehagene. Totalt er det 2660 private barnehager i 2024. Dette innebærer at 160 barnehager ikke inngår i våre beregninger. Det er ulike årsaker til at vi utelater disse barnehagene fra beregningene, slik som manglende regnskap, nyetablerte barnehager og barnehager med store endringer i barnetall i løpet av året.

Tabell 3-27 viser gjennomsnittskostnader til drift i private barnehager i 2024, fordelt pr. plass for henholdsvis store og små barn. Beregnet lønn til eier i enkeltpersonforetak og utgifter til innleid personell er lagt inn under personalkostnader. Tabellen viser at sum kostnader til ordinær drift (inkl. kapitalkostnader) i ordinære barnehager utgjør 178 163 kroner pr. storbarnsplass og 320 793 kroner pr. småbarnsplass. Dette innebærer en nominell økning på 4,6 % fra 2023 til 2024, tilsvarende en nedgang på 0,4 % etter prisjustering med kommunal deflator. Utgifter til særskilt tilrettelegging, målt ved mottatte tilskudd, utgjør 6 348 kroner pr. storbarnsplass i ordinære barnehager.

Tabell 3-27 Oppsummering av kostnadene i private barnehager i 2024. Kr pr. heltidsplass.

	Ordinære barnehager (N = 2222)		Familiebarnehager (N = 278)	
	pr. plass store barn (1,0)	pr. plass små barn (1,8)	pr. plass store barn (1,0)	pr. plass små barn (1,25)
Personalkostnader (inkl. beregnet lønn til enkeltpersonforetak og innleid personell)	145 802	262 444	167 462	209 327
Avskrivninger/husleie	12 759	22 966	16 969	21 211
Netto finansposter	617	1 110	-30	-37
Skattekostnad	374	674	532	665
Andre driftskostnader	24 959	44 927	26 046	32 557
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>184 511</i>	<i>332 120</i>	<i>210 973</i>	<i>263 716</i>
- Kostnader særskilt tilrettelegging	-6 348	-11 427	-683	-854
<i>Sum kostnader ordinær drift</i>	<i>178 163</i>	<i>320 693</i>	<i>210 290</i>	<i>262 863</i>

Kostnadene i familiebarnehagene er fordelt på plasser for små og store barn med forholdstallet 1,25, til forskjell fra ordinære barnehager hvor forholdstallet er 1,8. Dette gjør at en plass for barn som er 3 år og eldre, koster mer i familiebarnehager enn i ordinære barnehager. Familiebarnehager er imidlertid først og fremst et tilbud til små barn, og for denne aldersgruppen er ressursbruken klart lavere i familiebarnehager enn i ordinære barnehager. Nominell kostnadsøkning i familiebarnehagene fra 2023 til 2024 er 6,9 %.

De minste barnehagene har høyere enhetskostnader enn større barnehager. De har også ulik kostnadsstruktur. De største barnehagene har høyere utgifter til lokaler og lavere personalkostnader pr. plass. Som for kommunale barnehager, er kostnadsnivået høyere i små kommuner, og det er høyere gjennomsnittlig kostnadsnivå blant barnehager i kommuner med høy kommuneinntekt.

Vi finner tydelige forskjeller mellom virksomhetskategorier når vi ser på elementer av kostnadene. Barnehagene som er del av et konsern, har lavere personalkostnader og høyere kapitalkostnader. Barnehager eid av ideelle eiere har det høyeste nivået på personalkostnader pr. plass, mens de er lavest hos de store norske og utenlandske konsernene. Disse forskjellene i personalkostnader utlignes i stor grad av husleie og andre kostnader til barnehagelokalene, så det er relativt små forskjeller i totale kostnader mellom virksomhetskategoriene.

I delkapittel 3.4 analyserte vi eiendomskostnadene med en gruppering av barnehagene etter eierskap til eiendommene. De som leier barnehagelokalene har høyere totale eiendomskostnader enn de som eier. Det er kun marginale forskjeller på gjennomsnittene for de som leier av nærstående parter og de som leier av eksterne aktører. Før 2020 var det lavere kostnader blant de som leide av eksterne. Eiendomskostnader har ellers holdt seg stabilt som andel av driftstilskuddet i perioden 2019–2024.

De gjennomsnittlige eiendomskostnadene for familiebarnehagene er betydelig høyere blant de som leier, men i stor grad handler nok dette om at det er manglende utgiftsføring av reelle kostnader blant barnehager som drives i private hjem.

Fra 2023 inneholder regnskapsskjemaet opplysninger om type husleiekontrakt. Noe av kostnadsforskjellene blant barnehager som leier, bør egentlig kunne forklares av typen leiekontrakt, men sammenstillingene viser at de som leier av eksterne med barehouse-avtale eller lignende kontrakt, faktisk har betydelig høyere husleiekostnad pr. plass enn de som leier med en annen kontraktstype. Gitt at barehouse-avtaler legger det meste av driftsansvaret for byggene over på leietaker, skulle man, alt annet likt, forvente at mønsteret var omvendt.

Med ny rapportering har vi også fått balansekontoer. Disse er hovedsakelig presentert rent deskriptivt, fordelt etter eierskap til lokalene. De som eier har naturlig nok mer eiendeler, men de har også betydelig mer egenkapital.

En analyse av lånekostnader viser at disse er skjevt fordelt, så noen barnehager med svært høye finanskostnader trekker gjennomsnittet opp. Kapitalstrukturen vil avhenge av eierskap til lokalene. Når eiendommene skilles ut fra barnehagene, reduseres barnehagenes finanskostnader, og finanskostnadene har gått ned etter 2020. Finanskostnaden knyttet til lokalene forsvinner ikke, men vil i stedet reflekteres gjennom husleien.

Gjennomsnittlige pensjonsutgifter er 11,1 % av lønnsutgiftene i ordinære barnehager og 4,4 % i familiebarnehager. Det betyr at pensjonsutgiftene fortsetter å øke noe, i hvert fall for de som ikke har en

ren innskuddsbasert modell. Mange barnehager rapporterer imidlertid ulike kombinasjoner av pensjonsordninger, trolig som følge av at de har endret modell i løpet av de senere årene.

Vi har også sett på rapporteringen av transaksjoner med nærstående. 1491 private barnehager rapporterer om gjennomsnittlige driftsrelaterte transaksjoner med nærstående parter på over 1,3 millioner kroner pr. barnehage. De samlede beløpene er størst for kategoriene administrasjon og leie av barnehageeiendom.

545 barnehager rapporterer transaksjoner knyttet til balansekontoene. For balansen er det naturlig nok mer variasjon i omfanget pr. barnehage, med enkelte store beløp knyttet til lån, fordringer og påkostning av eiendom.

Til slutt har vi undersøkt lønnsomheten. Lønnsomheten i de ordinære barnehagene har i gjennomsnitt vært forholdsvis lav de senere årene. Resultatgraden var 1 % i 2024, mot 1,3 % i 2023 og 0,5 % i 2022. Driftsmarginen var 1,5 % i 2024. 60 % av barnehagene har positivt årsresultat. Inntektene økte med 4,7 % fra 2023 til 2024, mens kostnadene økte med 5 %.

Det er de største barnehagene som har best lønnsomhet. Gruppert etter virksomhetskategori, er det norske små konsern og selvstendige aksjeselskaper som har høyest resultatgrad. Vi ser da bort fra de personlig næringsdrivende. De store norske konsernene har svakest resultat.

Familiebarnehagene hadde et stort fall i lønnsomhet i 2023, og resultatene er enda litt svakere i 2024. Barnehagene går i gjennomsnitt med underskudd når vi tar hensyn til en beregnet godtgjørelse for eiere av enkeltpersonforetak. Inntektsveksten var 6,6 %, mens utgiftsveksten, inkludert særskilt tilrettelegging, var 6,7 %.

4. Sammenstilling kommunale og private barnehager

I de to foregående kapitlene har vi beregnet kostnadene i de ulike barnehagetyper. I dette kapitlet vil vi sammenligne kostnadene mellom kommunale og private barnehager, og mellom ordinære barnehager og familiebarnehager. Vi vil også se på hva barnehagesektoren totalt sett koster, og hvordan den er finansiert.

4.1 Sammenstilling av kostnader og kostnadsfaktorer mellom barnehager

Tabell 4-1 viser kostnader pr. heltidsplass i 2024 for kommunale barnehager, ordinære private barnehager og private familiebarnehager. Tallgrunnlaget er Tabell 2-10 i kapitlet om kommunale barnehager og Tabell 3-27 i kapitlet om private barnehager, men rekkefølgen og summeringene er stokket om for sammenligningens skyld. I den siste summeringen legger vi til grunn en antakelse om at kapitalkostnadene i private barnehager ikke er knyttet til særskilt tilrettelegging, noe vi vet at er tilnærmet korrekt for kommunale barnehager.

Tabell 4-1 Kostnader i kr pr. heltidsplass i 2024 etter barnehagetype.

	Kommunale	Private barnehager	
		Ordinære	Familie
<i>Sum kostnader store barn</i>	<i>223 329</i>	<i>184 511</i>	<i>210 973</i>
Herav særskilt tilrettelegging	26 542	6 348	683
<i>Driftskostnader ordinær drift, store barn</i>	<i>196 805</i>	<i>178 163</i>	<i>210 290</i>
Herav avskrivninger og husleie	9 908	12 759	16 968
Herav netto finansposter		617	-30
Herav skattekostnad, tilleggsvirksomhet og eierkostnader		561	533
<i>Barnehagerelaterte driftskostnader ordinær drift, uten kapital-, finans-, og skattekostnad, store barn</i>	<i>186 897</i>	<i>164 226</i>	<i>192 819</i>
Forholdstall for kostnader små barn	1,8	1,8	1,25
<i>Sum kostnader små barn</i>	<i>401 993</i>	<i>332 120</i>	<i>263 716</i>

Kommunale barnehager har de høyeste kostnadene av de tre barnehagetyperne. For småbarnsplasser har familiebarnehagene klart lavest kostnader. Så lenge kostnadene fordeles etter ulike forholdstall for familiebarnehager og ordinære barnehager, er disse ikke direkte sammenlignbare. I neste figur og påfølgende tabell, som fokuserer på kostnadsforskjeller, regner vi om kostnadstallene for familiebarnehager slik at også disse er fordelt med forholdstall 1,8.

Sum kostnader pr. plass, som står i øverste linje, er 17,4 % lavere i private barnehager enn i kommunale. Dette er en redusert differanse fra 22,1 % i 2023 og 18,5 % i 2022. Mye av forskjellen skyldes ulikt omfang av særskilt tilrettelegging. Forskjellen i driftskostnader til ordinær drift er 9,5 % i 2024, mot 14,6 % i 2023 og 12,3 % i 2022. Økningen fra 2022 til 2023 var i noen grad en effekt av endret rapportering knyttet til særskilt tilrettelegging. Se tilsvarende avsnitt i TF-rapport 907 for nærmere omtale av dette. Som vi så i kapittel 2, var pensjon den posten som bidro mest til lavere kostnader i 2024 for kommunale barnehager.

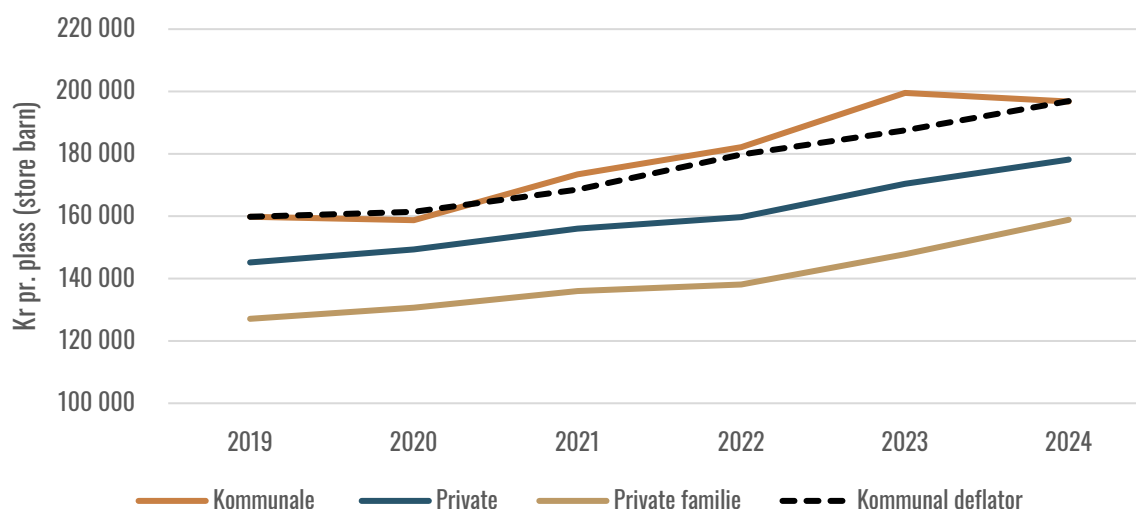
Kapitalkostnadene er krevende å sammenligne mellom kommunale og private barnehager. Datagrunnlaget har blitt enda mer detaljert for de private barnehagene, mens de kommunale dataene er veldig overordnede, og sammenligningen må dermed gjøres på de kommunale dataenes premisser. I Tabell 4-1 viser vi avskrivninger og husleie for både kommunale og private barnehager, mens kun de private har finansposter. Renteutgifter til kommunale barnehager er ikke tilgjengelig i regnskapene, men de er en del av de alternative beregnede kapitalkostnadene på 12 621 kroner pr. plass, jf. kapittel 2. Posten med avskrivninger og husleie er heller ikke direkte sammenlignbar, ettersom husleie typisk vil dekke mer enn avskrivningene. Dermed blir fordelingen mellom leietakere og selveiere avgjørende. For kommunale barnehager utgjør husleie ca. 17 % av beløpet under Avskrivninger og husleie, mens tilsvarende andel for de private barnehagene er ca. 72 %. I noen grad, både i kommunal og privat sektor, fastsettes også husleien av eier selv, og grunnlaget for husleien kan variere.¹⁸

Tabell 4-1 viser også driftskostnader uten avskrivninger, finanskostnader, skatt, eierkostnader og eventuell tilleggsvirksomhet. For dette kostnadsbegrepet er kostnadsforskjellen mellom kommunale og private ordinære barnehager 12,1 % av kommunale kostnader.

I Figur 4-1 viser vi utviklingen over tid i kostnader, ekskl. særskilt tilrettelegging, fordelt på de tre barnehagetyperne. Vi viser kostnader i kroner pr. heltidsplass for barn som er 3 år og eldre, og vi bruker forholdstall 1,8 også for familiebarnehagene.

¹⁸ Husleien skal likevel ikke overstige nivå eller vilkår som avviker fra eller overstiger det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter, jf. barnehageloven §23.

Figur 4-1 Kostnader ordinær drift i kroner pr. heltidsplass for store barn, 2019–2024.



Figuren illustrerer det vi har vist i tabellene for kostnadsutvikling i kapittel 2 og kapittel 3. I 2021 og 2023 var det en betydelig realøkning i kommunale kostnader målt mot kommunal deflator, mens veksten ble lavere påfølgende år. Totalt i perioden 2019 til 2024 har det vært en reell nedgang på 0,1 %. Private barnehager har også hatt en reell nedgang på 0,4 %, mens familiebarnehagenes realvekst har vært 1,3 %.¹⁹

4.2 Analyse av kostnadsforskjeller

Vi har vist at kommunale barnehager har høyere kostnader enn private ordinære barnehager, og at familiebarnehager er billigere i drift enn ordinære barnehager. Tabellen foran spesifiserer ikke personalkostnadene. Det er flere forhold som gjør sammenligningen usikker, så disse bør omtales spesifikt før en slik sammenligning gjøres.

I de neste to tabellene har vi lagt til grunn at tilskudd til særskilt tilrettelegging i private barnehager i sin helhet dekker personalkostnader som ikke er en del av ordinær drift. Personalkostnadene som ble vist i Tabell 3-4 er dermed fratrasket særskilt tilrettelegging når vi her presenterer personalkostnadene til ordinær drift. Personalkostnadene til kommunale barnehager er som i Tabell 2-5, med de definisjonene som er beskrevet i kapittel 2. Sammenligningen mellom kommunale og private baserer seg på en antakelse om at det ikke er vesentlige forskjeller i omfanget av kjøp av tjenester som erstatter lønnede ressurser, for eksempel til administrasjon og vedlikehold. Administrasjonspåslaget i kommunale barnehager er ikke regnet som del av personalkostnadene, så det antas at sammenlignende tjenester kjøpes eksternt i private barnehager.²⁰

¹⁹ Her hvor vi har brukt forholdstallet 1,8 mellom små og store barn, blir den beregnede veksten 1,4 prosent over deflator.

²⁰ Med eksterne kjøp menes her også kjøp av tjenester fra nærstående parter, til forskjell fra administrasjon utført av lønnet personale.

Tabell 4-2 viser den anslåtte fordelingen mellom personalkostnader og andre kostnader til ordinær drift når vi antar at de privates utgifter til særskilt tilrettelegging er personalkostnader. Personalkostnadene er vesentlig lavere i private barnehager, mens utgiftene til andre kostnader er forholdsvis like i ordinære barnehager. Tilsvarende beregning av 2023-kostnader i fjorårets rapport, viste høyere utgifter til både personalkostnader og andre kostnader i de kommunale barnehagene (TF-rapport 907).

Tabell 4-2 Anslått fordeling av kostnader til ordinær drift mellom personalkostnad og andre kostnader, pr. plass.

	Kommunale	Private ordinære	Private familiebarnehager (forholdstall 1,8)
Personalkostnader utenom særskilt tilrettelegging	157 243	139 454	125 957
Andre kostnader, inkl. kapital.	39 562	38 709	32 869
Sum ordinær drift inkl. kapital	196 805	178 163	158 856

Tabell 4-3 viser flere egenskaper ved barnehagene som kan være med på å forklare kostnadsforskjellene mellom kommunale, ordinære private barnehager og private familiebarnehager. Siden Tabell 2-8 viste at det er kostnadsforskjeller mellom kommuner med og uten private barnehager, inkluderer vi en egen kolonne for kommunale barnehager hvor de kommunene som ikke har privat barnehager, holdes utenfor.

Tabellen viser at personalkostnadene utgjør 80,0 % av totale kostnader i kommunale barnehager, mens tilsvarende tall for private ordinære barnehager er 78,3 %. I kommuner som har private barnehager, utgjør personalkostnaden 79,4 % i de kommunale barnehagene.

Kommunale barnehager har både færre oppholdstimer pr. årsverk og høyere kostnader pr. årsverk, så både personaltetthet og lønns-/pensjonsnivået er med og forklarer kostnadsforskjellene mellom kommunale og private barnehager. Det er tilnærmet ingen forskjell i kommunalt lønns- og pensjonsnivå om vi inkluderer eller utelater kommuner uten private barnehager. Siden årsverk og kostnader rapporteres separat, må det understrekes at det er usikkert om kostnad pr. årsverk er et presist mål på lønn- og pensjonsnivå.

Selv om vi har tatt forbehold om sammenlignbarheten mellom kommunale og private barnehager på dette området, fremstår det som tydelig at personalkostnader, og herunder pensjon, utgjør en stor del av kostnadsforskjellen mellom kommunale og private barnehager. Samtidig er betydningen av pensjon betydelig mindre enn i 2023. Beregninger basert på tallene i tabellen anslår at forskjellen i pensjonsutgifter mellom kommunale og private barnehager utgjør ca. 7 600 kroner pr. plass, eller omtrent 41 % av den totale kostnadsforskjellen mellom kommunale og private barnehager. Denne forskjellen i pensjonsutgifter vil være sammensatt av forskjell i bemanning, forskjell i lønnsnivå og forskjell i pensjon som prosent av lønn. En tidsserie for pensjonsutgift pr. årsverk finnes i Vedlegg 1.

Tabell 4-3 Faktorer som kan ha betydning for kostnadsvariasjoner mellom barnehagetyperne, 2024.

	Kommunale	Kommunale i kommuner med private	Private ordinære	Private familie
Kostnader i kr pr. korrigert oppholdstime				
Ordinær drift ²¹	91,11	90,05	82,48	73,54
Særskilt tilrettelegging	12,28	13,17	2,94	0,24
Sum kostnader	103,39	103,23	85,42	73,78
Personalinnsats og kostnader				
Korr. oppholdstimer pr. årsv. (grunnbem. og styrer) ²²	10 665	10 843	11 014	11 317
Personalkostnader i kr pr. årsverk ²³	744 530	744 363	683 842	601 011
- av dette pensjonsutgifter pr. årsverk	100 416	101 095	65 718	14 043
Personalkostnader – del av kostnader ordinær drift ²⁴	80,0 %	79,4 %	78,3 %	79,3 %
Sammensetning av tilbud og barnegruppe				
Andel barn med spesialpedagogisk hjelp	4,0 %	4,1 %	3,2 %	1,2 %
Andel minoritetsspråklige barn	23,6 %	24,4 %	16,3 %	17,9 %
Andel med styrket norskoppl. med ekstra personal	5,1 %	5,3 %	3,4 %	1,3 %
Andel oppholdstimer, barn 0–2 år	36,4 %	36,4 %	37,9 %	69,0 %
Andel barn med oppholdstid under 33 t/uke	0,9 %	0,7 %	0,3 %	0,9 %
Barnehagestørrelse og organisering				
Små barn, oppholdstimer	40 751	43 315	45 848	11 035
Store barn, oppholdstimer	71 170	75 538	75 000	4 951
Sum korrigerte oppholdstimer (små barn = 1,8)	144 521	153 505	157 527	24 813
Andel «basebarnehager»	6,1 %	7,0 %	5,8 %	
Gjennomsnittlig gruppestørrelse små barn	11,0	11,2	12,0	
Gjennomsnittlig gruppestørrelse store barn	18,7	19,0	19,4	
Gjennomsnittlig gruppestørrelse blandet gruppe	15,2	15,6	17,3	

Vi kan også anslå kostnadsbetydningen av forskjellen i oppholdstimer pr. årsverk i grunnbemanningen.

Legger vi den gjennomsnittlige kommunale personalkostnaden på 744 530 kroner pr. årsverk til grunn, utgjør forskjellen i oppholdstimer pr. årsverk mellom kommunal og private ordinære barnehager ca. 4 778

²¹ Inkl. regnskapsført kapital og administrasjonskostnader.

²² I definisjonen av oppholdstimer pr. årsverk har vi bare inkludert styrere, pedagogiske ledere og annen grunnbemanning. Andre personalressurser, som for eksempel to-språklige assistenter, er utelatt. Dette samsvarer med Statistisk sentralbyrås definisjon av årsverk til basisvirksomhet (se statistikkbanken tabell 12436).

²³ For barnehager som er enkeltpersonforetak, er beregnet lønn til eier inkludert. Dette gjelder i hovedsak familiebarnehagene. Utgifter og årsverk knyttet til særskilt tilrettelegging er holdt utenfor.

²⁴ Både personalkostnader og sum kostnader er begrenset til ordinær drift.

kroner pr. plass. Begrenser vi oss til kommuner som har private barnehager, er kostnadsforskjellen mellom de private og kommunale 2 298 kroner som følge av bemanningsforskjellen.

Tabellen viser videre forskjeller i sammensetning av barn, antall plasser og organisering av barnegrupper. Kommunale barnehager har flere barn med behov for særskilte oppfølging. Dette skal ikke påvirke utgifter til ordinær drift så lenge disse funksjonene er skilt i regnskapene.

Vi vet fra tidligere analyser at barnehager med en større andel små barn også har lavere kostnader pr. alderskorrigert plass. Selv om de kommunale har en lavere andel små barn enn de private, er forskjellen liten, og den vil nok ikke være en viktig forklaring på den samlede kostnadsforskjellen.

Private barnehager har i gjennomsnitt noe flere plasser pr. barnehage når vi sammenligner med alle kommunale barnehager, mens forskjellen er mindre når vi kun sammenligner med kommuner med private barnehager. Vi vet fra tidligere analyser at små barnehager i snitt har lavere kostnadseffektivitet, noe som kan skyldes at tomme plasser har relativt større økonomisk betydning når antall plasser er lavt. Det kan også være vanskelig å sette sammen optimal gruppestørrelse, særlig hvis barnehagen er liten fordi den er plassert i et område med få barn. Barnegruppene er i gjennomsnitt oppgitt å være noe mindre i kommunale enn i private barnehager.

Noen av tallene i tabellen kan finnes i tabellene i Vedlegg 1 sammen med tall for tidligere år.

4.3 Finansiering av barnehagene

Etter overgangen til rammefinansiering i 2011 er barnehager i all hovedsak finansiert gjennom kommunale tilskudd/egenfinansiering og foreldrebetaling. Andre finansieringskilder står nå for ca. 1–3 % av samlet finansiering. Det er finansieringen av den samlede driften som vises, også det som gjelder særskilt tilrettelegging.

Tabell 4-4 Finansiering av kommunale og private barnehager i % av sum finansiering, 2024.

	Kommunale barnehager	Private ordinære barnehager	Private familiebarnehager
		(n=2222)	(n=278)
Oppholdsbetaling og kostpenger	9,4 %	12,0 %	10,7 %
Kommunal driftsfinansiering/ kommunale driftstilskudd	89,0 %	86,9 %	88,8 %
Andre regnskapsførte inntekter	1,7 %	1,1 %	2,5 %
Inntekt fra tilleggsvirksomhet		<0,1 %	0 %
<i>Sum</i>	<i>100 %</i>	<i>100 %</i>	<i>100 %</i>

I de kommunale barnehagene er finansieringen hovedsakelig delt mellom kommunal egenfinansiering på 89,0 % og brukerbetaling på 9,4 %. Øvrige inntekter utgjør ca. 1,7 %. I de private ordinære barnehagene er den kommunale andelen av finansieringen noe lavere (86,9 %), mens brukerbetalingen utgjør 12,0 % av finansieringen.

I 2023 var andelen foreldrebetaling 10,8 % i kommunale barnehager og 14,2 % i private ordinære barnehager. Lavere andeler i 2024 kan forklares med reduserte nasjonale maksimalsatser. I 2024 var det en generell maksimal foreldrebetaling på 3000 kroner pr. måned fra 1. januar. Dette var en videreføring fra nivået i 2023. Fra 1. august ble denne satsen ble satt ned til 2000 kroner, mens den for kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 ble redusert til 1500 kroner. I kommunene i Finnmark og Nord-Troms var barnehagene gratis gjennom hele 2024, noe som ble innført i august 2023. Med betalingsfri juli måned, blir dette henholdsvis 27 000 kroner, 24 000 kroner og 0 kroner for 2024 totalt sett. I 2023 var årssummene 18 000 kroner for Finnmark og Nord-Troms og 33 000 kroner for resten av kommunene.

Dette var de ordinære maksimalsatsene, men det finnes også moderasjonsordninger for søsken og for husholdninger med lav inntekt som påvirker den faktiske fordelingen mellom brukerbetaling og tilskudd. Både for kommunale og private barnehager bidrar dette til lavere inntekter fra foreldrebetaling, og kompenseres med kommunal finansiering.

4.4 Kommunale kostnader og tilskudd til private barnehager

4.4.1 Kommunale tilskuddssatser for ordinære barnehager

Kommunene som har både kommunale og private ordinære barnehager, beregner en sats for tilskudd til de private barnehagene på bakgrunn av kostnadene i sine kommunale barnehager. Kapitalkostnader blir dekket av en nasjonal sats som er lik for alle kommuner.²⁵ Disse tilskuddssatsene er regulert av Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Det er regnskapstall fra to år før tilskuddsåret som brukes i denne beregningen, og prisjustering skjer med kommunal deflator. Det var altså kostnadsnivået i 2022 som dannet grunnlag for satsene i 2024.

De kommunale satsene pr. heltidsplass, henholdsvis for barn i aldersgruppene 0–2 år og 3–6 år, rapporteres av kommunene til BASIL. Rapporteringen skjer i desember og gjelder satsene for det kommende året. Det er altså rapporteringen i desember 2023 som viser satsene for 2024. Det var 222 kommuner med ikke-kommunale barnehager i 2024, og vi har kommunale satser for 204 av disse.

²⁵ Se for eksempel TF-notat nr. 12/2023 for beregning av nasjonale satser for 2024.

Tabell 4-5 viser gjennomsnitt og minimums- og maksimumsverdi for de rapporterte satsene. Vi viser også gjennomsnittlig sats veid etter antall private plasser i kommunen. For eksempel vil Oslo kommunes sats gjenspeile finansieringen til et større antall private barnehageplasser enn satsen til en mindre kommune, og det veide gjennomsnittet vil reflekter hvordan satsene ser ut fra mottakersiden.

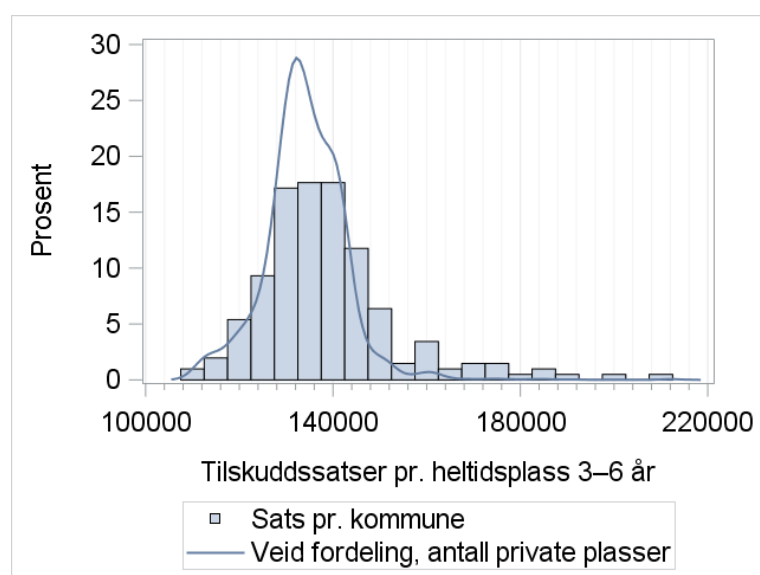
Tabell 4-5 Beskrivende statistikk, rapporterte tilskuddssatser til ordinære private barnehager.

Aldersgruppe	0–2 år	3–6 år
Gjennomsnitt	274 393	138 988
Gjennomsnitt veid etter antall private plasser pr. kommune	266 557	134 064
Minimum	224 764	111 760
Maksimum	386 988	212 209

Gjennomsnittlig sats øker betydelig sammenlignet med satsene for 2023 (TF-rapport 907). Det samme gjorde nasjonale tilskuddssatser. De nasjonale satsene for 2024 er utledet i TF-notat 12/2023, og økningen forklares med stor kostnadsvekst i tilskuddsgrunnlaget, relativt høy kommunal deflator og redusert foreldrebetaling. Forskjellen mellom laveste og høyeste sats er stor, men langt mindre enn den var i 2023.

De høyeste satsene utbetales til færre barnehageplasser, og det veide gjennomsnittet er derfor lavere enn det uveide gjennomsnittet. Figur 4-2 illustrerer fordelingen av tilskuddssatsene, både fordelingen pr. kommune og fordelingen veid etter antall private plasser. Når vi tar hensyn til hvor mange plasser som finansieres med satsene, blir det en smalere fordeling. De fleste plassene finansieres med satser mellom 125 000 og 145 000 kroner pr. storbarnsplass.

Figur 4-2 Fordeling av kommunale tilskuddssatser, sats til enkeltstående barnehager.



Tabell 4-6 viser gjennomsnittlige satser når vi grupperer kommunene etter sentralitetsklassene. De minst sentrale kommunene har de høyeste satsene, men flertallet av barnehagene ligger i sentralitetsklassene 1 til 4, hvor det skiller forholdsvis lite på satsnivået. I siste kolonne har vi beregnet satser for 2024 basert på KOSTRA og BASIL for 2022, maksimalsats for foreldrebetaling i 2024 og prisjustering med kommunal deflator. I beregningen har vi lagt deflatoren fra nasjonalbudsjettet for 2024 til grunn. Hvorvidt kommunene har lagt de samme størrelsene til grunn i de satsene som ble rapportert i desember 2023, er usikkert. Gratis barnehager i innsatssonen i Troms og Finnmark og lavere satser i øvrige kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 kompenseres med økt tilskudd. Dette bidrar til høyere satser i de minst sentrale kommunene.

Tabell 4-6 Rapporterte og beregnede satser, gruppert etter kommunenes sentralitet.

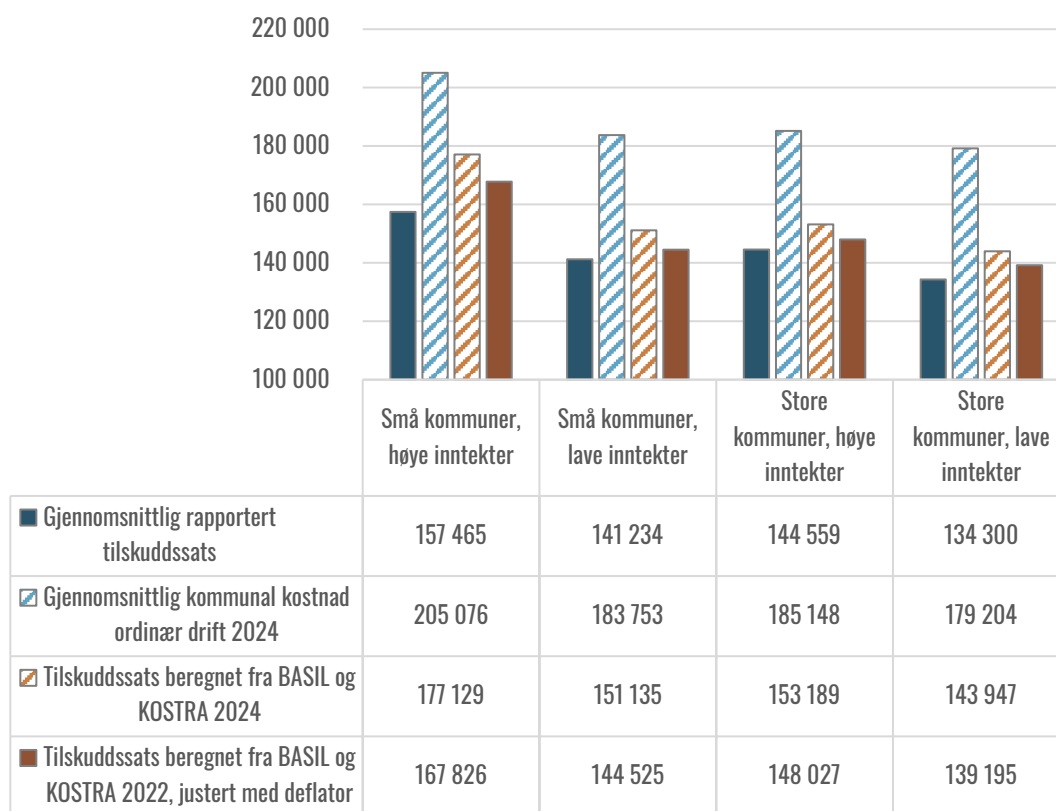
	Antall kommuner	Antall kommuner med rapporterte satser	Antall private ordinære barnehager	Kommunale tilskuddssatser (gjennomsnitt)	Beregnet sats basert på KOSTRA og BASIL
1 Sentral	5	5	387	133 539	139 612
2	21	21	632	132 120	140 781
3	54	53	670	133 424	138 472
4	65	56	349	134 987	139 566
5	104	52	167	146 454	150 681
6 Usentral	108	17	23	156 767	165 174

Variasjonen i satsene er ikke tilfeldig, og den skal reflektere kostnadsvariasjonen mellom kommunene. Vi så i Tabell 2-7 at kostnadsnivået varierte mellom kommuner med ulikt inntektsnivå og ulikt antall innbyggere. Små kommuner med høye inntekter hadde høyest kostnadsnivå i 2024, mens store kommuner med lave inntekter hadde lavest kostnadsnivå. Forskjellen mellom de to gruppene var over 36 000 kroner pr. plass når vi så på samlede kostnader til ordinær drift utenom kapitalkostnader. Hvordan slår dette ut i tilskuddsnivået? Figur 4-3 gir et bilde av dette. Gjennomsnittlig rapportert sats vises i første søyle pr. kommunegruppe. Gjennomsnittlig tilskuddssats er 157 465 kroner pr. storbarnsplass i små kommuner med høye inntekter, mens den er 134 300 kroner i store kommuner med lave inntekter, altså en forskjell på over 20 000 kroner pr. plass. Små kommuner med lave inntekter og store kommuner med høye inntekter ligger mellom disse. Merk at skalaen i figuren starter på 100 000 kroner for å fremheve variasjonen.

Andre søyle pr. kommunegruppe viser kostnadsgjennomsnittet i 2024. Dette er samme kostnadsbegrep som i Tabell 2-7, men kun beregnet på de kommunene som vi har kommunale satser for. Kommuner som ikke har private barnehager eller som ikke har rapportert satser, er dermed utelatt. Særlig påvirker det gruppen små kommuner med høye inntekter, hvor antall kommuner reduseres fra 142 til 26. Dette

påvirker også kostnadstallene i og med at kommuner uten private barnehager har høyere kostnadsnivå, jf. Tabell 2-8.

Figur 4-3 Satser sett opp mot kostnader, fordelt på kommuner etter inntekter og kommunestørrelse.

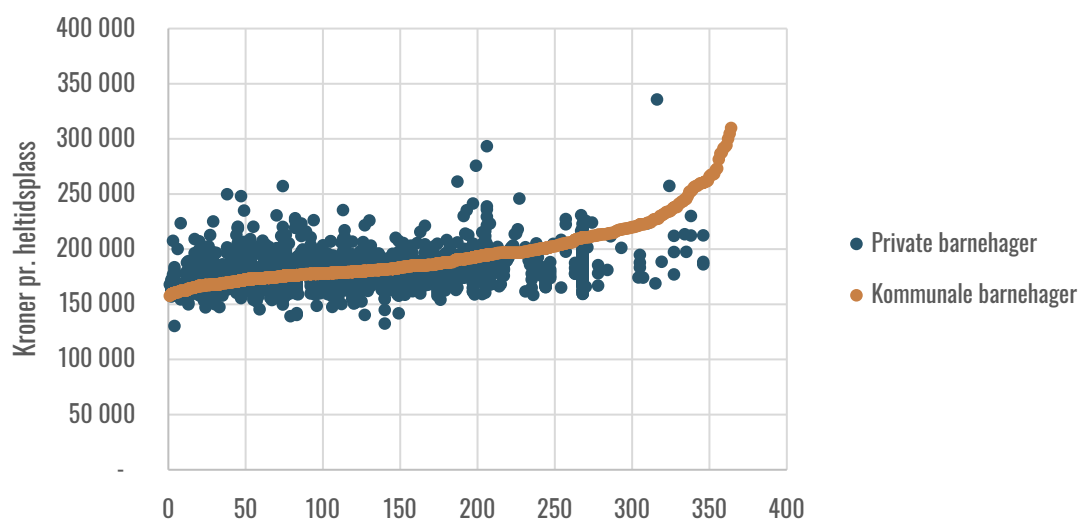


Det er imidlertid forskjell på kostnadene og det egenfinansieringsbegrepet som utgjør satsene. For det første trekkes foreldrebetaling fra, og for det andre er kommunens pensjonskostnader erstattet med et fast pensjonspåslag. Den tredje søylen viser et tilskuddsnivå basert på 2024-regnskapet, beregnet av oss etter samme metode som brukes for de nasjonale tilskuddssatsene. Disse satsene ligger noe over satsene som kommunene rapporterer. Det var imidlertid 2022-regnskapet som lå til grunn for kommunenes beregning av 2024-satsene. Den siste søylen viser tilskuddssats beregnet på KOSTRA-tall fra 2022 og prisjustert med den deflatoren som gjaldt på den tiden da satsene ble beregnet. De prisjusterte kostnadene i 2022 gir litt lavere satsgrunnlag enn kostnadene i 2024, og dette gjelder alle kommunegruppene. Det betyr at kostnadene har økt mer enn prisjusteringen anslo. Våre beregnede satser ligger likevel noe høyere enn satsene som er rapportert av kommunene. Det tyder på at kommunene har holdt flere kostnader utenfor i sin beregning enn det våre justeringer har tatt høyde for.

4.4.2 Kommunale og private kostnader i samme kommune

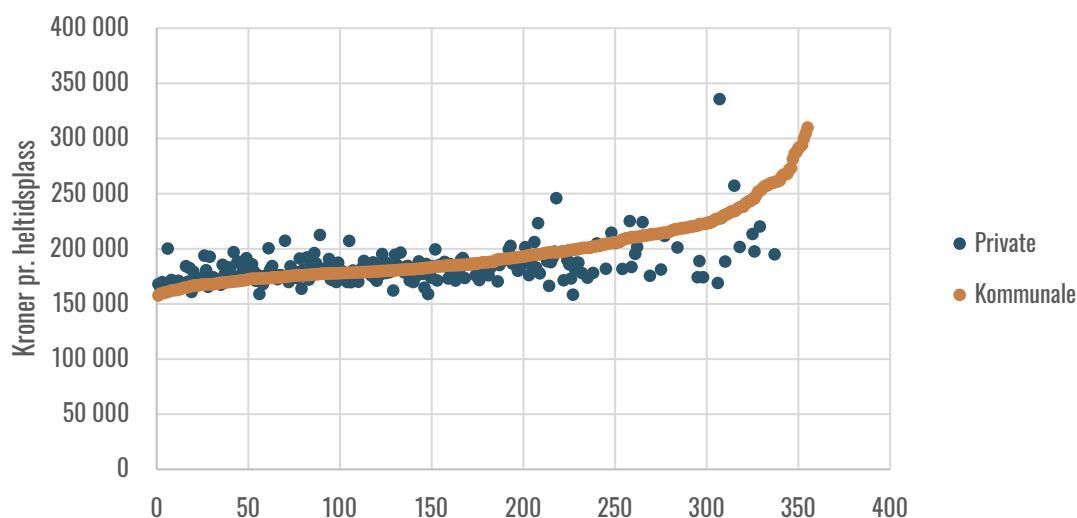
Tilskuddet til private barnehager er basert på gjennomsnittlige kostnader i de kommunale barnehagene i samme kommune. Det burde dermed kunne forventes at kostnadsvariasjonen blant private barnehager til en viss grad følger den kommunale kostnadsvariasjonen. Figur 4-4 viser variasjon i kostnader til ordinær drift for henholdsvis kommunale og private barnehager. Informasjonen er koblet på kommunenivå og sortert fra venstre til høyre etter kommunalt kostnadsnivå. De enkelte private barnehagenes kostnadsnivå er vist vertikalt med blå indikatorer over eller under den tilhørende kommunens kostnadsnivå (oransje indikatorer). Det er ikke lett å se noen samvariasjon mellom kommunale og private kostnader i denne figuren. Måling av korrelasjon viser at det likevel er en viss statistisk samvariasjon, med en statistisk signifikant korrelasjonskoeffisient på 0,20.

Figur 4-4 Sammenheng mellom gjennomsnittlig kostnadsnivå i kommunale barnehager og hver enkelt privat barnehage i samme kommune, kun ordinære barnehager, 2024.



Privat kostnadsnivå varierer betydelig innenfor den enkelte kommune, og det at vi viser hver enkelt private barnehages kostnadsnivå, kan gjøre det vanskelig å se et tydelig mønster. I Figur 4-5 presenterer vi gjennomsnittlig kostnadsnivå for de private barnehagene i hver kommune, men det gir heller ikke noen tydelig visuell samvariasjon med kommunale kostnader. Korrelasjonskoeffisienten øker likevel til 0,49.

Figur 4-5 Sammenheng mellom gjennomsnittlig kostnadsnivå i kommunale og gjennomsnittlig kostnadsnivå i private barnehager i samme kommune, kun ordinære barnehager, 2024.



4.5 Nasjonale kostnader og finansiering

Nasjonale kostnader er summen av kostnadene til samtlige kommunale og private barnehager. I kapittel 2 beregnet vi kostnadene pr. heltidsplass i kommunale barnehager og i kapittel 3 kostnadene til private barnehager. Noen barnehager var utelatt fra disse beregningene på grunn av manglende kostnadstall eller lignende. For å anslå sum kostnader på nasjonalt nivå, bruker vi enhetskostnadene fra de foregående kapitlene og ganger opp med det totale antall barnehageplasser i landet. Antall heltidsplasser er, som ellers i rapporten, beregnet som gjennomsnitt av årsmelding fra desember 2023 og desember 2024.

Kostnadsbegrepet her omfatter også særskilt tilrettelegging i tillegg til ordinær drift og er ellers som i de foregående kapitlene. Det er de regnskapsførte kapitalkostnadene som inngår både for kommunale og private barnehager.

Tabell 4-7 Totale kostnader 2024 i kommunale barnehager.

	Små barn	Store barn	Sum
Heltidsplasser 2024	49 328	86 159	135 487
Totale kostnader i kr pr. plass	401 992	223 329	
Totale kostnader (1000 kr)	19 829 349	19 241 792	39 071 141

Tabell 4-7 og Tabell 4-8 viser kostnadene for 2024 i henholdsvis kommunale og private barnehager. Sum kostnader over alle kategorier er ca. 70,3 milliarder kroner. Dette er 0,9 % høyere enn i 2023. Den lave

økningen skyldes først og fremst en svak nedgang i kommunalt kostnadsnivå, men også at antall barn i private barnehager er redusert med ca. 1420. Kommunale barnehager har økt med ca. 330 barn.

Tabell 4-8 Totale kostnader i 2024 i private barnehager.

	Ordinære barnehager		Familiebarnehager		Sum
	Små barn	Store barn	Små barn	Store barn	
Heltidsplasser 2024	48 353	79 177	1 584	694	129 807
Totale kostnader i kr pr. plass	332 120	184 511	263 716	210 973	
Totale kostnader (1000 kr)	16 058 845	14 608 953	417 776	146 334	31 231 908

Tabell 4-9 viser finansieringen av barnehagene estimert på samlet nasjonalt nivå. For kommunale barnehager er finansieringen lik kostnadene, mens private barnehager har et netto overskudd i tillegg til kostnadene. Tallgrunnlaget tar utgangspunkt i de samme tallene som i Tabell 4-4, men tallene er vist i kroner, og de er justert opp til å representere den totale populasjonen av barnehageplasser i landet. Regner vi på forskjellen mellom finansiering i Tabell 4-8 og kostnader i Tabell 4-9, så finner vi et netto overskudd for private barnehager på 286 millioner kroner.

Tabell 4-9 Finansiering 2024 - estimerte beløp på nasjonalt nivå, 1000 kroner.

	Kommunale barnehager	Private ordinære barnehager	Private familiebarnehager
Oppholdsbetaling og kostpenger	3 697 696	3 724 250	59 030
Kommunal driftsfinansiering/ kommunale driftstilskudd	35 160 365	26 905 032	480 044
Andre inntekter	665 794	330 713	13 857
Inntekt fra tilleggsvirksomhet		4 757	0
<i>Sum finansiering</i>	<i>39 071 141</i>	<i>30 964 752</i>	<i>552 930</i>

Tabell 4-10 og Tabell 4-11 viser utviklingen i antall plasser og totale kostnader i perioden 2019 til 2024 for de samme barnehagekategoriene. I kommunale barnehager har barnetallet økt litt fra 2023 til 2024, mens det har falt litt i private ordinære barnehager og falt mye i familiebarnehagene.

Utviklingen i totale kostnader er sammensatt av utviklingen i antall plasser og tilhørende kostnad pr. plass. Den samlede ressursbruken er redusert med 1,1 % i de kommunale barnehagene. Lavere kostnader og lavere andel små barn gir fall i ressursbruken, selv om det har vært en økning i antall store barn. Fra 2019 til 2024 har ressursbruken økt nominelt med 25,2 % i kommunale barnehager og med 17,1 % i private

barnehager. Vi ser at redusert bruk av familiebarnehager medfører at færre ressurser går til den delen av sektoren.

Tabell 4-10 Utvikling i plasser og kostnader, kommunale barnehager.

	Små barn	Store barn	Sum kommunale barnehager
Heltidsplasser			
2019	47 179	89 635	136 814
2020	46 759	88 861	135 620
2021	46 692	87 249	133 940
2022	47 850	85 969	133 819
2023	49 554	85 602	135 155
2024	49 328	86 159	135 487
Endring i heltidsplasser i prosent			
2019-2020	-0,9 %	-0,9 %	-0,9 %
2020-2021	-0,1 %	-1,8 %	-1,2 %
2021-2022	2,5 %	-1,5 %	-0,1 %
2022-2023	3,6 %	-0,4 %	1,0 %
2023-2024	-0,5 %	0,7 %	0,2 %
<i>2019-2024</i>	<i>4,6 %</i>	<i>-3,9 %</i>	<i>-2,1 %</i>
Sum nominelle kostnader, 1000 kroner			
2019	15 182 617	16 025 043	31 207 660
2020	14 967 728	15 802 699	30 770 427
2021	16 364 278	16 987 995	33 352 272
2022	17 588 523	17 555 869	35 144 392
2023	20 168 383	19 355 472	39 523 855
2024	19 829 349	19 241 792	39 071 141
Endring nominelle kostnader			
2019-2020	-1,4 %	-1,4 %	-1,4 %
2020-2021	9,3 %	7,5 %	8,4 %
2021-2022	7,5 %	3,3 %	5,4 %
2022-2023	14,7 %	10,3 %	12,5 %
2023-2024	-1,7 %	-0,6 %	-1,1 %
<i>2019-2024</i>	<i>30,6 %</i>	<i>20,1 %</i>	<i>25,2 %</i>

Tabell 4-11 Utvikling i plasser og kostnader, private barnehager.

	Private ordinære barnehager		Private familiebarnehager		Sum private barnehager
	Små barn	Store barn	Små barn	Store barn	
Heltidsplasser					
2019	48 864	85 555	2 400	995	137 814
2020	47 957	85 148	2 136	955	136 196
2021	47 803	83 786	2 006	901	134 496
2022	48 309	81 803	1 928	841	132 880
2023	48 822	79 894	1 750	760	131 226
2024	48 353	79 177	1 584	694	129 807
Endring i heltidsplasser i prosent					
2019-2020	-1,9 %	-0,5 %	-11,0 %	-4,1 %	-1,2 %
2020-2021	-0,3 %	-1,6 %	-6,1 %	-5,6 %	-1,2 %
2021-2022	1,1 %	-2,4 %	-3,9 %	-6,7 %	-1,2 %
2022-2023	1,1 %	-2,3 %	-9,2 %	-9,6 %	-1,2 %
2023-2024	-1,0 %	-0,9 %	-9,5 %	-8,8 %	-1,1 %
2019–2024	-1,0 %	-7,5 %	-34,0 %	-30,3 %	-5,8 %
Sum nominelle kostnader, 1000 kroner					
2019	13 178 113	12 818 425	509 092	168 856	26 674 486
2020	13 352 984	13 171 252	465 745	166 479	27 156 460
2021	13 946 151	13 580 019	453 759	163 020	28 142 949
2022	14 484 227	13 625 902	448 032	156 293	28 714 455
2023	15 475 399	14 068 970	432 344	150 272	30 126 985
2024	16 058 845	14 608 953	417 776	146 334	31 231 908
Endring nominelle kostnader					
2019-2020	1,3 %	2,8 %	-8,5 %	-1,4 %	1,8 %
2020-2021	4,4 %	3,1 %	-2,6 %	-2,1 %	3,6 %
2021-2022	3,9 %	0,3 %	-1,3 %	-4,1 %	2,0 %
2022-2023	6,8 %	3,3 %	-3,5 %	-3,9 %	4,9 %
2023-2024	3,8 %	3,8 %	-3,4 %	-2,6 %	3,7 %
2019–2024	21,9 %	14,0 %	-17,9 %	-13,3 %	17,1 %

4.6 Oppsummering

Totale kostnader til barnehager i 2023 beløper seg til 70,3 milliarder kr, fordelt på ca. 39,1 milliarder til kommunale barnehager og ca. 31,2 milliarder til private barnehager. Dette er kun en økning på 0,9 % fra året før. Lav vekst skyldes lavere kostnadsnivå i kommunale barnehager og lavere barnetall i private barnehager. Sektoren er i en trend med fallende barnetall. Fra 2023 til 2024 var det en nedgang på 1,1 % heltidsplasser i private barnehager, og en økning på 0,2 % i kommunale barnehager. Det er størst nedgang blant barn under 3 år.

I de kommunale barnehagene finansierte kommunene 89 % av utgiftene, mens andelen kommunal finansiering var 86,9 % i de ordinære private barnehagene. Foreldrebetalingen står for 9,4 % i kommunale barnehager og 12,0 % i ordinære private barnehager. De siste få prosentene består av diverse andre inntekter, jf. Tabell 4-4.

Kostnadsforskjellen mellom kommunale og private barnehager ble redusert fra 2023 til 2024. Private ordinære barnehager hadde 9,5 % lavere kostnadsnivå pr. heltidsplass sammenlignet med de kommunale barnehagene i 2024. Inkluderer vi tilrettelegging for barn med særlige behov, er kostnadsforskjellen 17,4 %. Personalkostnader forklarer det meste av kostnadsforskjellen, og selv om pensjonskostnadene falt betydelig i kommunale barnehager fra 2023 til 2024, er de fortsatt klart høyere enn i private barnehager.

Vi har også studert de kommunale tilskuddssatsene som finansierer private barnehager. Usentrale kommuner har høyere tilskuddssatser enn sentrale kommuner, og små kommuner og kommuner med høye inntekter har også høyere satser enn kommuner med flere innbyggere og lavere inntekter. Dette er som forventet ut fra variasjonen i kostnader, men det skyldes også at de minst sentrale kommunene har lavere satser for foreldrebetaling og at dette inntektstapet kompenseres gjennom det kommunale tilskuddet. Mellom kommunene varierer satsene en del, men siden de aller fleste private barnehagene er plassert i sentrale og store kommuner, ser vi at de fleste barnehagene mottar tilskudd i området 125 000 til 145 000 kroner pr. storbarnsplass.

5. Tema – analyse av balanseregnskap i BASIL

Siden 2023 har private barnehager rapportert på balanseregnskapsposter, og vi kan nå analysere to årganger av disse dataene. Det gir noen muligheter til å studere sammenhengen mellom balansedataene og driftsregnskapet, vurdere datakvalitet og hva dataene kan benyttes til. Vi viser også noe deskriptiv statistikk som ikke er inkludert i rapportens ordinære kapitler. Kapittelet inneholder også en analyse av endring i kapitalrelaterte kostnader for barnehager som har gått fra å eie til å leie lokaler.

5.1 Beskrivende statistikk fra balanseregnskap for 2023 og 2024

Utvalget av barnehager er i utgangspunktet det samme som er benyttet i delkapittel 3.4. Det vil si at barnehager som hverken har rapportert eiendeler, gjeld eller egenkapital, er holdt utenfor. Tabell 5-1 viser oversikt pr. virksomhetskategori. For å unngå at virksomhetskategoriseringsendringer fører til endringer i økonomiske variabler vi viser til her, bruker vi samme kategorisering i 2023 som i 2024 i de videre analysene.

Tabell 5-1 Utvalgte balansetall etter virksomhetskategori.

	Antall barnehager		Antall ikke rapportert*	
	2024	Endring fra 2023		Endring fra 2023
Ideelle	1 061	-8	359	15
Selvstendige aksjeselskaper	324	-18	110	-12
Utenlandskeide konsern	131	1	6	0
Norskeide små konsern	71	1	15	2
Norskeide større konsern	608	1	26	-1
Personlig næringsdrivende o.l.	27	-6	24	-5

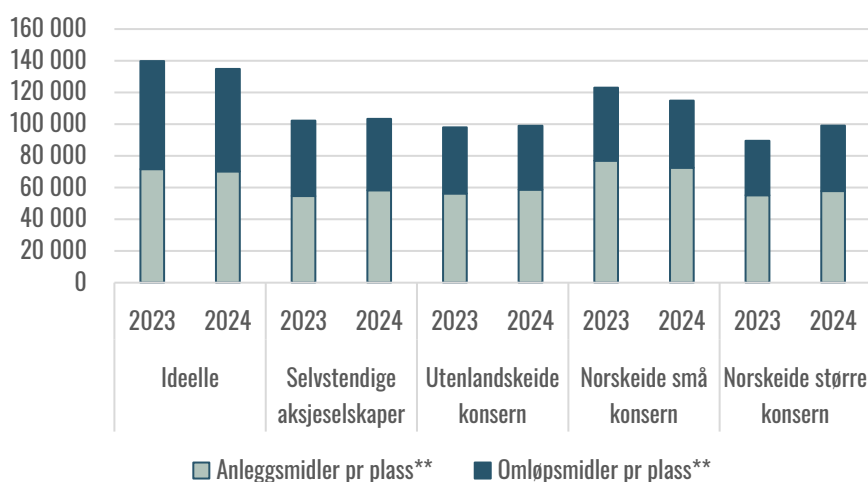
* Med manglende rapportering menes manglende tall for følgende (samtidig): eiendeler, gjeld og egenkapital

Om lag en fjerdedel av ordinære barnehager i utvalget har ikke rapportert balanseregnskap i 2024. Andelen var lik i 2023. Barnehagene som ikke har rapportert ser ut til å samsvare med hvilke barnehager som har unntak fra kravet om å være selvstendig rettssubjekt og som heller ikke har krav om å levere balanseregnskap. Blant disse er det om lag 38 prosent (ca. 9 prosent av hele utvalget) som vi har kategorisert som eiere av barnehagebygg. Barnehager med 30 eller færre barn har ikke krav om å levere balanseregnskap, så små barnehager er i liten grad representert i tallene. De 1682 barnehagene som har levert balanseregnskap representerer 87,8 % av plassene i det totale utvalget på 2222 barnehager.

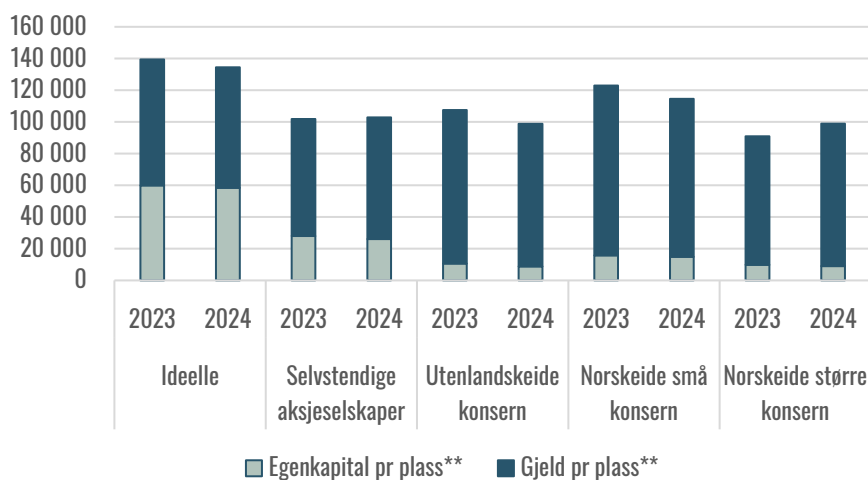
Når vi ser på noen av de mer detaljerte postene innenfor anleggsmidler, er det en høyere andel som ikke har rapportert. For eksempel er det om lag 38 prosent av ordinære barnehager som har «0» på K1260 Fast bygningsinventar, eget bygg, K1265 Fast bygningsinventar, leide lokaler og K1299 Andre driftsmidler samtidig. Dette tilsier at detaljerte analyser på spesifikke poster er mindre presise enn analyser av de mer overordnede balanseregnskapstallene.

Figur 5-1 viser eiendeler fordelt på anleggsmidler og omløpsmidler i 2023 og 2024, målt i kroner pr. plass. Det er kun små endringer fra 2023 til 2024, men anleggsmidlene er redusert noe blant norskeide små konsern og omløpsmidlene har økt hos norskeide større konsern. Det er de ideelle som skiller seg ut med høyest nivå på eiendelene, i hovedsak på grunn av omløpsmidlene. Eierandelen er også klart høyere blant de ideelle barnehagene, jf. Tabell 5-2. De norskeide små konsernene har derimot lav eierandel, men de har likevel nest høyest nivå på eiendeler blant virksomhetskategoriene. Figur 5-2 viser hvordan eiendelene er satt sammen av egenkapital og gjeld. Egenkapitalen er klart størst hos de ideelle.

Figur 5-1 Eiendeler fordelt på anleggsmidler og omløpsmidler pr. plass.



Figur 5-2 Egenkapital og gjeld pr. plass.



Gjeldsandelen, dvs. gjeld som andel av eiendelene, er høyest i konsernene, selv om eierandelen her er lavere enn blant selvstendige aksjeselskaper og ideelle. Dette gjelder også når vi kun ser på langsiktig gjeld (f.eks. banklån). Gjeldsandelen er lavest blant de ideelle.

Gjeld pr. plass følger det samme mønsteret, men det er noen barnehager med stor gjeld som drar opp summen for konsernene. Vi har også undersøkt gjennomsnittet over enkeltbarnehagers gjeldsandel, og da er tallene mer like på tvers av kategorier.

Tabell 5-2 Utvalgte gjeldsvariabler etter virksomhetskategori i 2024. Endring i prosentpoeng fra 2023 i parentes.

	Eierandel*	Gjeldsandel*	Langsiktig gjeldsandel**	Gjeld pr. plass***
Ideelle	64 % (+1)	57 % (0)	30 % (-1)	76 100 (+3 319)
Selvstendige aksjeselskaper	34 % (-1)	75 % (-2)	38 % (-3)	76 781 (-2 964)
Utenlandskeide konsern	30 % (-2)	91 % (-2)	46 % (-1)	89 953 (-6 950)
Norskeide små konsern	24 % (0)	87 % (0)	45 % (+2)	99 703 (+7 493)
Norskeide større konsern	17 % (0)	91 % (-2)	45 % (+3)	89 930 (-8 813)

* I parentes: Endring i prosentpoeng fra 2023

** I parentes: Endring i prosentpoeng fra 2023. Langsiktig gjeldsandel definert som: Langsiktig gjeld / eiendeler

*** I parentes: (Endring i kroner fra 2023)

Når vi kun ser på de vi har kategorisert som eiere av barnehagebyggene de driver i, Tabell 5-3, ser vi at gjeldsandelen er relativt lik den for eiere og leiere sammen (Tabell 5-2). Dette har sammenheng med at det ikke bare er gjelden som er mindre blant de som leier, men også egenkapitalen. Når vi måler gjeld pr. plass, er det imidlertid enda større skille mellom konsern og de øvrige, der konsernene har mye mer gjeld pr. plass.

Tabell 5-3 Utvalgte gjeldsvariabler etter virksomhetskategori i 2024. Kun de som eier barnehagebygg.

	Antall barnehager	Gjeldsandel*	Langsiktig gjeldsandel**	Gjeld pr. plass***
Ideelle	678	57% (0)	34% (-2)	71 734 (+2 262)
Selvstendige aksjeselskaper	110	74% (-3)	52% (-2)	104 191 (-9 123)
Utenlandskeide konsern	39	94% (-2)	69% (2)	214 426 (+132)
Norskeide små konsern	17	91% (0)	75% (8)	217 050 (+21 569)
Norskeide større konsern	105	92% (0)	74% (2)	280 244 (-6 269)

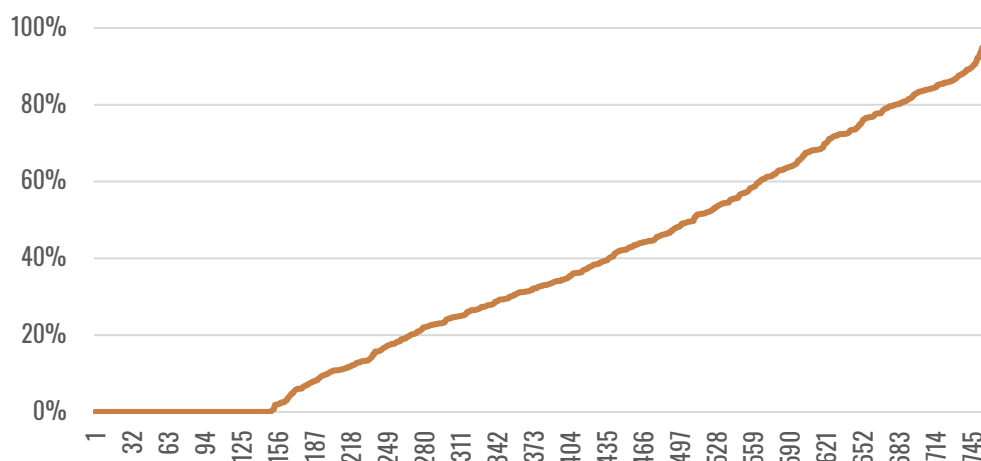
* I parentes: Endring i prosentpoeng fra 2023

** I parentes: Endring i prosentpoeng fra 2023. Langsiktig gjeldsandel definert som: Langsiktig gjeld / eiendeler

*** I parentes: (Endring i kroner fra 2023)

Figur 5-3 viser fordelingen av gjeldsandel blant barnehagene som eier barnehagebygg. Omkring 150 barnehager har ingen gjeld. For de øvrige er det en jevn stigning fra 0 til 90 % gjeldsandel, og noen få som har opp mot 95 %.

Figur 5-3 Fordeling av langsiktig gjeldsandel* i 2024, kun de som eier barnehagebygg og har rapportert eiendeler.



* Langsiktig gjeldsandel definert som: Langsiktig gjeld / eiendeler

Med den nye rapporteringen fra 2023 rapporterer barnehager detaljert på typer gjeld/lån. I tabellen under viser vi dette som andel av sum langsiktig gjeld for hver virksomhetskategori. Vi ser at det er svært lite omfang av konvertible lån, obligasjonslån og lån fra ansatte og eiere. Mesteparten av langsiktig gjeld er til Husbanken, men også noe til kredittinstitusjoner. Blant konsernene er det også et innslag av lån fra konsern.

Tabell 5-4 Typer lån som andel av langsiktig gjeld i 2024. Kun de som eier barnehagebygg. Endring i prosentpoeng fra 2023 i parentes.

	Konvertible lån	Obligasjons- lån	Ansatte og eiere	Husbanken	Konsern	Kreditt- institusjoner	Annen
Ideelle	2% (1)	0% (-1)	-	64% (-7)	5% (2)	28% (5)	0% (-1)
Selvstendige aksjeselskaper	-	-	-	74% (-6)	1% (1)	24% (5)	1% (0)
Utenlandskeide konsern	-	-	-	100% (0)	-	-	-
Norskeide små konsern	-	-	-	64% (-15)	6% (-1)	30% (15)	-
Norskeide større konsern	-	-	-	85% (5)	9% (0)	6% (-5)	-

5.2 Kan investeringer i eksisterende barnehager anslås fra balanse og avskrivninger?

Et foretaks anleggsmidler avskrives som regel årlig. Avskrivninger er en del av resultatregnskapet, mens anleggsmidler inngår i balanseregnskapet. Uten nye reelle anleggsmidler eller frafall av tidligere anleggsmidler vil endringer i anleggsmidler fra et år til et annet være lik avskrivningene. Dersom anleggsmidler et år er høyere enn fjorårets fratrasket årets avskrivninger, har det tilkommet nye anleggsmidler eller det er gjort en revurdering av verdien av anleggsmidlene. Med dette resonnementet kan man anslå investering i barnehagebygg (der vi med barnehagebygg mener posten K1100 Barnehagebygg, som inngår i anleggsmidler) ved å regne ut:

$$\begin{aligned} \text{Investering i barnehagebygg}_{2024} \\ &= K1100 \text{ Barnehagebygg}_{2024} - (K1100 \text{ Barnehagebygg}_{2023} \\ &\quad - \text{Avskrivninger på barnehagens bygning(er)}_{2024}) \end{aligned}$$

Vi har brukt denne metoden til å anslå investeringer i barnehager, og vi viser resultatene etter virksomhetskategori og for de som er kategorisert som eier av barnehagebygg i tabellen under.

28 barnehager av de som har levert balanseregnskap og som vi har kategorisert som eiere av barnehagebygg har ført 0 i 2024 på K1100 Barnehagebygg, som inngår i anleggsmidler. Av disse har 13 barnehager rapportert et positivt tall på posten K6000 Avskrivning på barnehagens bygning(er). Videre har 10 av disse rapportert 0 på K1100 også i 2023. Fordi disse barnehagene har rapportert avskrivninger, men ikke anleggsmidler av typen barnehagebygg, har vi utelatt disse fra tabellen under.

Vi ser i tabellen under at det anslåtte investeringsnivået er lavere enn avskrivningene for de fleste virksomhetskategoriene, unntatt selvstendige aksjeselskaper og norskeide små konsern. Merk at nye barnehager i 2024 ikke inngår i utvalget. Selvstendige aksjeselskaper har det høyeste nivået på investeringer som andel av K1100 Barnehagebygg (9 prosent).

De som har positivt tall for investeringer, dvs. at K1100 Barnehagebygg i 2024 var høyere enn i 2023 når vi tar hensyn til avskrivninger, har imidlertid i all hovedsak en nedgang i langsiktig gjeld fra 2023 til 2024.

Tabell 5-5 Barnehagebygg og tilhørende avskrivninger etter virksomhetskategori. Kun de som eier barnehagebygg. Tall fra resultatregnskap 2024 i millioner kroner.

	K1100 Barnehagebygg	Avskrivning på barnehagens bygning(er)	Anslag investeringer*	Anslag investeringer som andel av K1100 Barnehagebygg
Ideelle	2 472	146	111 (143)	4%
Selvstendige aksjeselskaper	468	23	42 (48)	9%
Utenlandskeide konsern	549	31	20 (23)	4%
Norskeide små konsern	144	5	8 (8)	6%
Norskeide større konsern	1 919	111	6 (27)	1%

* K1100 i 2024 minus K1100 i 2023 pluss årets avskrivning på barnehagens bygning(er). I parentes er summen for de som har positive tall.

Analysen over er for barnehager som har vært i drift i minst et år. De store investeringene skjer ved bygging av nye barnehager, og vi har undersøkt tallene for barnehager som har etablert drift i lokalene i 2023 og 2024 for å se om balansetallene kan gi informasjon om kapitalkostnadene for nye barnehager og om det også gjøres investeringer i år to. Dessverre er tallgrunnlaget tynt. Vi finner kun 1 barnehage etablert i 2023. Denne har også rapportert balansetall i 2023 og 2024, og basert på de to årgangene ser det ut til at bygget skrives ned raskere enn 40 år. Anleggsmidler pr. plass er forholdsvis lave sammenlignet med tallene som inngår i beregningen av kapitaltilskuddsdelen av de nasjonale tilskuddssatsene (TF-notat 34/2025). I 2024 er det ni etablerte private barnehager, men kun én av disse har rapportert balansetall. Også for denne barnehagen er anleggsmidler pr. plass et lavt tall sammenlignet med grunnlaget for kapitaltilskudd.

For å oppsummere ser vi at det er noen mangler i balanseregnskapsdata, som gjør at tallene fra BASIL ikke viser hele bildet for sektoren. Samtidig er det sannsynlig at de som ikke har rapportert står for relativt sett små verdier, noe som isolert sett gjør datakvalitetsproblemet noe mindre. Dataene gir verdifull innsikt i gjeldssituasjonen til barnehagene og lånetyper de benytter og innehar. Med en lengre dataserie kan det være grunnlag for mer omfattende analyser av anleggsmidler og sammenhengen med kapitalkostnader. Det kan også gi bedre grunnlag for kvalitetssikring av datagrunnlaget.

5.3 Endring i kostnader ved overgang fra eie til leie

De siste ti årene har mange barnehager gått fra å eie til å leie barnehagelokalene. Vi gjennomfører en analyse av økonomien til barnehager som har gjort denne endringen. Analysen bruker ikke balanseregnskapet, men baseres på husleie, avskrivninger og finanskostnader. Datagrunnlaget er begrenset til perioden fra 2021 til 2024 ettersom regnskapsskjemaet da lar oss se spesifikt på avskrivninger til fast eiendom. I disse årene har vi også direkte rapportering i BASIL på hvorvidt barnehagen eier eller leier

barnehagelokalene. Analysen dekker altså ikke det store omfanget av eiendomstransaksjoner som skjedde i perioden 2019 til 2022, og kostnadsforholdene kan ha vært annerledes for disse.

Analysen har for det første mål om å vise elementene det bør tas hensyn til i en slik beregning, og for det andre å forsøke å tallfeste disse. Beregningen er likevel basert på noen antakelser og forenklinger, og gir kun et grovt anslag.

Skillet mellom å eie og å leie er basert på at barnehagen rapporterte statusen «Eier» i regnskapsskjema for 2021 og «Leier» i regnskapsskjema for 2023. Vi har videre sjekket at barnehagen fortsatt rapporterer at den leier i 2024. Vi har forsøkt å fjerne barnehager som åpenbart har feilrapportert status ett eller begge av disse årene. Vi ser likevel at flere av de som eide i 2021 også hadde noe omfang av leieutgifter. Dette kan handle om leie av andre typer lokaler eller enkelte avdelinger i leide bygg. Vi ser uansett at de har en klar overvekt av utgifter til avskrivninger og renter i 2021.

Vi har valgt å begrense analysen til å se på private ordinære barnehager som har gått fra å eie til å leie med barehouse-kontrakt. Vi kan da legge til grunn at vedlikeholdskostnadene ikke påvirkes, slik at vi kan fokusere på husleie og kapitalkostnader. Totalt utgjør dette 53 barnehager.

Den første delen av resultatene, det som påvirker regnskapsførte drifts- og finanskostnader, vises i den øverste seksjonen av Tabell 5-6. Utgiftspostene som blir lagt til grunn for utregning av kostnader til lokaler er leie, avskrivning, og rentekostnader. I 2021 skiller ikke regnskapstallene mellom leie av barnehagelokaler og leie andre lokaler og heller ikke mellom avskrivning bygninger og avskrivninger annen fast eiendom, så for dette året ligger begge i samme kategori.

Vi velger å vise tallene for 2021 i tre ulike formater. I første kolonne vises utgiftene slik de var nominelt i 2021. I kolonne to har alle utgifter blitt justert til 2024-kroner ved bruk av kommunal deflator.²⁶ I kolonne tre har vi i tillegg valgt å vise utgiftene for 2021 justert for endringen i rentenivået fra 2021 til 2024. Vi har brukt endringen i 10 års fastrente i Husbanken, som økte fra 1,90 til 3,89.

Det er ikke nødvendigvis åpenbart at man skal prisjustere avskrivninger og renter. Mange barnehager som eier sine lokaler, vil med ordinær drift ha hatt uendrede avskrivninger og lavere gjeld i 2024 enn i 2021, ikke en økning slik vi har lagt inn. Eiere av lokaler vil likevel over tid ha behov for nye investeringer, og en prisjustering vil kunne fungere som et grovt anslag på gjenanskaffelseskostnaden.

Tallene viser at summen av husleie, avskrivninger, og rentekostnader økte nominelt fra 34,5 millioner kroner i 2021 til 71,7 millioner kroner i 2024. Det gir en vekst på 108 % mens veksten etter justering for prisvekst og økte renter er 39,5 %. Forskjellen i rentenivå fra 2021 til 2024 har stor betydning.

Den som selger eiendom, vil normalt også få en salgsgevinst som kan investeres med en avkastning. I seksjon 2 har vi inkludert finansinntekter, og vi ser at det er en økning i disse, delvis som renteinntekt fra

²⁶ NOU 2025:10, 2025, s. 164

foretak i samme konsern. Det er likevel en relativt liten økning i finansinntektene, og dette skyldes nok at salgsgevinsten i de fleste tilfeller ikke ligger hos barnehagen.

Vi gjennomfører derfor en annen beregning i seksjon 3, hvor vi i stedet for å regne rentekostnad og renteinntekter, beregner en alternativkostnad knyttet til å eie. Alternativkostnaden viser avkastningen man går glipp av ved å binde opp kapital i lokaler. Vi har ikke balansetall for 2021, da de eide lokalene, så vi har anslått den bundne kapitalen ved å gange avskrivningene til bygningene med 40. Dette estimatet baseres på at kommunale investeringer i bygg blir avskrevet over en 40 års periode. Så regner vi en rentekostnad knyttet til denne. Vi bruker for enkelhets skyld den samme rentesatsen fra Husbanken i dette regnestykket.

Tabell 5-6 Sammenligning mellom eierkostnad i 2021 og leiekostnad i 2024 for barnehager som har endret status.

	2021	2021 prisjustert	2021 prisjustert og 2024-rente	2024
Seksjon 1				
Leie av barnehagelokaler	1 491 927	1 743 317	1 743 317	67 423 114
Leie andre lokaler				282 249
Avskrivning bygninger	23 842 448	27 859 900	27 859 900	1 622 569
Avskrivninger annen fast eiendom				57 600
Rentekostnader på gjeld til foretak i samme konsern	2 834 341	3 311 927	6 780 736	1 565 542
Rentekostnader finansforetak	6 286 969	7 346 323	15 040 630	772 528
<i>Sum</i>	<i>34 455 685</i>	<i>40 261 468</i>	<i>51 424 583</i>	<i>71 723 602</i>
Seksjon 2				
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	237 238	277 213	567 556	1 609 161
Annen finansinntekt	523 126	611 273	1 251 500	1 990 500
<i>Sum inkludert finansinntekter</i>	<i>33 695 321</i>	<i>39 372 983</i>	<i>49 605 526</i>	<i>68 123 941</i>
Seksjon 3				
Alternativkostnad	8 998 950	10 515 274	21 528 639	276 273
<i>Sum med alternativkostnad</i>	<i>43 454 635</i>	<i>50 776 742</i>	<i>72 953 222</i>	<i>71 999 875</i>

I den nederste summeringen av kostnader er denne alternativkostnaden inkludert, mens rentekostnader og renteinntekter er holdt utenfor for å unngå en dobbelttelling. Tallene viser nå en tilnærmet uendret totalkostnad for eier av barnehagen ved overgang fra eie til leie. Verdien av å frigjøre midlene som er

bundet opp i eiendom ser dermed ut til å utligne regnestykket, men denne verdien er ikke synlig i barnehagenes regnskap.

Det er viktig å påpeke at det for barnehagen er en tydelig svekkelse av økonomien å gjøre denne transaksjonen, ettersom husleien øker mer enn rentekostnaden og avskrivningene. Vi må også minne om at dette er grove anslag, og at andre eiendomstransaksjoner enn de vi ser på, kan ha gitt andre resultater. Noen av antakelsene som ligger til grunn for beregningen er også usikre. Som nevnt i delkapittel 5.2, så kan det være at noen private barnehageeiere avskriver byggene raskere enn 40 år. Hvis vi alternativt legger til grunn at avskrivningene er beregnet ut fra 30 års levetid, så vil anslaget på alternativkostnaden reduseres med 25 %.

Tallverdiene kan likevel gi et bilde av hvilke elementer som er viktige å ta hensyn til når man sammenligner eie og leie.

Referanser

NOU 2020:13: *Private aktører i velferdsstaten — Velferdstjenestevalgets delutredning I og II om offentlig finansierte velferdstjenester*. Nærings- og fiskeridepartementet, desember 2020.

NOU 2025:10: *Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi*. Kommunal- og distriktsdepartementet.

TF-notat nr. 9/2022 *Nasjonale satser til private barnehager i 2023*. Telemarksforskning, 2022.

TF-notat nr. 12/2023 *Nasjonale satser til private barnehager i 2024*. Telemarksforskning, 2024.

TF-notat nr. 34/2025 *Nasjonale satser til private barnehager i 2024*. Telemarksforskning, 2024.

TF-rapport 353: *Kostnader i barnehager i 2013 og nasjonale satser for 2016*. Telemarksforskning, 2015.

TF-rapport 615: *Kostnader i barnehager i 2019*. Telemarksforskning, 2021

TF-rapport 621: *Lønnsomhet og kapitalstrukturer i private barnehager 2019*. Telemarksforskning, 2021

TF-rapport 698: *Kostnader i barnehager i 2020*. Telemarksforskning, 2022

TF-rapport 907: *Kostnader i barnehager i 2023*. Telemarksforskning, 2025

Vedlegg

Vedlegg 1 Oppsummering av sentrale tall

Her presenteres tall for årene 2019 til 2024 der rapporten kun viser tall for 2024. Tabellreferanser i parentes angir tabeller i rapporten som presenterer tilsvarende tall for 2024.

Vedleggstabell 1a Nasjonale kostnader, mill. kr (tabell 4-13 og 4-14).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale barnehager	31,2	30,8	33,4	35,1	39,5	39,1
Private ordinære barnehager	26,0	26,5	27,5	28,1	29,5	30,7
Familiebarnehager	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6

Vedleggstabell 1b Antall heltidsplasser (summert fra tabell 4-13 og 4-14).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Barn 0–2 år	98 444	96 852	96 501	98 086	100 126	99 265
Barn 3–6 år	176 185	174 964	171 936	168 613	166 256	166 029

Vedleggstabell 1c Kostnad ordinær drift pr. alderskorrigert heltidsplass, barn over tre år (tabell 4-1).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale barnehager	159 817	158 725	173 424	182 155	199 547	196 805
Private ordinære barnehager	145 170	149 331	156 022	159 712	170 388	178 163
Familiebarnehager	168 473	172 600	179 400	183 249	196 741	210 290

Vedleggstabell 1d Total kostnad pr. plass (tabell 4-1).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale barnehager	178 783	177 836	194 708	204 504	226 112	223 329
Private ordinære barnehager	149 827	154 687	162 080	166 570	176 082	184 511
Familiebarnehager	169 678	174 412	180 944	185 923	197 677	210 973

Vedleggstabell 1e Andel foreldrefinansiering (tabell 4-4).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale barnehager	13,7 %	12,3 %	13,2 %	12,7 %	10,8 %	9,4 %
Private ordinære barnehager	15,6 %	14,2 %	16,1 %	15,9 %	14,2 %	12,0 %
Familiebarnehager	16,9 %	13,4 %	15,3 %	14,1 %	12,9 %	10,7 %

Vedleggstabell 1f Overskudd i prosent av inntekter (figur 3-11 og 3-13).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Private ordinære barnehager	1,96 %	1,79 %	1,37 %	0,49 %	1,26 %	0,95 %
Familiebarnehager	2,48 %	3,28 %	3,70 %	4,13 %	-1,85 %	-2,02 %

Vedleggstabell 1g Andel barnehager med overskudd (figur 3-11 og 3-13).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Private ordinære barnehager	66, %	69 %	61 %	55 %	59 %	60 %
Familiebarnehager	59 %	61 %	57 %	65 %	48 %	47 %

Vedleggstabell 1h Andel personalkostnader (tabell 4-3).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale barnehager	81,0 %	80,8 %	80,1 %	79,2 %	79,3 %	80,0 %
Private ordinære barnehager	77,2 %	76,9 %	76,9 %	76,8 %	78,1 %	78,3 %
Familiebarnehager	77,8 %	78,4 %	79,0 %	77,9 %	78,9 %	79,3 %

Vedleggstabell 1i Pensjonsutgifter pr. årsverk (tabell 4-3).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale barnehager	84 419	72 181	96 988	98 109	137 620	100 416
Private ordinære barnehager	44 119	51 780	50 027	52 270	61 146	65 718
Familiebarnehager	9 112	9 772	10 707	11 472	11 777	14 043

Vedleggstabell 1j Oppholdstimer pr. årsverk (tabell 4-3).

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunale barnehager	10 856	10 753	10 713	10 697	10 690	10 665
Private ordinære barnehager	11 253	11 035	11 003	10 999	11 009	11 014
Familiebarnehager	11 302	11 139	11 155	11 464	11 466	11 317

Vedleggstabell 1k Transaksjoner med nærstående part, millioner kroner i løpende priser (tabell 3.21) *Endret rapportering fra 2023.*

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lønn/honorar/utbytte til eier	440	445	387	361	404	500
Husleie	324	354	575	335	524	432
Eiendoms-/driftstjenester	58	52	42	48	67	63
Administrasjon/felleskostnader	299	285	327	320	509	507
Andre kategorier	198	173	240	207	136	494
Totale transaksjoner	1 289	1 309	1 571	1 270	1 639	1 639

Vedlegg 2 Detaljerte regnskapstall private

Vedleggstabell 2a Detaljert regnskap 2024, beløp pr. plass i barnehager gruppert etter barnehagens størrelse, ordinære barnehager, BASIL.

Regnskapspost	Små (Under 40 plasser)	Halvsmå (40-67 plasser)	Halvstore (67-95 plasser)	Store (Over 95 plasser)	Hele utvalget
Antall	536	559	564	563	2222
3000	388	<1	<1	57	63
3200	18 152	18 783	18 765	19 102	18855
3400	157 015	154 822	152 911	151 407	153016
3406	1 456	1 327	1 342	1 371	1363
3407	1 238	1 205	1 094	1 180	1166
3408	282	82	104	2	73
3420	5 130	5 621	6 474	6 167	6050
3430	352	311	323	265	299
3450	2 484	1 797	1 442	963	1402
3490	-	-86	-7	-5	-20
9001	167 957	165 079	163 682	161 351	163348
3600	99	119	10	18	43
3655	2 950	3 164	3 549	3 856	3552
3900	922	393	322	358	410
3905	59	63	1	25	29
9000	190 526	187 602	186 330	184 766	186298
4001	3 422	3 370	3 581	3 625	3545
4009	425	342	374	276	330
9002	3 847	3 712	3 955	3 901	3875
5001	18 009	12 982	10 039	7 575	10297
5002	1 800	1 026	684	612	826
5003	45 639	47 916	48 486	48 003	47891
5004	64 823	64 978	63 075	59 865	62207
5330	323	138	69	157	145
5400	16 352	16 164	16 456	15 907	16153
5420	1 234	490	341	128	363
5500	129	110	76	70	85

Regnskapspost	Små (Under 40 plasser)	Halvsmå (40-67 plasser)	Halvstore (67-95 plasser)	Store (Over 95 plasser)	Hele utvalget
5600	322	80	-	<1	46
5700	-170	-149	-208	-200	-190
5720	-1 043	-1 162	-1 045	-891	-1000
5800	-9 938	-10 963	-10 815	-11 142	-10899
5900	263	229	178	119	170
5920	229	212	264	237	239
5930	115	72	61	65	70
5945	14 429	15 888	15 815	15 041	15357
5947	-2 242	-2 476	-2 363	-2 239	-2319
5990	1 306	1 244	1 241	974	1132
9003	151 581	146 777	142 355	134 279	140573
6000	1 183	2 093	2 535	2 349	2240
6001	61	87	123	110	105
6005	135	232	183	421	291
6010	84	47	24	27	36
6015	48	58	42	51	49
6017	679	660	695	560	628
6020	70	27	58	4	30
6050	6	52	58	255	137
9004	2 268	3 255	3 718	3 778	3516
6100	19	5	5	6	7
6300	5 680	6 564	7 424	12 370	9243
6301	210	183	98	114	132
6340	1 490	1 622	1 556	1 472	1525
6395	3 896	4 593	4 789	4 618	4591
6495	581	599	777	949	799
6595	2 866	2 610	2 377	2 028	2317
6600	1 214	1 611	1 817	1 570	1612
6695	850	1 012	978	775	884
6700	953	747	474	281	488
6705	2 820	1 975	1 535	921	1476
6729	173	238	379	437	358

Regnskapspost	Små (Under 40 plasser)	Halvsmå (40-67 plasser)	Halvstore (67-95 plasser)	Store (Over 95 plasser)	Hele utvalget
6730	853	1 797	2 355	4 268	2935
6741	134	110	87	69	88
6742	184	236	148	89	143
6743	442	310	383	106	254
6744	2 806	3 454	4 906	5 436	4659
6790	441	541	715	393	515
6860	390	362	324	240	301
6995	1 738	1 425	1 157	820	1118
7000	32	12	13	11	14
7020	63	29	45	35	39
7040	32	12	13	15	16
7080	9	1	1	0	1
7155	54	49	45	36	43
7165	190	131	113	102	119
7330	95	70	68	75	74
7350	6	4	5	3	4
7495	490	356	281	204	282
7500	451	374	324	266	321
7750	109	244	271	248	240
7795	778	529	576	690	636
7796	5	53	2	15	18
7896	107	44	41	46	50
9005	30 177	32 005	34 244	38 945	35471
9010	187 872	185 750	184 272	180 903	183435
9050	2 653	1 852	2 058	3 863	2862
7797	16	102	163	237	169
8061	110	252	264	671	424
8062	1 068	935	918	714	847
9060	1 178	1 187	1 182	1 385	1271
8161	97	212	138	266	203
8162	910	1 160	1 427	1 674	1434
8163	169	221	290	255	250

Regnskapspost	Små (Under 40 plasser)	Halvsmå (40-67 plasser)	Halvstore (67-95 plasser)	Store (Over 95 plasser)	Hele utvalget
9070	1 177	1 593	1 855	2 195	1888
8305	225	206	142	630	374
9200	2 429	1 240	1 242	2 424	1871
8900	146	72	-21	-	22
8920	78	173	111	127	126
8925	289	201	80	31	102
8926	23	-	-	35	17
8930	-624	-710	-901	-2 013	-1322
8935	285	1 151	1 456	3 424	2140
8960	1 975	1 075	939	1 092	1132
8950	-	-	-	<1	<1
8990	-821	-739	-422	-273	-456
1099	606	3 499	2 965	4 546	3522
1100	6 383	30 017	38 481	44 052	36185
1101	225	1 472	1 217	754	967
1110	381	2 345	2 268	1 777	1885
1150	803	3 897	6 313	7 126	5676
1230	97	110	73	161	121
1260	83	729	635	494	537
1265	250	1 651	1 269	1 712	1434
1299	596	2 711	2 887	2 747	2570
1320	167	777	212	326	363
1370	<1	79	13	8	22
1393	-	61	18	10	21
1394	55	541	625	656	567
1399	10	463	472	409	398
1500	164	603	733	647	616
1550	-	102	3	197	105
1560	429	2 114	2 028	3 705	2617
1577	498	3 876	4 888	14 063	8259
1580	-72	-143	-96	-113	-110
1585	-4	-75	-2	-3	-16

Regnskapspost	Små (Under 40 plasser)	Halvsmå (40-67 plasser)	Halvstore (67-95 plasser)	Store (Over 95 plasser)	Hele utvalget
1599	145	884	946	1 205	969
1670	85	292	463	225	291
1700	401	1 788	1 620	1 553	1503
1750	1	27	82	24	38
1770	113	642	769	690	647
1899	12	97	720	170	295
1920	11 404	39 193	32 900	19 270	26056
9400	23 731	101 136	105 369	108 615	98022
1640	901	3 381	2 868	2 206	2485
2000	1 516	7 061	4 968	6 128	5528
2050	8 883	30 646	27 215	14 249	20432
2080	-909	-2 374	-1 966	-1 125	-1574
2099	-105	476	614	695	553
9450	9 386	35 809	30 832	19 947	24940
2100	214	894	1 405	1 407	1194
2199	112	587	510	853	635
2200	23	609	105	289	271
2210	-	232	-	-	43
2220	2 124	7 367	5 065	6 871	5995
2250	-	117	2	56	47
2260	379	3 630	2 135	4 977	3479
2299	86	262	291	197	225
2360	437	-	-	103	87
2221	2 536	16 701	29 981	36 143	27493
2390	3	110	0	31	34
2400	805	2 882	2 759	3 197	2782
2460	37	298	773	220	372
2600	962	3 926	3 437	3 092	3137
2699	19	42	30	12	23
2740	7	27	1	0	6
2770	610	2 538	2 354	2 294	2192
2780	361	1 451	1 454	1 421	1333

Regnskapspost	Små (Under 40 plasser)	Halvsmå (40-67 plasser)	Halvstore (67-95 plasser)	Store (Over 95 plasser)	Hele utvalget
2800	-	226	415	971	581
2910	82	127	260	40	122
2920	1 047	3 829	3 411	5 912	4346
2930	3 126	12 745	12 304	12 032	11373
2980	102	58	78	<1	43
2999	1 273	6 668	7 697	8 549	7248
9600	14 345	65 327	74 466	88 669	73062

Vedleggstabell 2b. Detaljert årsregnskap for private barnehager 2024, beløp pr. plass i barnehager gruppert etter type eier, BASIL.

Regnskapspost	Private barnehager eid av ideelle foretak	Norskeide små konsern	Norskeide større konsern	Personlig næringsdrivende o. l.	Selvstendige aksjeselskap	Utenlandskeide konsern
Antall	1 061	71	608	27	324	131
3000	57	1	69	-	134	-
3200	18 707	18 436	18 443	18 387	18 814	21 360
3400	153 885	157 818	152 464	153 488	155 866	146 372
3406	1 398	1 281	1 284	1 727	1 453	1 419
3407	1 057	1 419	1 256	887	939	1 505
3408	167	-	1	846	4	-
3420	5 865	4 887	6 777	4 732	4 742	5 977
3430	284	435	335	86	306	180
3450	1 881	2 308	711	3 980	2 006	851
3490	-4	-211	-5	-	-102	-1
9001	164 533	167 937	162 823	165 747	165 214	156 303
3600	37	51	64	2	20	6
3655	3 360	3 517	3 758	2 654	3 007	4 299
3900	531	257	245	272	463	503
3905	54	12	1	-	55	1
9000	187 279	190 210	185 403	187 063	187 706	182 472
4001	3 607	3 654	3 494	3 093	3 443	3 575
4009	365	445	307	699	366	175
9002	3 972	4 099	3 800	3 792	3 809	3 750
5001	12 194	10 307	8 218	6 882	12 288	7 724
5002	768	1 811	251	860	3 253	182
5003	48 891	46 819	47 685	34 570	44 483	49 148
5004	65 992	60 720	59 446	59 870	66 921	50 959
5330	167	1 843	0	-	227	0
5400	16 936	16 877	15 661	14 148	16 478	14 029
5420	636	-22	60	1 673	692	-
5500	137	70	39	42	119	-
5600	-	-	-	11 156	0	-
5700	-212	-321	-177	-190	-247	-29

Regnskapspost	Private barnehager eid av ideelle foretak	Norskeide små konsern	Norskeide større konsern	Personlig næringsdrivende o. l.	Selvstendige aksjeselskap	Utenlandskeide konsern
5720	-1 284	-724	-923	-835	-884	-248
5800	-11 061	-11 557	-11 179	-4 183	-9 427	-10 904
5900	256	212	79	253	269	6
5920	255	200	239	188	206	222
5930	78	62	78	103	70	-
5945	17 020	14 238	14 345	8 137	13 396	14 818
5947	-2 651	-2 172	-1 929	-1 200	-2 291	-2 485
5990	1 365	2 324	859	1 010	1 198	709
9003	149 488	140 686	132 752	132 484	146 750	124 132
6000	2 698	1 183	1 957	1 068	1 797	2 184
6001	156	13	15	12	201	146
6005	28	280	528	-	71	823
6010	26	175	13	249	127	8
6015	38	19	72	29	63	10
6017	810	988	343	331	697	754
6020	7	174	8	-	44	162
6050	30	-	252	-	8	375
9004	3 792	2 833	3 187	1 690	3 007	4 463
6100	5	8	11	2	5	-
6300	2 748	10 680	15 877	3 115	7 288	14 584
6301	92	611	139	294	232	6
6340	1 515	1 653	1 486	1 319	1 515	1 708
6395	4 820	4 803	4 650	2 101	3 468	4 694
6495	381	604	1 094	455	588	1 853
6595	2 528	2 906	2 154	2 562	2 860	1 166
6600	1 853	1 567	1 362	1 160	1 449	1 739
6695	1 049	1 015	832	573	985	190
6700	605	1 003	258	674	893	217
6705	1 866	1 920	1 119	2 118	2 149	155
6729	95	152	817	99	189	3
6730	686	2 361	5 429	-	275	6 722
6741	146	-	59	-	65	-

Regnskapspost	Private barnehager eid av ideelle foretak	Norskeide små konsern	Norskeide større konsern	Personlig næringsdrivende o. l.	Selvstendige aksjeselskap	Utenlandskeide konsern
6742	204	789	66	45	118	-
6743	567	46	10	844	124	-
6744	4 382	1 763	4 993	1 005	1 648	9 226
6790	967	771	90	161	423	196
6860	380	395	257	445	360	16
6995	1 463	1 662	699	1 667	1 475	595
7000	7	62	7	114	58	1
7020	15	105	40	177	125	15
7040	6	61	15	94	49	4
7080	1	-	-	161	1	5
7155	34	63	43	18	61	50
7165	131	93	84	245	159	159
7330	65	150	58	34	98	127
7350	3	19	3	24	8	0
7495	396	322	154	345	358	169
7500	336	443	302	765	446	122
7750	183	237	387	22	150	35
7795	453	559	805	1 067	659	775
7796	36	20	-	-	21	-
7896	38	16	52	81	82	68
9005	28 058	36 856	43 753	21 790	28 385	44 881
9010	185 310	184 473	183 492	159 756	181 952	177 225
9050	1 969	5 737	1 911	27 307	5 755	5 247
7797	1	-	401	-	1	278
8061	67	387	917	-	54	557
8062	1 185	452	740	301	741	9
9060	1 252	840	1 657	301	795	566
8161	65	100	388	-	168	183
8162	1 430	2 318	1 231	1 478	1 631	1 748
8163	249	353	298	49	261	27
9070	1 744	2 771	1 918	1 527	2 060	1 958
8305	22	1 063	399	-	1 067	857

Regnskapspost	Private barnehager eid av ideelle foretak	Norskeide små konsern	Norskeide større konsern	Personlig næringsdrivende o. l.	Selvstendige aksjeselskap	Utenlandskeide konsern
9200	1 455	2 742	1 250	26 080	3 423	2 998
8900	53	-	-	-	-1	-
8920	8	263	47	-	923	-
8925	-	241	10	-	853	-
8926	-	-	-6	-	181	-
8930	-30	-1 315	-3 191	-	55	-1 469
8935	146	2 017	4 205	-	302	5 322
8960	1 480	1 302	1 012	-	1 533	-446
8950	-	-	0	-	-	-
8990	-201	235	-828	-	-423	-409
1099	770	603	8 210	-	633	1 928
1100	38 798	34 475	34 932	2 048	31 094	37 414
1101	1 785	363	81	-	1 805	-
1110	2 025	7 240	1 586	324	2 593	-
1150	3 802	8 185	6 793	-	4 732	10 357
1230	77	631	89	-	369	-
1260	955	822	222	-	389	-
1265	177	1 026	2 241	-	1 242	4 357
1299	3 699	3 969	947	211	2 203	3 977
1320	87	6 308	301	-	392	-
1370	13	348	0	-	63	-
1393	47	-	-	-	12	-
1394	119	399	1 396	-	58	-
1399	435	474	298	-	922	-
1500	569	1 025	465	337	621	1 300
1550	180	510	45	-	1	9
1560	402	8 313	4 990	-	540	4 079
1577	792	124	15 946	-	220	24 099
1580	-106	-114	-105	-87	-153	-93
1585	-28	-	-4	-	-32	-
1599	487	1 219	1 155	51	1 041	2 295
1670	355	271	313	-	206	30

Regnskapspost	Private barnehager eid av ideelle foretak	Norskeide små konsern	Norskeide større konsern	Personlig næringsdrivende o. l.	Selvstendige aksjeselskap	Utenlandskeide konsern
1700	1 848	1 464	694	230	1 340	3 410
1750	59	80	23	-	37	-
1770	542	711	923	44	409	322
1899	462	627	-	-	814	0
1920	41 481	20 996	13 983	9 873	28 793	2 972
9400	102 896	103 237	97 671	13 451	82 780	97 599
1640	3 065	3 168	2 145	420	2 434	1 140
2000	7 105	3 992	4 569	1 209	3 557	5 179
2050	37 478	12 125	6 144	2 144	19 230	4 533
2080	-506	-2 447	-2 745	-2 749	-1 975	-980
2099	541	-	914	-	25	-
9450	44 618	13 671	8 882	603	20 837	8 732
2100	238	-	3 054	-	-	-
2199	35	1 142	1 520	-	327	86
2200	637	-	3	-	78	-
2210	106	-	-	-	-	-
2220	9 044	13 739	2 557	4 149	8 823	109
2250	73	-	-	-	159	-
2260	1 733	2 809	7 106	-	1 287	-
2299	228	-	76	-	968	-
2360	159	-	61	-	-	-
2221	19 575	29 708	34 438	-	20 635	44 599
2390	53	0	8	-	88	-
2400	2 599	3 566	2 220	647	2 430	6 105
2460	563	332	313	-	90	100
2600	3 449	3 981	2 686	705	3 612	2 798
2699	19	22	28	-	45	0
2740	9	28	4	-	0	-
2770	2 339	2 860	1 802	516	2 428	2 661
2780	1 309	1 605	1 502	337	1 308	758
2800	12	208	1 310	-	936	-
2910	46	31	14	219	897	-

Regnskapspost	Private barnehager eid av ideelle foretak	Norskeide små konsern	Norskeide større konsern	Personlig næringsdrivende o. l.	Selvstendige aksjeselskap	Utenlandskeide konsern
2920	409	7 944	7 948	-	845	11 168
2930	10 412	12 823	14 127	2 393	10 860	5 398
2980	104	-	-	-	1	-
2999	5 076	8 767	8 011	3 881	6 125	15 087
9600	58 229	89 566	88 789	12 847	61 942	88 868

Vedlegg 3 Transaksjoner med nærstående part

Vedleggstabell 3 Variasjon i transaksjoner med nærstående part i 2024, 1000 kroner, pr. barnehage.

Type transaksjon	Antall barnehager	Minimum	20. persentil	40. persentil	60. persentil	80. persentil	Maksimum
Lønn	336	-865	244	665	846	1290	3548
Innleie personell	174	1	128	326	659	1395	12807
Administrasjon, regnskap, rådgivning og konsulentttjenester	824	4	250	497	701	916	3692
Kurs/fagmøter/opplæring	160	<1	6	22	26	32	100
Reparasjon og vedlikehold	214	-2	10	26	67	133	1499
Vaktmester/renholder	482	-14	20	45	86	144	738
Leie barnehageeiendom/lokale	529	-40	180	381	726	1366	4768
Leasing og annen leie	186	1	32	37	43	60	2953
Finansposter	534	<1	42	92	157	280	6107
Annet	632	-1139	32	74	199	1530	6141
Påkostning av eiendom	44	23	62	122	240	583	10800
Fordringer	368	<1	258	877	2330	4181	20765
Gjeld	396	-166	100	496	1034	1928	23661
Styrehonorar	60	13	30	41	50	82	300
Sum alle transaksjonstyper	1516	-1262	496	1022	1674	3132	32113

Tabellen viser spredningen i verdier for hver transaksjonstype blant de barnehagene som har denne typen transaksjoner. I tillegg til minimumsverdien og maksimumsverdien vises verdier for 20., 40., 60. og 80. persentil. 20. persentil er da verdien til barnehagen som har høyere verdi enn 20 % av barnehagene.

Vedlegg 4 Beregning av kommunale kapitalkostnader

Vedleggstabell 4a Gjennomsnittlige brutto investeringskostnader i kr pr. plass for nyoppførte barnehager, pr. år i perioden 2000–2024 (tilsvarende Tabell 2.4 i TF-rapport 698).

Byggeår	Antall prosjekter	Gjennomsnitt	Median	Minimum	Maksimum	Snitt andel tomtekostnader
2000	22	107 380	108 917	69 818	161 574	0,20
2001	26	114 994	107 202	25 680	197 078	0,19
2002	46	119 859	119 684	86 533	155 710	0,20
2003	53	136 944	132 090	90 473	216 964	0,20
2004	43	160 389	155 721	101 563	279 552	0,20
2005	77	178 434	178 116	5 357	256 364	0,20
2006	73	220 882	215 739	62 791	432 639	0,22
2007	67	257 594	259 075	103 410	399 667	0,22
2008	67	298 521	307 813	28 488	622 443	0,20
2009	49	331 780	340 000	152 667	500 000	0,23
2010	31	330 329	338 462	32 206	470 057	0,22
2011	29	371 435	376 812	25 627	582 996	0,22
2012	26	393 223	397 184	78 989	886 020	0,20
2013	39	396 752	391 548	197 278	614 120	0,21
2014	20	397 419	397 546	112 779	573 147	0,20
2015	29	441 857	464 632	62 917	883 057	0,20
2016	17	459 009	484 059	186 566	633 092	0,17
2017	25	410 586	450 330	36 148	603 652	0,21
2018	15	398 098	521 375	27 652	583 100	0,20
2019	9	485 775	461 756	142 527	765 420	0,23
2020	12	472 475	520 246	104 377	670 835	0,21
2021	Indeks		574 352			
2022	Indeks		630 018			
2023	Indeks		656 555			
2024	Indeks		682 908			

Vedleggstabell 4b Justering for momskompensasjon og investeringstilskudd i kr pr. plass, pr. år i perioden 2000–2024 (tilsvarer Tabell 2.6 i TF-rapport 698).

Byggeår	Brutto investeringskostnad (median)	Moms- kompensasjon bygg	Moms- kompensasjon tomt	Investerings- tilskudd	Netto investeringskostnad
2000	108 917	-	-	-	108 917
2001	107 202	-	-	-	107 202
2002	119 684	-	-	8 000	111 684
2003	132 090	-	-	29 053	103 037
2004	155 721	23 919	3 588	18 994	109 221
2005	178 116	28 499	4 275	13 727	131 616
2006	215 739	34 786	5 218	6 496	169 239
2007	259 075	41 526	6 229	-	211 320
2008	307 813	49 250	7 388	-	251 175
2009	340 000	54 259	8 139	-	277 602
2010	338 462	54 808	8 221	-	275 432
2011	376 812	60 290	9 043	-	307 478
2012	397 184	63 549	9 532	-	324 102
2013	391 548	62 648	9 397	-	319 503
2014	397 546	63 587	9 538	-	324 294
2015	464 632	74 341	11 151	-	379 140
2016	484 059	77 449	11 617	-	394 992
2017	450 330	72 053	10 808	-	367 469
2018	521 375	83 420	12 513	-	425 442
2019	461 756	73 881	11 082	-	376 793
2020	520 246	83 239	12 486	-	424 521
2021	574 352	91 896	13 784	-	468 671
2022	630 018	100 803	15 120	-	514 095
2023	656 555	105 049	15 757	-	535 749
2024	682 908	109265	16 390	-	557 253

Vedleggstabell 4c Bygge- og tomtekostnader i kr pr. plass etter justering for momskompensasjon og investeringstilskudd, pr. år (tilsvarer Tabell 7 i TF-rapport 698).

Byggeår	Byggekostnad eks. mva. og etter investeringstilskudd	Tomtekostnad eks. mva. og etter investeringstilskudd	Sum anleggskostnader eks. mva. og etter investeringstilskudd
Før 2000	56 370	14 092	70 462
2000	87 134	21 783	108 917
2001	85 762	21 440	107 202
2002	87 747	23 937	111 684
2003	76 619	26 418	103 037
2004	81 664	27 556	109 221
2005	100 268	31 348	131 616
2006	131 309	37 930	169 239
2007	165 734	45 586	211 320
2008	197 000	54 175	251 175
2009	217 741	59 861	277 602
2010	215 961	59 471	275 432
2011	241 159	66 319	307 478
2012	254 198	69 904	324 102
2013	250 590	68 912	319 503
2014	254 348	69 946	324 294
2015	297 365	81 775	379 140
2016	309 798	85 194	394 992
2017	288 211	79 258	367 469
2018	333 680	91 762	425 442
2019	295 524	81 269	376 793
2020	332 957	91 563	424 521
2021	367 585	101 086	468 671
2022	403 211	110 883	514 095
2023	420 195	115 554	535 749
2024	437 061	120 192	557 253

Vedleggstabell 4d Avskrivningsgrunnlag og rentegrunnlag i kr pr. plass, pr. år (tilsvarer Tabell 2.8 i TF-rapport 698).

Byggeår	Avskrivningsgrunnlag 40 år	Avskrivningsgrunnlag 10 år	Ikke til avskrivning (tomtepris)	Rentegrunnlag
Før 2000	58 624	33 985	5 637	43 148
2000	90 619	38 290	8 713	67 935
2001	89 192	42 272	8 576	76 073
2002	92 057	46 369	9 575	88 096
2003	82 589	48 322	10 567	93 287
2004	87 787	50 262	11 023	105 178
2005	106 791	34 197	12 539	72 024
2006	138 581	35 627	15 188	98 533
2007	174 098	33 144	18 239	128 289
2008	206 850	38 373	21 670	161 129
2009	228 480	33 985	23 936	183 729
2010	227 446	38 290	23 828	194 642
2011	253 217	42 272	26 528	227 040
2012	266 908	46 369	27 962	251 893
2013	263 120	48 322	27 565	261 817
2014	267 066	50 262	27 978	278 540
2015	312 233	34 197	32 710	278 110
2016	325 288	35 627	34 078	301 433
2017	302 622	33 144	31 703	291 310
2018	350 364	38 373	36 705	349 863
2019	310 300	33 985	32 508	321 013
2020	349 605	38 290	36 625	374 244
2021	385 964	42 272	40 434	427 042
2022	423 372	46 369	44 353	483 652
2023	441 205	48 322	46 221	519 887
2024	458 914	50 262	48 077	557 253

Vedleggstabell 4e Beregnede kapitalkostnader pr. heltidsplass (ikke aldersjustert) etter barnehagens byggeår, 2024-kroner, 4,0 % rente (tilsvare Tabell 2.8 i TF-rapport 698).

Årgang	Andel kommunale plasser etablert	Avskrivninger	Renter	Kapital-kostnader
Før 2000	23,5 %	4 864	1 726	7 071
2000	0,9 %	6 094	2 717	8 812
2001	1,9 %	6 457	3 043	9 500
2002	2,0 %	6 938	3 524	10 462
2003	2,0 %	6 897	3 731	10 628
2004	3,0 %	7 221	4 207	11 428
2005	3,7 %	6 089	2 881	8 970
2006	5,3 %	7 027	3 941	10 968
2007	7,4 %	7 667	5 132	12 798
2008	7,1 %	9 009	6 445	15 454
2009	5,1 %	9 111	7 349	16 460
2010	3,0 %	9 515	7 786	17 301
2011	3,1 %	10 558	9 082	19 639
2012	3,1 %	11 310	10 076	21 385
2013	2,6 %	11 410	10 473	21 883
2014	2,1 %	11 703	11 142	22 844
2015	1,7 %	11 226	11 124	22 350
2016	1,8 %	11 695	12 057	23 752
2017	2,2 %	10 880	11 652	22 532
2018	2,4 %	12 596	13 995	26 591
2019	2,6 %	11 156	12 841	23 997
2020	2,3 %	12 569	14 970	27 539
2021	3,2 %	13 876	17 082	30 958
2022	3,7 %	15 221	19 346	34 567
2023	2,1 %	15 862	20 795	36 658
2024	2,2 %	16 499	22 290	38 789
Veid gjennomsnitt alle år	100 %	8 813	7 484	16 297